



Årsrapport **2013**



Gode reiseopplevelser i rent og friskt miljø

Tide har som visjon å være et ledende kollektiv- og reiselivs-selskap i Norden og gi gode reiseopplevelser hver dag.

Tide er i dag til stede i flere av Nordens vakreste byer. Med et sterkt miljøfokus, tilbyr vi reiser til hele verden og kollektivruter i Hordaland, Rogaland, Sør-Trøndelag, på Fyn og Sør på Jylland.





Innhold

4	Konsernsjefens uttalelse
5	Konsernledelsen
6	Viktige hendelser 2013
7	Milepæler i Tides historie
8	Om Tide
10	Aksjonærinformasjon
12	Forretningsområder
14	Helse, miljø, sikkerhet og kvalitet
16	Styret
18	Årsberetning
26	Erklæring til årsregnskap og årsberetning
27	Resultatregnskap
28	Eiendeler
29	Egenkapital og gjeld
30	Avstemming av egenkapital
31	Kontantstrømoppstilling
32	Noter
67	Revisjonsberetning
69	Eierstyring og selskapsledelse

KONSERNSJEFENS UTTALELSE



2013 har både vært et spennende og krevende år for Tide, men resultatet ble dessverre dårligere enn våre ambisjoner tilsa. Det er imidlertid mange tegn til bedring i de underliggende nøkkeltall, noe som gir oss god tro på fremtiden. Vi har også igjennom året styrket en allerede solid ordresreserve gjennom de anbud vi har vunnet på Nord-Møre, i Vestfold og i Fredericia i Danmark. Vi har nå en ordresreserve inkludert opsjonsår på ca 11 milliarder kroner, noe som er svært betryggende i forhold til de kommende årene.

I Tide har vi sterkt fokus på å utvikle oss som selskap gjennom den enkelte medarbeider. Hver og en i selskapet har en direkte påvirkning på selskapets prestasjon og økonomiske utvikling. Gjennom videreføringen av prosessen "sjåfør i fokus", blir vi tydeligere på å utvikle Tide-kulturen samtidig som vi blir sterkere fokusert på felles mål.

Gjennom 2013 har konsernet hatt en fin utvikling når det gjelder de ansattes nærvær. Aldri tidligere i selskapets nyere historie har vi prestert bedre på nærværsandel. Oppslutningen om selskapets trivselsundersøkelser, som gjennomføres to ganger i året, er også god. Resultatene fra disse gir oss signaler om at vi utvikler en stadig bedre arbeidsplass, og gir også fine styringssignaler om hvordan vi kan iverksette ytterligere tiltak for å nå en av mine ambisjoner som konsernsjef – å være den prefererte arbeidsgiveren i bussbransjen i de landene vi opererer i. I disse dager har vi også blitt sertifisert etter arbeidsmiljøstandarden OHSAS 18001. Dette er et kvalitetsstempel på HR- og ledelsesarbeidet i konsernet, noe som vil gjøre oss til en attraktiv arbeidsgiver.

I 2013 har vi forenklet organiseringen av konsernet. Vi har etablert gjennomgående styrer i Tide ASA og Tide Buss AS. Samtidig har vi etablert én ledelse på tvers av selskapene i Norge, slik at vi organisatorisk fremstår som ett selskap. Som følge av dette har Tide nå en enklere styringsmodell som er bedre tilpasset hverdagen vi lever i.

Miljø har vært viktig for selskapet gjennom mange år. Tide var det første busselskapet som startet med gassbussdrift i fast rutetrafikk i Norge tilbake til år 2000. På samme måte var vi de første gassbussoperatørene i Danmark da vi startet i Fredericia i 2013. Nå ser vi frem til å utvide hybridbussflåten vår i forbindelse med oppstarten i Vestfold. Det mest miljøvennlige energialternativet i Norge vil uansett være ren strøm. Trolleybussen er en viktig del av Tides historie og vi

mener at denne driftsformen er fremtidsrettet når vi ser på de miljøutfordringene som ligger foran oss. Vi har derfor sterk tro på at trolleybuss-driften i Bergen blir videreført.

Tide har fremdeles vekstambisjoner. Gjennom flere år har vi kommunisert ønsket om organisk og strukturell vekst. 2013 ble et år der vi klarte å øke ordreservene våre ved at vi vant tre større anbud. I tillegg kunne vi sommeren 2013 offentliggjøre at vi hadde kjøpt rutebilselskapet Haderslev i Danmark. Vi overtok et godt drevet busselskap med et verdsett som passet fint med Tides verdier.

På slutten av 2013 vant Tide en anbudskonkurranse knyttet til bruk av holdeplasser på Bergen Lufthavn, Flesland.

Denne konkurransen gir Tide anledning til å videreføre en 50 års lang drift av flybuss i Bergen. Det siste året har vi vært i en utfordrende konkurransesituasjon knyttet til denne aktiviteten, og det har vært betydelig mediaoppmerksomhet rundt denne situasjonen. Både ledelsen og ansatte er tilfredse med at vi kan videreutvikle flybussproduktet vårt i et lengre perspektiv de kommende årene.

Våre kunder er både de reisende og innkjøpselskapene, og hver dag jobber alle ansatte i Tide for at kundene skal bli fornøyde. Tilbakemeldingene fra dem alle er at vi leverer et produkt av høy kvalitet. I de fleste markedene vi opererer i, har vi vekst i antall reisende.

Landbasert kollektivtransport vil være en bransje i vekst de kommende årene. Økt befolkningsvekst i og rundt de store byene gir samfunnet utfordringer knyttet til mobilitet. Dette må i første rekke løses gjennom kollektivtransport innenfor de økonomiske rammene samfunnet må forholde seg til. Til tross for gode forventninger til fremtidig vekst, er ikke bussnæringen bærekraftig for tiden. Både operatører og oppdragsgivere bør tilstrebe mer forutsigbare rammevilkår. Standardisering av kontrakter og materiell, samt mer bruk av incentivbaserte kontrakter, er tiltak som vil balansere markedet. Et mer balansert marked vil kunne gi akseptabel lønnsomhet til busselskapene uten å fordyre innkjøpene til det offentlige.

I Tide er vi optimistiske. Vi har sterk tro på at vi i de kommende årene skal fortsette arbeidet med å skape stadig mer fornøyde kunder, ansatte og eiere

Roger Harketstad
Konsernsjef

KONSERNLEDELSEN



ROGER ROGN HARKESTAD (F. 1975)

Konsernsjef

Roger Harketstad kom til Tide Buss i 2011 som viseadministrerende direktør, og overtok senere som administrerende direktør i selskapet. Han tiltrådte som konsernsjef i desember 2013. Han har sin bakgrunn fra dagligvarebransjen, og kom fra stillingen som administrerende direktør i Safari-gruppen. Roger Harketstad har i tillegg hatt en rekke styreverv innenfor detaljhandel, faghandel, håndverksbedrifter og eiendom. Roger Harketstad er utdannet siviløkonom fra NHH.

STEIN A. JAKOBSEN (F. 1961)

Driftsdirektør

Stein A. Jakobsen ble ansatt som driftsdirektør i mars 2014. Han kom fra NCC Roads AS som regionsdirektør/områdesjef. Han har bred bakgrunn fra ledende roller i Sjøforsvaret, bank, boligbyggelag, eiendom, entreprenørbransjen, samt som konsulent innen ledelse- og organisasjonsutvikling. Han har også tidligere innehatt rollen som administrerende direktør i Tide Verksted AS og Tide Reiser AS. Stein A. Jakobsen har utdannelse fra Sjøkrigsskolen, NHH og Senter for Diakoni og veiledning.

HEGE K. SANDTORV (F. 1972)

Markeds- og forretningsutviklingsdirektør

Hege K. Sandtorv startet i jobben som direktør for Tides kommersielle områder i mars 2014. Hun kom fra jobben som sjef for trafikkutvikling i Avinor, hvor hun har hatt flere lederroller innen kommersiell utvikling de siste 6 årene. Hun har for øvrig bred erfaring fra markeds- og utviklingsarbeid innen transport- og reiselivsbedrifter som FjordLine og Radisson SAS. Hege Sandtorv er utdannet ved Norges Markedshøyskole (BI), og holder for tiden på med en Master of Management på BI.

FLEMMING JENSEN (F. 1948)

Adm. direktør Tide Bus Danmark A/S

Flemming Jensen ble ansatt i september 2010. Han kom da

fra stillingen som adm. direktør i Pilkington Danmark A/S. Han har sittet i flere bransjerelaterte styreverv som leder, nestleder og styremedlem, og er i dag medlem i Brancheudvalget for Kollektiv Trafik i Danmark. Flemming Jensen er utdannet innen organisasjon og ledelse (HDO) med spesialisering i strategi og planlegging ved Syddjyllands Handelshøyskole. I tillegg til dette har han gjennomført flere lederkurs.

ØYSTEIN DISCH OLSRØD (F. 1971)

Finansdirektør/CFO

Øystein D. Olsrød ble ansatt i Tide ASA som finansdirektør 1. desember 2012. Han kom fra stillingen som finansdirektør i det børsnoterte kjøleskiprederiet Green Reefers ASA. Før dette har han hatt diverse økonomi- og lederjobber i ulike bransjer. Øystein Disch Olsrød har sin utdannelse fra Handelshøyskolen BI, og høyere revisorstudium fra NHH. Han er statsautorisert revisor.

JANICKE STOPLE (F. 1965)

HR-direktør

Janicke Stople er ansatt som HR-direktør i Tide Buss 1. desember 2009. Hun har bred erfaring fra ulike lederstillinger innen HR, og kom til Tide fra stillingen som HR-manager i Sharecat solutions AS. Før det hadde Janicke Stople en tilsvarende stilling i LHL-gruppen/Krokeidesenteret. Janicke Stople er utdannet siviløkonom fra NHH.

JAN-HELGE SANDVÅG (F. 1963)

Teknisk sjef

Jan-Helge Sandvåg ble ansatt som teknisk sjef 1. mai 2009. Han har jobbet i selskapet siden 1993, og hatt ulike stillinger, hovedsakelig innenfor det tekniske området. Han har bred erfaring med ledelse innenfor områdene innkjøp, forhandlinger, vedlikehold, teknologi og miljø. Jan-Helge Sandvåg har en kombinasjon av teknisk og økonomisk utdannelse.

VIKTIGE HENDELSER 2013

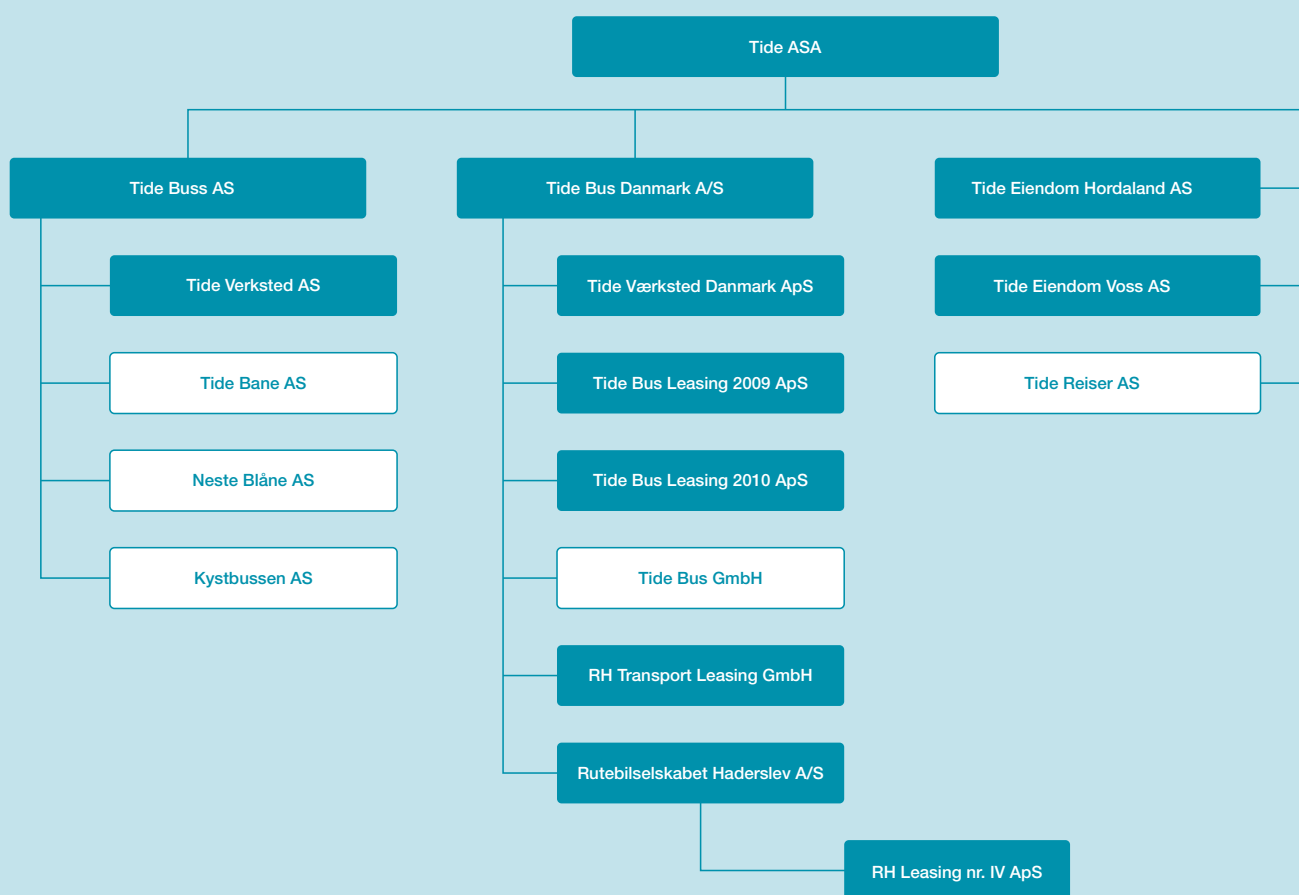
- 2013 har vært det andre hele driftsåret hvor samtlige kontrakter er konkurranseutsatte.
- Tide Buss Norge startet rutekjøring på Austevoll i Hordaland i januar etter å ha gjenvunnet dette anbudet. Anbudet har en lengde på 7 år med muligheter for forlengelse.
- Tide Buss Norge ble tildelt kontrakt på rutekjøring på Nordmøre i kommunene Kristiansund, Aure, Smøla og Averøy med oppstart i januar 2014. Kontrakten har en verdi på over NOK 500 millioner over kontraktperioden, og har en lengde på 8 år med muligheter for forlengelse.
- Tide Buss Danmark ble tildelt kontrakt på rutekjøring i Fredericia kommune på Jylland med oppstart i juli 2013. Denne kontrakten har en verdi på nesten DKK 200 millioner over kontraktperioden, og en lengde på 8 år.
- Tide Buss Danmark kjøpte i juli Rutebilselskabet Haderslev A/S som opererer sør på Jylland. Oppkjøpet gjør Tide til den nest største bussoperatøren i Danmark.
- Tide Buss Norge har inngått kontrakt med Vestviken Kollektivtrafikk AS på rutekjøring i Vestfold i kommunene Horten, Sandefjord, Larvik og Lardal. Anbudet har en samlet kontraktsverdi på ca. NOK 1.250 millioner. Oppstart er 1. juli 2014 og går over 8 år med muligheter for forlengelse.
- Roger Rong Harketstad ble tilsatt som ny konsernsjef i desember 2013.

MILEPÆLER I TIDES HISTORIE

- 2012: Tide vinner anbud i Danmark – Kolding og i Hordaland – Austevoll.
- 2011: Tide Sjø fusjoneres ut av Tide konsernet.
- 2010: Tide vinner anbud i Hordaland – Osterøy, Bergen Nord og Bergen Sentrum, Sør-Trøndelag – Trondheim og Danmark – Assens.
- 2009: Tide vinner anbud i Hordaland – Bergen Sør, Nord-Rogaland – Haugesund og Danmark – Faaberg, Middelfart og Region Syd.
- 2008: Tide vinner sitt første anbud utenom Norge. Datterselskapet Tide Bus Danmark blir opprettet og overtar driften av busser i Odense 29. juli.
- 2007: Det første anbudet i Hordaland – Austevoll kommune - blir lagt ut og vunnet av Tide Buss.
- 2006: HSD og Gaia Trafikk fusjonerer til Tide ASA og blir et av Norges største trafikkselskap.
- 2005: HSD Buss AS og Gaia Trafikk danner sammen et selskap - Haugaland Buss AS - der hver har 50 % eierandel. Gjennom dette selskapet vinner de sitt første større anbud, busstruteproduksjonen på Haugalandet.
- 2000: Kronprins Haakon åpner offisielt for drift av 85 naturgassbusser i bergensområdet. I gassbussprosjektet samarbeider Gaia Trafikk og HSD Buss.
- 2000: Vest Trafikk blir en del av HSD Buss AS
- 1999: HSD Buss AS blir etablert – Bergen Hardanger Voss Billag kommer inn i HSD
- 1998: Pan Trafikk og Bergen Sporvei slår seg sammen til Gaia Trafikk AS etter at et omfattende samarbeid om felles drift så dagens lys allerede 24. april 1997.
- 1992: Åsane Billag og Bilruta Fana-Os-Milde slår seg sammen til Pan Trafikk AS. Samme år fusjonerer Rutelaget Bergen Vest, Rutelaget Askøy – Bergen og Øygarden & Sotra Rutelag og danner Vest Trafikk AS.
- 1972: Laksevåg kommunale rutebilselskap blir overtatt av Bergen Sporvei i forbindelse med kommunesammenslåingen.
- 1965: De lokale busselskapene slår seg etter hvert sammen i større enheter. Bilruta Fana-Os-Milde L/L blir etablert. Nyttårsaften 1965 gikk siste trikken i Bergen. Bussene blir enerådene.
- 1955: Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap tar over ti lokale bilselskap og HSD Bilane blir dermed stiftet.
- 1950: Den første elektriske bussen – trolleybussen – settes inn på linje 5.
- 1928: Den første bussen til Bergens Sporvei starter opp linje 5 til Mulen.
- 1917: Fana Automobillag starter rutebilkjøring mellom Fana og Fjøsanger i korrespondanse med toget.
- 1897: Den første trikken til Bergen elektriske Sporvei ruller gjennom Bergens gater.
- 1884: Aktieselskapet Nesttun – Osbanen ble etablert og dermed var det opprettet togforbindelsen mellom Bergen og Fana.
- 1880: Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap blir skapt etter sammenslutning av en rekke små dampskipsselskap.

OM TIDE 2013

TIDES JURIDISKE ENHETER PR. 31.12.13



Hvite bokser viser selskaper uten aktivitet.



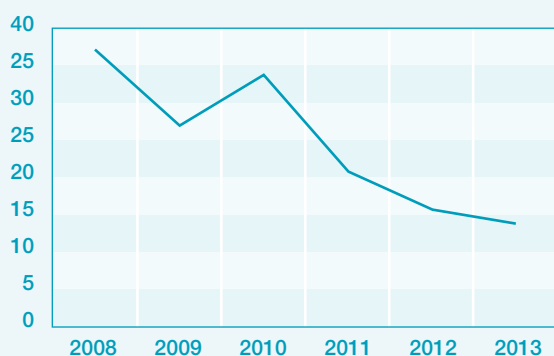
AKSJONÆRINFORMASJON 2013

FINANSIELLE HOVEDTALL KONSERN

MNOK, om ikke annet er positivt nevnt	2013	2012	2011 *)	2010 *)	2009
Omsetning	1 994	1 925	1 989	1 941	3 467
EBITDA	173	145	270	337	592
Driftsresultat	-30	-29	100	163	286
Resultat før skatt	-61	-63	73	175	231
Årsresultat for videreført virksomhet	-44	-46	67	143	208
Årsresultat for virksomhet under avhendelse	0	0	0	10	0
Utbytte pr.aksje	0,00	0,00	1,00	2,00	3,00
Likviditet	71	59	36	477	492
Egenkapital i %	22%	24%	26%	30%	30%
Egenkapital i kr	331	372	446	1 268	1 205
Børsverdi pr. 31.12.	307	350	433	765	609

*) Regnskapstall vises for videreført virksomhet etter fusjon av Tide Sjø AS med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2011. Tilsvarende gjelder for 2010 hvor resultat fra virksomhet under avhendelse vises på en linje.

BØRSKURS PR. 31.12.



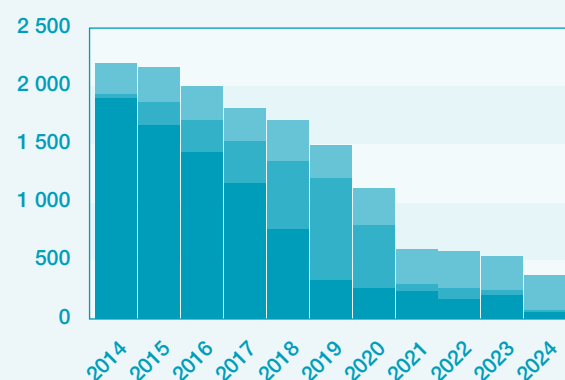
RESULTAT PR. AKSJE ETTER SKATT



UTBYTTE PR. AKSJE



KONTRAKTSRESERVE MNOK



Med de kontrakter Tide har vunnet gjennom anbud, har selskapet nå en ordreserve (sikre kontrakter) på NOK 7,8 milliarder. Hertil kommer oppdragsgivernes opsjoner på forlengelse av kontraktene med NOK 3,3 milliarder kroner, samt øvrig virksomhet på NOK 300 millioner per år. Dette gir et godt fundament for å gjennomføre selskapets vekststrategi i årene som kommer.

LIKVIDITET

Konsernets likviditetsbeholdning var på NOK 71 mill. pr. 31.12.2013. I tillegg har konsernet ubenyttede trekkrettigheter på NOK 137 mill.

UTBYTTE FOR 2013

Styret foreslår at det ikke deles ut utbytte i 2013. Se også kapittelet om selskapskapital og utbytte under ”Eierstyring og selskapsledelse”.

AKSJER OG AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital var på NOK 20 303 600,40 pr. 31.12.2013 fordelt på 22 559 556 antall aksjer, pålydende NOK 0,9. Alle aksjer har like rettigheter i selskapet, og det foreligger ingen stemmerettsbegrensninger i selskapet. Aksjene i selskapet er notert på Oslo Børs og kan omsettes fritt.

Pr 31.12.2013 eide Tide ASA ingen egne aksjer.

OMSETNING AV TIDE ASA AKSJEN

I 2013 ble det omsatt 118.448 aksjer. Aksjekursen pr. 31.12.2013 var på NOK 13,60 pr. aksje som gir en børsverdi på NOK 307 mill.

Investorkommunikasjon

Finanskalender 2014/2015	
30.04.2014	Generalforsamling
16.05.2014	Resultat 1.kvartal
15.08.2014	Resultat 2.kvartal
14.11.2014	Resultat 3.kvartal
13.02.2015	Resultat 4.kvartal

Antall busser, hurtigbåter og ferger

	2013	2012
Antall busser i Norge	1.001	1.002
Antall busser i Danmark	447	320
Totalt antall busser	1.448	1.322

Antall ansatte

	2013	2012
Antall ansatte i Norge	1.792	1.773
Antall ansatte i Danmark	867	682
Totalt antall ansatte	2.659	2.455

FORRETNINGSOMRÅDER I TIDE ASA:

TIDE BUSS NORGE

Tide Buss AS kjører rutebuss på oppdrag for fylkeskommunene Hordaland, Rogaland og Sør-Trøndelag. I tillegg vil det bli startet rutekjøring i Møre og Romsdal og Vestfold i løpet av 2014. Rutebussdriften blir kjørt på basis av de anbudskontrakter Tide har vunnet. Disse kontraktene har normalt sett en varighet på 6-8 år med en opsjon på ytterligere 1 - 3 år.

2013 har vært et svært krevende år for Tide Buss. All opprinnelig kontraktsportefølje er nå konkurranseutsatt, og 2013 var det andre hele driftsåret hvor samtlige kontrakter er konkurranseutsatt. Tide Buss opererer nå åtte større anbudskontrakter. Én har varighet til 2015. De resterende varer til mellom 2017 og 2020. Deler av ruteproduksjonen i de nye kontraktene har vært krevende å gjennomføre innenfor de rutetider og ruteplaner oppdragsgiver definerte i den første fasen. Tide Buss har jobbet aktivt sammen med sine, oppdragsgivere, og har oppnådd gode forbedringer med hensyn på gjennomførbare ruteplaner og realistiske kjøretider. Deler av produksjonen tilfredsstiller imidlertid fortsatt ikke selskapets krav til effektivitet.

Høy effektivitet er et viktig bidrag for å skape en god økonomisk utvikling for selskapet. Gjennomførbare ruteplaner og realistiske kjøretider er også viktig i arbeidet med å skape gode arbeidsforhold for sjåførene og gode reiseopplevelser for passasjerene.

Tide Buss jobber kontinuerlig for å videreutvikle selskapet i den hensikt å vinne nye anbudskontrakter. Selskapet deltar i utlyste konkurranser i Norge ut fra strategiske vurderinger. Anbudskonkurranser har ulik utforming og ulike evalueringskriterier, og må tilpasses den enkelte konkurranse. Generelt sett har selskapet fokus på å være ledende på kvalitets- og miljøparametre i konkurranser der dette vektlegges, samt konkurransedyktig på pris.

EKSPRESS- OG FLYBUSS

Tide Buss AS drifter alene, eller sammen med andre, fem ekspress- og flybussruter. Dette er flybussen i Haugesund, flybussen i Bergen, Kystbussen (Bergen-Stavanger), Haukeliekspressen (Haugesund - Oslo) og Fjordekspressen (Bergen-Trondheim). Tide Buss har ca 43 busser knyttet til ekspress- og flybuskjøring.

TUR-KJØRING

Tide Reiser er en merkevare i Tide Buss AS som blant annet selger turbusstjenester på kommersielt grunnlag til privatpersoner, bedrifter, lag, foreninger og det offentlige. Selskapet disponerer 90 busser, både egne busser og fast innleide underleverandører. Tide Reiser selger turaktiviteter i hele landet, men i hovedsak foregår aktiviteten i Hordaland, Rogaland og Hedmark.

REISELIV

Tide Reiser tilbyr turer og opplevelser til spennende reisemål i inn- og utland. Reiser selges både som katalogturer, til individuelle, og som tilpassede turer for grupper, lag og foreninger. Individuelle står for ca 30 % mens gruppesegmentet utgjør ca 70 % av omsetning. Tide Reiser gjennomførte totalt sett 138 turer i 2013 og omsatte for nærmere 22 millioner innenfor reiselivssegmentet. Tide Reiser produserer kataloger som distribueres til privatpersoner, bedrifter, lag og foreninger innen temareiser og aktive reiser.

TRANSPORTTJENESTEN (TT)

Tide Buss har 33 mindre busser knyttet til transport av eldre, syke, samt fysisk- og psykisk utviklingshemmede. Dette er i all hovedsak kjøring på kontrakt med det offentlige.

VOGNPARK

Ved utgangen av 2013 hadde Tide Buss Norge ca 1.000 busser. Anbudskontraktene som er vunnet de senere årene har bidratt til en betydelig investering i nytt bussmateriell. Som en følge av det har Tide Buss fortsatt ca 70 busser som ikke fyller kravene til oppdragsgiver til salgs. Snittalderen på buss-parken er 4,7 år.

Som en bedrift sertifisert etter miljøstandarden ISO 1400, er Tide Buss opptatt av miljøvennlig drift. Bedriften har derfor vært av de mest innovative busselskapene i Norge når det gjelder å ta i bruk alternativt miljøvennlig drivstoff. 176 av bussene bruker naturgass som drivstoff. Seks trolleybusser bruker elektrisitet som energi. Selskapet har også 19 elbiler i drift for å minimere tomkjøring med buss utenfor rute. Vognparken i Tide er i hovedsak fordelt på tre ulike bussmerker, som hver har en andel på over 25 % av det totale bussmateriellet.

TIDE VERKSTED AS

Tide Verksted består av virksomheten i Tide Verksted AS som er et heleid datterselskap av Tide Buss AS. Selskapet er offentlig godkjent som bilverksted samt kontrollorgan og driver i hovedsak med reparasjon og vedlikehold av tyngre kjøretøy.

Selskapet leverer primært verkstedtjenester til Tide Buss AS, men selger også verkstedtjenester til eksterne kunder.

Selskapet har kontrakt med Nettbuss frem til 2019 om vedlikehold av 140 busser som går i anbudskjøringen på Sotra, Øygarden og Askøy.

Selskapet har verkstedsanlegg på Husnes, Odda, Voss, Lonevåg, Haukås, Straume, Fana og Mannsverk. I tillegg har selskapet en avdeling innen service og reparasjoner av vaskemaskiner for tyngre kjøretøy.

Selskapet er inne i en omstillingsfase i forbindelse med satsing på reparasjon og vedlikehold av tyngre kjøretøy for eksterne kunder. Som en del av dette jobber selskapet med optimalisering av driften.

Selskapet er sertifisert i henhold til ISO 9001 og 14001.

TIDE BUS DANMARK A/S

Tide Bus Danmark A/S kjører primært rutebuss for trafikkselskapene FynBus på Fyn og Sydtrafik i Sydjylland. I tillegg suppleres det med en mindre andel svømmekjøring for Faaborg/Midtfyn Kommune. Rutebussdriften er vunnet gjennom anbudskontrakter. Disse har normalt en varighet på mellom 5-8 år med mulighet for forlengelse på opp til 2 år.

2013 har vært et år med fokus på vekst, både gjennom avgivelse av tilbud og gjennom oppkjøp. Selskapet har i 2013 gitt tilbud til trafikkselskapene Sydtrafik, Midttrafik og Movia, men har ikke vunnet noen av kontraktene. Selskapet deltar i anbudskonkurranser ut fra strategiske vurderinger knyttet til offentlige anbud i Danmark.

I 2013 overtok Tide Bus Danmark A/S bybusskjøring i Fredericia, hvor 9 av 12 bussene var gassbusser. Dette er de eneste gassbusser som kjører i anbud i Danmark.

Kontraktene i Varde utløp i 2013, og ble overlevert til ny operatør.

Tide Bus Danmark A/S kjøpte sommeren 2013 aksjene i Rutebilselskabet Haderslev A/S. Selskapet har 3 kontrakter med rutebusskjøring på Sydjylland hos Sydtrafik og 1 kontrakt med Haderslev kommune. I alt har selskapet en omsetning på ca. 130 MNOK og ca. 100 busser.

Tide Bus Danmark A/S opererer nå 11 kontrakter av forskjellige størrelser – fra 5 busser til 156 busser.

HELSE, MILJØ, SIKKERHET OG KVALITET

Gjennom ISO sertifiseringer iht 9001 kvalitet, 14001 miljø og 18001 arbeidsmiljø (presertifisering høst 2013) og satsing på "Sjåfør i fokus", ønsker Tide å skape arbeidsplasser der medarbeidere trives og utfører arbeid av høy kvalitet. For å få dette til kreves det kontinuerlig fokus og utvikling av gode ledere som tydeliggjør mål, sikrer involvering og utvikling av medarbeiderne.

MEDARBEIDER I TIDE

VISJON OG VERDIER, ETISKE RETNINGSLINJER

Veiviseren er et sentralt dokument som beskriver Tides visjon, forretningside, verdier, lederprinsipper og etiske retningslinjer. Denne brukes i alt fra rekruttering og opplæring av medarbeidere til lederutvikling og medarbeider-/ledervurdering. Gjennom årlige leder- og medarbeidervurderingssamtaler evalueres verdier og lederprinsipper i praksis.

OPPLÆRING

Det arbeides målrettet med opplæringstiltak på alle nivå for å bidra til at selskapet når sine mål. I 2011 ble Tide godkjent som opplæringsbedrift med fem godkjente undervisningssteder for opplæring iht Yrkessjåførforskriften. I 2012 ble godkjenningen utvidet for ett av undervisningsstedene til også å gjelde kombinerte kurs for buss/ gods. I 2013 ble alle undervisningssteder godkjent for kombinerte kurs, samtidig som det også ble søkt godkjenning for avdelingen i Trondheim.

TILGANG PÅ ARBEIDSKRAFT

Ved utgangen av 2013 har Tide 2.659 fast ansatte medarbeidere, 1.792 i Norge og 867 i Danmark. Inkludert tilkallingsvikarer har konsernet vel 3.000 medarbeidere. I Norge har Tide medarbeidere fra 44 ulike land.

Tilgangen på sjåfører har også i 2013 vært forholdsvis god. Turnover i 2013 var på 5 %. Inkludert ulike former for pensjon/avgang var total turnover på 7 %. Det er ansatt 159 nye sjåfører i Norge i hel- og deltidstillinger.

Samlet turnover i Danmark for 2013 var på 11,4 %. Tilsvarende tall for avgang på grunn av ny jobb var 4,4 %.

HMS, KVALITET OG YTRE MILJØ

Tides arbeid med HMS, kvalitet og ytre miljø er forankret i styrende dokumenter og inngår i konsernets ledelsessystemer. Sikkerhet for ansatte, kontraktører og kunder, fravær av skader og fokus på kontinuerlig forbedring, er overordnede mål for selskapets virksomhet. Alle aktiviteter som knytter seg til dette området skal løses i samarbeid med myndigheter og gjennom samhandling ledere og ansatte imellom.

INKLUDERENDE ARBEIDSLIV, SYKEFRAVÆR OG ARBEIDSMILJØ

Tide Buss og Tide Verksted er IA-virksomheter og samarbeider tett med NAV og bedriftshelsetjenesten for å øke nærværet og forebygge at sykefravær oppstår.

Sykefraværet i Tide var fallende gjennom hele 2013 og endte på 8,7 % i Norge. Dette er en reduksjon på 0,9 prosentpoeng fra året før, en reduksjon på 2,3 prosentpoeng fra 2012. Det arbeides systematisk med oppfølging av sykefraværet med sikte på å redusere dette ytterligere i det kommende året. Arbeidsmiljøutvalgene (AMU) i selskapene deltar aktivt i arbeidet med å redusere sykefraværet i konsernet.

Tide Bus Danmark A/S hadde et sykefravær i 2013 på 4,6 %, sammenlignet med 4,5 % i 2012. Med bakgrunn i ulikt regelverk/ulik sykelønsordning er det ikke mulig å sammenligne fraværdata for Norge og Danmark.

Trivselsundersøkelser: Det har vært gjennomført to trivselsundersøkelser i 2013 i hele Tide. Resultatene fra undersøkelsene benyttes i det løpende arbeidsmiljøutviklingsarbeidet i selskapet.

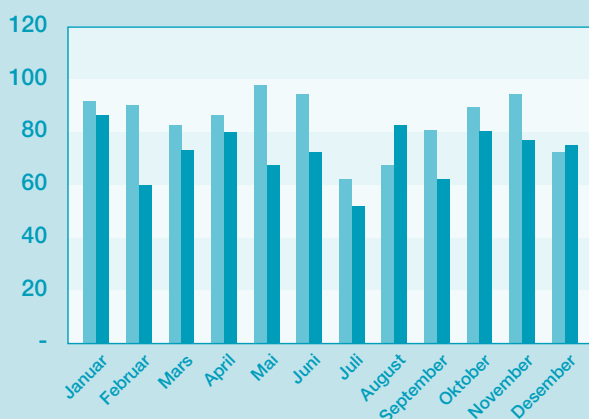
Helsekampanjer: Sammen med bedriftshelsetjenesten har det vært arrangert helsekampanjedager i alle anbudsområder. Tema for disse dagene har vært helse, livsstil og fysisk aktivitet. I Tide Bus Danmark A/S er samtlige sjåfører i 2013 tilknyttet en sunnhetsordning gjennom Pension Danmark, som er pensjonsselskap iht overenskomsten.

HMS-opplæring: Det har vært gjennomført opplæring for ledere og nye verneombud, og representanter i arbeidsmiljøutvalg har gjennomført lovpålagt kurs.

SIKKERHET

Ulykker og skader: Det har ikke vært alvorlige skader på egne ansatte i 2013. Med en H-verdien (skadefrekvens pr. 1. mill. arbeidede timer) på 1,8 endte den på omtrent samme nivå som i 2012 som var på 1,5. I Danmark falt H-verdien i 2013 til 20 fra 23 året før. Fokus på rapportering og oppfølging av avvik og nesten-ulykker har sammen med læring og erfaringsdeling på tvers i organisasjonen vært viktig for å forebygge uønskede hendelser. Det har vært flere tilfeller hvor våre medarbeidere er blitt utsatt for ran/ransforsøk, vold og trusler både i Danmark og i Norge. Både ulykker og hendelser følges opp gjennom vår beredskapsordning som også sørger for at involverte ansatte får adekvat oppfølging og støtte.

Tide jobber aktivt med opplæring av sjåfører og anvendelse av kvalitetssystemet for å sikre trygg drift. Det er fortløpende fokus på å forenkle kvalitetssystemet for å styrke HMSK-arbeidet i hverdagen for den enkelte medarbeider.



Skade på materiell: I store deler av 2013 var det en positiv utvikling og reduksjon i antall skader og type skader. Totalt sett er antall skader Tide selv har skyld i 859 i 2013 mot 990 i året før, noe som utgjør en klar forbedring. I Danmark endte 2013 på 221 skader mot 250 året før. Det er en klar målsetting å styrke oppfølging og kompetanse for å redusere antall skader ytterligere.

Både i Danmark og Norge er flere av de meldte skadene mindre skader, og snittpris per skade er redusert. Fortsatt reduksjon av antall skader er et satsingsområde både i Danmark og Norge.

SAMFUNNSANSVAR - YTRE MILJØ

Tide er sertifisert etter ISO 14001. Gjennom miljøpolitikken har Tide forpliktet seg til å ha kontinuerlig fokus på teknologisk utvikling, interne prosesser, driftsmetoder og praksis. Det er et uttalt mål at selskapets aktiviteter i minst mulig grad skal ha negative konsekvenser for miljøet eller for samfunnet for øvrig.

Tide bidrar hver dag til en mer miljøvennlig kollektivtransport. Selskapet har 1.001 busser i Norge og 447 busser i Danmark. Tide Buss drifter 10 store anbudskontrakter i Norge og 7 i Danmark.

Tide eier og drifter Norges mest miljøvennlige busser i Bergen. Som eneste by i Norge driver Tide i dag seks trolley leddbusser som går på ren strøm. Trolleybussene er klimanøytrale og er det mest miljøvennlige alternativet for det lokale miljøet uten utslipp av partikler eller NOx. I tillegg er støynivået lavt. Strøm produsert med vannkraft gjør denne driftsformen helt CO²-nøytral.

Elbiler: I forbindelse med oppstart av anbudene i Bergen var Tide innovativ og foreslo som første selskap i Norge å benytte El-biler til avløsning av sjåfører som kjører i rute. På denne måten reduseres utslipp fra tom- og posisjonskjøring med store busser, som alternativt ville blitt benyttet og forurenset ytterligere. I dag har Tide Buss 20 slike El-biler i drift. De har høstet gode erfaringer med denne driften, og er veldig positive til å utvide denne driften til andre avdelinger i Norge.

Mer enn 75 % av vognparken til Tide Buss tilfredsstillende Euro5, EEV eller bedre utslipps norm. Tide Buss er ledende på gassbuss drift i Norge, i 2013 driftet vi mer enn 50 % av alle gassbussene i Norge. I Danmark - Kolding er vi i gang med drift av hybridbusser, en teknologi som har noen parallell trekk med drift av elektriske trolleybusser som vi har mer en 50 års erfaring med å drifte fra Bergen. Sammen med forbedret logistikk bidrar dette til å minske skadelige klimagasser som CO₂ og NO_x. I tillegg fokuseres det på miljøvennlig kjørestil gjennom kursing av sjåfører og piggfrie vinterdekk som reduserer svestøv.

STYRET



STEINAR MADSEN (F. 1964)

Styreleder

Steinar Madsen har vært konsernsjef i Det Stavangerske Dampskipsselskap AS som er engasjert i internasjonal shipping, gods og samferdsel. Han er utdannet fra BI og har gjennomgått Solstrandprogrammet, og har også bakgrunn fra arbeid innen oljeservice. Steinar Madsen har vært medlem av styret i Tide siden 2007, og ble i 2009 valgt som styreleder for konsernet. Han er også medlem av Revisjonsutvalget.

KARSTEIN BREMNES (F. 1950)

Nestleder

Karstein Bremnes er administrerende direktør i Tyssefaldene som er en energiproducent i Hardanger. Han er utdannet ingeniør og samfunnsøkonom, samt har gjennomgått Solstrandprogrammet. Han har erfaring som rådmann, banksjef i DNB og direktør i produksjonsbedrift. I tillegg har han hatt en rekke tillitsverv innen bl.a. industriproduksjon og eiendom. Karstein Bremnes er leder av Revisjonsutvalget. Han har tidligere vært leder for bedriftsforsamlingen i Tide (HSD), og vært styremedlem Tide Buss AS og Tide Bus Danmark A/S.

ROALD GEORG BERGSAKER (F. 1942)

Styremedlem

Roald Bergsaker har hatt en aktiv politisk karriere for partiet Høyre, og var fylkesordfører i Rogaland fylkeskommune i perioden 1999 til 2007. Før det var han direktør i Forus Industritomeselskap. Han har for øvrig hatt en rekke styreverv i private og offentlige selskaper. Han har også vært ordfører i Sandnes. Han ble første gang valgt inn som styremedlem i Tide i 2008.

CHRISTINE RØDSÆTHER (F. 1964)

Styremedlem

Christine Rødsæther er forretningsadvokat og partner i Vogt & Wiig AS. Hun har spesialisert seg innen bank, finans, shipping og offshore, og har sin juristutdanning fra Universitetet i Bergen. Videre har hun LLM ("Master of Law") i Transnational Business Practice fra University of the Pacific, Sacramento i California. Christine Rødsæther har, i tillegg til lang erfaring som advokat, styreverv blant annet i Garanti-instituttet for eksportkreditt og Odjell SE. Hun har sittet i styret i Tide siden 2008.

RAGNHILD JANBU FRESVIK (F. 1980)

Styremedlem

Ragnhild Janbu Fresvik er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole med spesialisering i finans. Hun er ansatt i Sparebanken Vest der hun tidligere har hatt roller som blant annet leder av Investor Relations og CFO, og vil etter permisjon tiltre som Konserndirektør for Bedriftsmarked. Fra tidligere har hun bred erfaring fra consulting og finans fra Boston Consulting Group i Oslo, og senere som Investment Manager i Private Equity selskapet Borea Opportunity Management. Fresvik har tidligere styreeerfaring fra blant annet Software Innovation og Sparebanken Vest Boligkreditt.

FRODE SÆLEN (F. 1952)

Styremedlem

Frode Sælen begynte som bussjåfør i Fana-Os-Milde i 1973. Han har gjennom mange år vært engasjert i fagforeningsarbeid, blant annet som nestledere i forbundsstyret i Yrkestransportforbundet (YTF). Frode Sælen er hovedtillitsvalgt for YTF i Tide Buss, og er i tillegg til dette også leder for YTF avd 2. Han har i en årrekke representert de ansatte i bedriftsstyrene som opp gjennom tiden har vært forløperne til Tide. Han har sittet i Tide-styret siden fusjonen i 2006, og er medlem av Revisjonsutvalget.

DAGFINN HAGA (F. 1952)

Styremedlem

Dagfinn Hage begynte som bussjåfør i Fana-Os-Milde i 1980. Han har stort sett kjørt på flybussen, men også kjørt på rutekjøring og turkjøring. I tillegg har han arbeidet på trafikkkontoret. Dagfinn Hage har vært engasjert i fagforeningsarbeid siden han begynte i Fana-Os-Milde, og er i dag hovedtillitsvalgt for NTF i Tide Buss. Han har vært ansatt representant i ulike styre som, også i selskaper som har vært forløperne til Tide. Dagfinn er også som nestleder i Vest Norsk Transportarbeiderforening.

MARIANNE SKÅR-TEIGEN (F. 1970)

Styremedlem

Marianne Skår-Teigen begynte som bussjåfør i 2005 i Gaia, som senere ble en del av Tide Buss. Marianne har kjørt rutebuss hele sin karriere. Marianne har vært tillitsvalgt for NTF i Tide Buss fra 2010, og ble valgt som ansattrepresentant til styret i Tide ASA i 2013.



STYRETS BERETNING 2013

Tide ASA har lagt bak seg nok et krevende år. 2013 var det andre hele driftsåret hvor samtlige kontrakter var konkurranseutsatt. Den underliggende driften viser en positiv utvikling, selv om resultat er negativt. Utviklingen fortsetter inn i 2014 og det forventes å bringe konsernet i balanse i løpet av året.

VIRKSOMHETENS ART

Tide ASA har som visjon å gi gode reiseopplevelser hver dag. Med en omsetning på nesten NOK 2 milliarder er Tide ASA Norges og Danmarks nest største selskap for landbasert kollektivtransport. Konsernet og den norske virksomhetens hovedkontor er i Bergen, mens den danske virksomheten ledes fra Odense.

Selskapet er notert på Oslo Børs. Konsernet hadde 5 548 aksjonærer ved utgangen av 2013. På samme tidspunkt hadde konsernet 2 749 ansatte og opererte 1 197 busser.

Aktiviteten i selskapet foregår for det alt vesentligste i konsernets datterselskaper Tide Buss AS og Tide Bus Danmark A/S. Disse selskapene har begge organisert sine verkstedsvirksomheter i egne datterselskaper – henholdsvis Tide Verksted AS og Tide Verksted Danmark ApS. Kjernevirksomheten til konsernet er busstransport for offentlige og private kunder; herunder ekspress- og flybusskjøring. Tide driver i tillegg også turkjøring og har aktivitet innenfor reiselivssegmentet, hvor selskapet leverer opplevelsereiser i Norge og Europa.

Samtlige av konsernets kontrakter er nå konkurranseutsatt, og selskapet har gjenvunnet hovedtyngden av rutene etter at disse ble konkurranseutsatt. I tillegg er nye viktige anbuds-kontrakter vunnet i Norge og Danmark. Konsernet hadde en kontraktsreserve på tilbud som er vunnet på NOK 7,8 milliarder, samt en betinget kontraktsreserve relatert til opsjoner på NOK 3,3 milliarder ved utgangen av 2013. Erfaringen tilsier at opsjoner normalt blir utøvet.

RESULTATUTVIKLING

Konsernets resultat før skatt ble NOK -61 millioner i 2013 mot NOK -63 millioner året før. Justert for gevinster ved salg av anleggsmidler på NOK 24 millioner i 2013 leverer konsernet en EBITDA på 149 millioner mot NOK 139 millioner året før.

Driftsinntektene var totalt NOK 1.994 millioner i 2013, en økning på NOK 69 millioner sammenlignet med fjoråret. Den vesentligste delen av omsetningsøkningen tilskrives den danske virksomheten.

Totale driftskostnadene var NOK 2.024 millioner i 2013, en økning på NOK 71 millioner sammenlignet med 2012. Justert for engangseffekter i 2013 og 2012 viser den normaliserte kostnadsutviklingen en økning på NOK 59 millioner.

Netto finanskostnader var NOK 31 millioner i 2013, en reduksjon på NOK 4 millioner sammenlignet med 2012. Reduksjonen skyldes lavere belåning gjennom året.

Tide ASA (morselskapet) hadde et resultat før skatt på NOK 4 millioner i 2013 mot NOK 30 millioner året før. Hovedårsaken til endring skyldes i stor grad lavere finansinntekter som følge av mindre utlån til datterselskapene og salg av aksjer i 2012.

BALANSE, FINANSIERING, LIKVIDITET OG INVESTERING

Totalbalansen for Tide konsernet var ved utgangen av 2013 på NOK 1.527 millioner kroner. Til sammenligning hadde konsernet en balanse på NOK 1.539 millioner ved utgangen av 2012.

Egenkapitalen utgjorde NOK 331 millioner kroner ved utgangen av året. Dette tilsvarer en egenkapitalandel på 21,7 %.

Tide-konsernet hadde NOK 642 millioner i langsiktig rentebærende gjeld pr. 31. desember 2013 mot NOK 613 millioner året før. Låneopptak i 2013 var på NOK 74 millioner. Avdrag på langsiktig rentebærende gjeld utgjorde NOK 137 millioner i samme periode. Tilsvarende tall for året før var NOK 30 millioner i låneopptak og NOK 123 millioner i nedbetalinger. Innbetaling ved salg av anleggsmidler utgjorde NOK 57 millioner i 2013, mot NOK 11 millioner året før.

Det ble gjennomført investeringer for NOK 143 millioner i året.

Likviditetsbeholdningen var NOK 71 millioner ved utgangen av 2013 mot NOK 58 millioner i fjor. Utover dette hadde Tide konsernet NOK 137 millioner i ubenyttede trekkrettigheter ved utgangen av 2013.

Totalbalansen for Tide ASA (morselskapet) var ved utgangen av 2013 på NOK 487 millioner. Til sammenligning hadde selskapet en balanse på NOK 437 millioner ved utgangen av 2012.

Kontantstrømmen fra driften ble NOK 198 millioner i 2013, mot NOK 230 millioner året før. Reduksjonen skyldes primært økte kundefordringer og redusert leverandørgjeld per utgangen av de to årene, sammenlignet med året før.

Konsernet har et vilkår knyttet til lånebetingelser mot hovedbank om at samlet rentebærende gjeld i forhold til EBITDA. Målingene gjøres rullerende og kvartalsvis på de siste fire kvartalene. Konsernet har overholdt sine lånebetingelser gjennom hele året.

FINANSIELL RISIKO

Markedsrisiko

a) Valutarisiko

Tide har en lav valutaeksponering. Konsernet eksponeres i hovedsak for valutarisiko knyttet til det danske datterselskapet Tide Bus Danmark A/S. Risikoen er knyttet til omregning fra DKK til NOK, samt til et svært begrenset antall transaksjoner med eksterne parter i utenlandsk valuta. Beløpsmessig er disse transaksjonene av uvesentlig størrelse. Utover dette har Tide ingen vesentlige løpende transaksjoner i utenlandsk valuta.

Indirekte har konsernet en valutarisiko knyttet til innkjøp av drivstoff, da dette igjen er påvirket av utviklingen i forholdet mellom NOK og USD.

b) Priserisiko

Konsernet er eksponert for svingninger i priser på innsatsfaktorer, hvor drivstoff er den viktigste. Ved større svingninger i drivstoffprisene åpner konsernets avtaler med offentlige opp-

dragsgivere opp for å regulere deler av variasjonene i ettertid.

Annen priserisiko er knyttet til svingninger i mindre aksjeposter. Denne risikoen er begrenset til balanseført beløp av disse postene.

c) Renterisiko

Tides renterisiko er knyttet til langsiktige lån og bankinnskudd. Lån med flytende rente medfører en renterisiko for Tides kontantstrøm som delvis motvirkes av kontantekvivalenter med flytende rente. Fastrenteinstrumenter eksponerer Tide for virkelig verdi risiko. Fastrenteinstrumentet anvendes i samsvar med Tides retningslinjer på dette området. Bruk av fastrentelån vurderes løpende. Det avgjørende for å vurdere inngåelse av fastrenteavtaler vil være hvorvidt anbudskontraktene inneholder reguleringsmekanismer som dekker renteendringer på sikt.

Kredittrisiko

Kredittrisiko representerer det regnskapsmessige tap som ville oppstå hvis eksterne parter ikke overholder sin del av kontrakten og er knyttet til finansielle instrumenter som kontanter og kontantekvivalenter, kundefordringer, andre fordringer og finansielle derivater.

Tide er også eksponert for kredittrisiko knyttet til kundefordringer, samt transaksjoner i forbindelse med billettsalg. Kredittrisiko knyttet til billettsalg er minimal, siden oppgjør i all hovedsak er kontant. Kredittrisikoen for kundefordringene er også lav, siden motpart i det vesentlige er offentlige kunder. Maksimal risikoeksponering er balanseført verdi av de finansielle eiendelene i balansen.

Kredittrisiko knyttet til derivater gjelder ved utgangen av året de rentebytteavtaler selskapet har inngått. Rentebytteavtale og underliggende låneavtale er inngått med finansieringsinstitusjon i samme konsern. Tide anser derfor risiko for tap som lav.

Kredittrisiko knyttet til andre fordringer anses også lav da de vesentligste postene gjelder avsetninger for opptjente, ikke-fakturerte inntekter fra oppdragsgivere (fylkeskommunene) og avgifter til gode fra staten.

STYRETS BERETNING 2013 >>

Likviditetsrisiko

Tide har etablert en konsernkontoordning, hvor samtlige norske selskaper i konsernet deltar. Nettobeholdning i konsernkontoordningen, positiv/negativ, blir bokført som konsernmellomværende i selskapsregnskapene. Det blir løpende gjennomført vurderinger av behovet for kontanter og kontantekvivalenter for å møte driftsrelaterte forpliktelser og lånebehov i forbindelse med investeringer. Tide har etablerte trekkrettigheter, som ved utgangen av året var på NOK 137 millioner, for å sikre tilgang til likviditet. Tide oppfyller sine forpliktelser løpende.

FORRETNINGSOMRÅDENE

Tide Buss Norge

Tide Buss Norge består av Tide Buss AS som har som kjernevirksomhet rutekjøring i Hordaland, Rogaland og Sør-Trøndelag. Selskapet driver også ekspress-busskjøring, samt flybussene i Bergen og i Haugesund. Gjennom sitt heleide datterselskap Tide Verksted AS utføres service og vedlikeholdsarbeider på deler av Tides busspark. I tillegg utfører Tide Verksted AS også arbeider for eksterne kunder. Gjennom merkeveren Tide Reiser ivaretar Tide Buss salg og markedsføring av tur- og reisevirksomhet. I dette segmentet inngår utleie av busser, samt salg av opplevelsesreiser i Norge og Europa. Tide Buss AS deltar aktivt i konkurranser om nye kontrakter i Norge. Selskapet opererer ved utgangen av året 1.001 busser og har 1.792 ansatte.

2013 var det andre hele driftsåret der samtlige av anbudskontraktene var konkurranseutsatt. Tide har i løpet av dette året arbeidet systematisk med å implementere nye driftsformer.

Av vesentlige hendelser i løpet av 2013 er de viktigste:

- Oppstart av rutekjøring på Austevoll i Hordaland i januar etter å ha gjenfunnet dette anbudet. Anbudet har en lengde på 7 år med muligheter for forlengelse.
- Vunnet kontrakt på rutekjøring på Nordmøre i kommunene Kristiansund, Aure, Smøla og Averøy med oppstart i januar 2014. Kontrakten har en verdi på ca. NOK 500 millioner over kontraktsperioden, og har en lengde på 8 år med muligheter til forlengelse.

- Vunnet kontrakt med Vestviken Kollektivtrafikk AS på rutekjøring i Vestfold i kommunene Horten, Sandefjord, Larvik og Lardal. Anbudet har en samlet kontraktsverdi på ca. NOK 1.250 millioner. Oppstart er 1. juli 2014 og går over 8 år med 2 års opsjon utover dette.

Tide Buss Norge hadde totale driftsinntekter på NOK 1.474 millioner i 2013 sammenlignet med NOK 1.523 millioner året før. Reduksjonen skyldes hovedsakelig bortfall av kvalitetsavtaler. Tur- og ekspresskjøring utgjorde NOK 287 millioner av omsetningen i 2013.

EBITDA var NOK 103 millioner i 2013 sammenlignet med NOK 109 millioner året før.

2013 har vært nok et krevende år for Tide Buss Norge. Året har vist en jevnere resultatutvikling enn tidligere, men på slutten av året ble lønnsomheten redusert grunnet forverring av effektiviteten i ruteproduksjonen i de største anbudene i Norge etter ruteomleggingen høsten 2013, og reduserte bonusutbetalinger. Økt konkurranseintensitet i noen av de kommersielle segmentene Tide opererer i, har også bidratt til redusert lønnsomhet på slutten av året.

Tide har ved utgangen av året gjennomført nedskrivningstester av balanseført verdi av bussflåten. Som følge av dette har selskapet foretatt nedskrivning etter reglene i IAS 36 - Impairment of Assets med NOK 30 millioner for virksomheten i Bergen.

Tide Buss Danmark

Tide Buss Danmark består av Tide Bus Danmark A/S som kjører rutebuss for trafikkselskapene FynBus på Fyn og Sydtrafik i Sydjylland. I tillegg suppleres det med en mindre andel bestillingskjøring. Tide Bus Danmark A/S deltar aktivt i konkurranser om nye kontrakter i Danmark, primært overfor de samme oppdragsgiverne. Selskapet har totalt 867 ansatte og opererer 447 busser ved utgangen av 2013.

Av vesentlige hendelser i løpet av 2013 er de viktigste:

- Tide Bus Danmark ble tildelt kontrakt på rutekjøring i Fredericia kommune på Jylland med oppstart i juli 2013. Denne kontrakten har en verdi på nesten DKK 200 mil-

ligner over kontraksperioden, og en lengde på 8 år.

- Tide Buss Danmark kjøpte i juli Rutebilselskabet Haderslev A/S som opererer sør på Jylland. Oppkjøpet gjør Tide til den nest største buss operatøren i Danmark.

Tide Buss Danmark hadde totale driftsinntekter på NOK 511 millioner i 2013, sammenlignet med NOK 387 millioner året før. EBITDA var NOK 58 millioner i 2013, sammenlignet med NOK 35 millioner året før.

For ytterligere informasjon vises det til segmentinformasjon i note 22.

Arbeidsmiljø og organisasjon

Arbeidsmiljøet i Tide er preget av medarbeidere som trives og gode kollegiale forhold. Ledelsen har gjennom året hatt et godt samarbeid med de ansatte og deres organisasjoner. Hovedtillitsvalgte/ tillitsvalgte er involvert blant annet gjennom konsernutvalg og styrerepresentasjon i Tide ASA.

Ved utgangen av 2013 hadde konsernet 2.659 faste ansatte, 482 av disse arbeidet deltid. Selskapet hadde 1.792 ansatte i den norske virksomheten og 867 i den danske. I all hovedsak er ansatte knyttet til operativ drift, de aller fleste i sjåførstillinger. Det ble ansatt 159 nye bussjåførere i Norge i 2013 i faste hel- og deltidsstillinger. I Danmark ble det ansatt 143, inkl. 46 pga virksomhetsoverdragelse i forbindelse med oppstart av ny kontrakt.

Konsernet har hatt et omfattende opplæringsprogram i 2013 med hovedfokus på HMS og kvalitet, lederutvikling, samt opplæring for å imøtekomme kravene i EUs yrkessjåførdirektiv.

Det har vært fokus på oppfølging av organisasjonsmodell innført i 2012 for å sikre samsvar i alle ledd, tydeliggjøre roller og ansvarsforhold i alle ledd i organisasjonen. Det sees god effekt i flere avdelinger av redusert kontrollspenn for lederne bl.a gjennom tettere samhandling leder-medarbeider og bedre oppfølging og kontroll av driften.

Skader og alvorlig hendelser

Tide er ISO 9001 og 18001 sertifisert og jobber aktivt med

kvalitetssystemet for å sikre trygg drift og ivaretagelse av miljø. Skader på materiell følges opp med skadesamtaler med sjåførene og kompetansehevende tiltak ved behov. Skader som innebærer personskade, følges særlig tett opp. Det har vært 15 tilfeller Norge og 6 i Danmark der bussjåfører har blitt utsatt for ran/ ransforsøk, voldsutøvelse og trusler. I tillegg var det en hendelse ved ett av selskapets anlegg der diesel rant ut. Dette ble fanget opp av sandfanger og oljeutskiller. Det ble ikke påvist forurensning til grunnen. Både brannvesenet og leverandør av dieselanlegg bidro. Utover det har det ikke vært registrert større uhell.

Likestilling

Tide driver en virksomhet som tradisjonelt har vært og fortsatt er mannsdominert. Tide ønsker å utnytte mangfold og legger vekt på likestilling mellom kjønnene. Det er lagt til rette for at kvinner og menn skal ha samme muligheter for lønn og utvikling. I 2013 utgjorde kvinner 11,8 % prosent av faste medarbeidere i Norge, mens kvinneandelen i ledende stillinger var 26 %. Dagens konsernledelse har en kvinneandel på 33 %. I Danmark i 2013 utgjorde kvinner 17 % av faste medarbeidere. Det er ingen kvinner i lederstilling i Danmark i øyeblikket.

Styret har 8 medlemmer hvorav 3 er ansatte representanter. Av de aksjonærvalgte styremedlemmene utgjør kvinneandelen 40 %.

Diskriminering

Det er etablert prosedyrer for varsling av kritikkverdige forhold i Tide, herunder for konflikthåndtering og for varsling av mobbing og trakassering. Retningslinjene er vedtatt i arbeidsmiljøutvalgene i konsernet og bekjentgjort i organisasjonen. Retningslinjene er tilgjengelige i personalhåndboken. Avhengig av selskapstilknytning og land har alle arbeidstakere like lønns- og arbeidsvilkår uavhengig av kjønn, nasjonalitet og etnisk opprinnelse.

Sykefravær

Sykefraværet i Tide Buss AS var fallende gjennom hele 2013 og endte på 8,7 %. Dette er en reduksjon på 0,9 %-poeng fra året før, en reduksjon på 2,3 %-poeng fra 2011. Det arbeides systematisk med oppfølging av sykefraværet med sikte på å redusere dette ytterligere i det kommende året. Dette gjøres

STYRETS BERETNING 2013 >>

blant annet gjennom lederutvikling og organisasjonsendringer. Selskapene i konsernet er IA – bedrifter. Arbeidsmiljøutvalgene (AMU) i selskapene deltar også aktivt i arbeidet med å redusere sykefraværet i konsernet.

Tide Bus Danmark A/S hadde et sykefravær i 2013 på 4,6 %, sammenlignet med 4,5 % i 2012. Med bakgrunn i ulikt regelverk / ulik sykelønnsordning er det ikke mulig å sammenligne fraværdata for Norge og Danmark.

Samfunnsansvar

Tide har som en betydelig samfunnsaktør og arbeidsgiver et samfunnsansvar. Dette handler om hvordan konsernet påvirker og behandler mennesker og miljø – internt og eksternt. I dette arbeidet står overstående begreper som arbeidsmiljø, kvalitetssikring, likestilling og diskriminering sentralt. I tillegg er vårt forhold til det ytre miljø beskrevet under. Disse er utførlig beskrevet i denne årsberetning.

Konsernets samfunnsansvar bygger på internasjonale verdier omkring menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon.

Ytre miljø

Kollektivtrafikksselskapene har en viktig samfunnsoppgave; ikke minst ved å bidra til redusert bruk av personbiler. I sin utførelse av virksomheten benytter Tide drivstoff. Dette medfører at selskapet forurensar det ytre miljø gjennom utslipp av klimagasser fra bussene. De vesentligste klimagassutslippene er karbondioksid, nitrogenoksider og partikler. Det arbeides målrettet med å redusere utslippene. På de områder hvor det er mulig å påvirke valg av kjøretøy, er konsernet bevisst på å investere i materiell som har høy miljøstandard og lave utslipp til naturen.

Tide har som målsetning å være ledende på miljø innen sin bransje. Alle konsernets avdelinger er sertifisert i henhold til miljøstandard ISO 14001. Med over 50 års drift av elektriske busser og 14 års drift av gassbusser har Tide betydelig erfaring og kompetanse på bruk av alternativt drivstoff. I 2013 startet Tide opp med drift basert på diesel Hybridbusser, Kolding i Danmark. I tillegg startet Tide opp det første anbudet i Danmark basert på gassdrift, dette skjedde i Fredericia i juli hvor vi startet opp med 11 gassbusser. Der hvor

forholdene blir lagt til rette for det, benytter Tide biogass/naturgass istedenfor diesel for å redusere miljøbelastningen. Tide er den bussaktøren i Norge som eier og driver flest gassbusser. Standarddieselen som benyttes på øvrige busser inneholder inntil 7 % biodiesel. Selskapet har i tillegg erfaring fra Danmark med utvidet bruk av biodiesel, og det benyttes utelukkende biodiesel som er produsert i Europa under etisk forsvarlige forhold. Miljøtiltak er et viktig tildelingskriterie i de anbudskonkurransene Tide deltar.

Tide har som ambisjon å tilby det siste innen miljøvennlig motorteknologi i de anbudskonkurranser det deltar i. En miljøvennlig produksjonskjede er et av kriteriene når det skal velges bussleverandør, og selskapet har samarbeidspartnere som garanterer miljøvennlig destruksjon av gamle busser. Ved hjelp av måleutstyr i bussene fremmer Tide også klimaet gjennom drivstoffreduserende tiltak, og selskapet benytter i stor grad el-biler istedenfor busser ved posisjoneringskjøring for sjåførene. En del av Tides eldste busser har fått ettermontert katalysator for å sikre tilfredsstillende utslippsnivå på hele flåten. I tillegg er det innført egne miljøprosedyrer for ansatte for å fremme energiøkonomisering, og tiltakene er blant annet kildesortering, gjenvinningsgrad og CO₂-nøytralt møtevirksomhet.

Tide Buss fremmer også klimaet gjennom drivstoffreduserende tiltak ved hjelp av forbedrede måleutstyr i bussene og egne miljøprosedyrer for sine ansatte for å fremme energiøkonomisering. Støy og utslipp av stoffer som kan medføre miljøskader, har vært innenfor de krav myndighetene stiller i 2013.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

Eierstyring og selskapsledelse

Styret i Tide legger vekt på at det er et tillitsfullt og profesjonelt forhold mellom selskapets eiere, styrende organ og ledelsen. Dette vil sikre best mulig styring av Tide. Tide følger i all hovedsak prinsippene i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Krav til styrets redegjørelse om foretaksstyringen følger av regnskapslovens § 3-3b. Redegjørelsen for prinsipper og praksis vedrørende foretaksstyringen er

publisert på Tides internettside (Om Tide / Finans/Investor / Eierstyring og selskapsledelse). Redegjørelsen er også gjengitt i eget kapittel i årsrapporten for 2013.

Aksjonærforhold

Tide ASA er et børsnotert selskap notert på Oslo Børs. Selskapets ticker er TIDE. Selskapets aksjekapital var pr 31. desember 2013 var NOK 20,3 millioner fordelt på 5 548 aksjonærer. Alle aksjer har like rettigheter, og det foreligger ingen stemmerettsbegrensninger i selskapet. Største eier er Det Stavangerske Dampskibsselskab AS (DSD) som eier 48,8 % av aksjene. DSD sitt morselskap, Folke Hermansen AS, eier 27,7 % av aksjene og den samme eiergruppering kontrollerer dermed 76,5 % av aksjene i Tide ASA. De 20 største aksjonærene representerer 90,9 % av aksjekapitalen. Aksjens pålydende er NOK 0,90.

Selskapet eier ingen egne aksjer per 31. desember 2013.

Disponering av årsresultat/utbytte

Konsernets resultat etter skatt ble NOK -44,1 millioner, tilsvarende NOK -1,96 per aksje. Styret foreslår at det ikke utdeles utbytte basert på årsregnskapet for 2013.

Årsresultatet er regnskapsført som følger i Tide ASA (morselskapet):

Årsresultat millioner kroner	NOK 3,2
Overført til annen egenkapital millioner kroner	NOK 3,2

Framtidsutsikter

Tide opererer i en bransje som vil få betydelig vekst i årene som kommer i takt med befolkningsveksten i storbyregionene. Økt transportbehov vil i stor grad måtte dekkes av kollektive løsninger. Busstransport har et fortrinn ved at kapasitet enkelt kan tilpasses økt behov. Basert på dette, forventes et langsiktig voksende totalmarked. Miljøbevissthet og fokus på bærekraftige løsninger underbygger økt satsning på kollektive løsninger. Tide ser potensiale for å redusere utslipp gjennom driftsoptimalisering i samarbeid med sine oppdragsgivere.

Tide har som visjon: «å være et ledende kollektiv- og reiselivs-selskap i Norden og gi gode reiseopplevelser hver dag». Tides virksomhet på rutebilkjøring er konkurranseutsatt. Selskapet har i stor grad gjenvunnet kontrakter, befestet sin posisjon, samt vunnet fotfeste i nye markeder både i Norge og Danmark. Sistnevnte gjennom nytt anbud i Vestfold.

Konkurransen i bussbransjen i Norge har økt betydelig etter innføring av anbud. Dette har medført at marginene i bransjen er under press. Dette innebærer at Tide til enhver tid arbeider med ulike prosjekter for å se på kostnadsstrukturen og effektivisering av driften. Det er flere fylkeskommuner som fortsatt ikke har anbudsutsatt alle sine rutepakker, og disse vil komme ut etter hvert som dagens kvalitetsavtaler går ut.

Inngangen til 2014 har gitt Tide større konkurransefortrinn i det kommersielle segmentet og styret forventer at dette vil bidra til økt lønnsomhet.

Innføring av anbudskonkurranser har gitt billigere kollektivtrafikk for oppdragsgiver. Anbudskontraktene har stor kompleksitet, noe som gjør det vanskelig å avtaleregulere alle forhold. Dette har medført at avtaler kan oppleves som ubalanserte. Bussbransjen i Norge arbeider målrettet for å oppnå større grad av standardisering og bedre balanse i kontraktene som kommer i fremtiden.

I eksisterende kontrakter har Tide som målsetting å løse de utfordringer som ligger der i tett samarbeid med oppdragsgiver, men i 2013 har ruteomlegginger og endrede bonusregimer gitt betydelig negative resultateffekter. Styret ser derfor at det er behov for å ta noen prinsipielle saker inn for rettsapparatet.

Økonomisk risiko knyttet til svingninger i oljepris og valutakurs har i begrenset grad påvirkning da de fleste kontrakter har prisreguleringsmekanismer som jevner ut svingninger over kontraktens løpetid.

Tide opplever resultatmessig fremgang på underliggende drift i 2013 i forhold til 2012, men året har vært finansielt krevende. Selskapet har lyktes med mange av sine handlingsplaner. Gjennom målrettede tiltak og igangsatte prosjekter forventer

STYRETS BERETNING 2013 >>

styret at resultatet av den underliggende driften forbedres ytterligere gjennom det neste året. Marginene i bransjen er lave, men gjennom større krav til avkastning og risikovurderinger forventes det at marginene i hele bussbransjen vil øke noe i årene fremover.

Styret har fortsatt forventning om at konsolidering i bransjen vil bidra til bedret lønnsomhet over tid for gjenværende

aktører. Tide er godt posisjonert for å delta i denne konsolideringen.

Styret takker konsernets kunder for godt samarbeid gjennom året. Videre takker styret konsernets administrasjon, ansatte og tillitsvalgte for god innsats og positivt samarbeid i 2013.

Bergen, 20. mars 2014



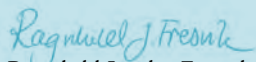
Steinar Madsen
Styreleder



Karstein Bremnes
Nestleder



Roald Georg Bergsaker
Styremedlem



Ragnhild Jansbu Fresvik
Styremedlem



Marianne Skår-Teigen
Styremedlem



Dagfinn Haga
Styremedlem



Christine Rødsæther
Styremedlem



Frode Sælen
Styremedlem



Roger Harkestad
Konsernsjef



Erklæring til årsregnskap og årsberetning 2013.

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2013 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Vi

erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

Bergen, 20. mars 2014



Steinar Madsen
Styreleder



Karstein Bremnes
Nestleder



Roald Georg Bergsaker
Styremedlem



Ragnhild Jansbu Fresvik
Styremedlem



Marianne Skår-Teigen
Styremedlem



Dagfinn Haga
Styremedlem



Christine Rødsæther
Styremedlem



Frode Sælen
Styremedlem



Roger Harkestad
Konsernsjef

Tide ASA				Konsern	
2013	2012		Note	2013	2012
		Driftsinntekter			
-	-	Billettinntekter		272 678	279 378
-	-	Kontraktsinntekter	3	1 614 185	1 527 433
39 318	47 105	Andre driftsinntekter	3,21,23	107 234	118 205
39 318	47 105	Sum driftsinntekter		1 994 097	1 925 016
		Driftskostnader			
-	-	Varekostnad		43 118	39 769
29 426	23 424	Lønnskostnad	5,16	1 125 639	1 119 411
-6 508	35	Gevinst ved salg av varige driftsmidler	2, 8, 24	-24 236	-6 214
20 786	26 906	Andre driftskostnader	6	676 562	627 029
43 705	50 364	Sum driftskostnader før avskrivninger og nedskrivninger		1 821 083	1 779 993
-4 386	-3 259	EBITDA		173 014	145 023
1 692	2 213	Avskrivning varige driftsmidler	8	173 236	173 542
-	-	Nedskrivning varige driftsmidler	8	30 000	-
-6 078	-5 472	Driftsresultat		-30 222	-28 518
		Finansinntekter og finanskostnader			
13 066	38 450	Finansinntekter		3 958	2 367
3 075	2 908	Finanskostnader		34 930	37 310
9 991	35 542	Netto finansposter	7	-30 972	-34 944
3 913	30 070	Resultat før skattekostnad		-61 194	-63 462
684	-238	Skattekostnad	18	-17 084	-17 625
3 229	30 308	Årsresultat		-44 110	-45 837
		Årsresultat tilordnes:			
3 229	30 308	Aksjonærer i morselskapet		-44 110	-45 837
3 229	30 308	Sum tilordnet		-44 110	-45 837
		Årsresultat per aksje (NOK)	4	-1,96	-2,03
		Utvannet årsresultat per aksje (NOK)	4	-1,96	-2,03
		Utvidet resultat:			
3 229	30 308	Årsresultat		-44 110	-45 837
		Poster som kan reverseres			
-	-	Verdiregulering kontantstrømsikring		2 914	-1 939
-	-	Skatt verdiregulering kontantstrømsikring		-816	543
-	-	Omregningsdifferanser		572	1 739
-	-	Sum		2 670	343
-	-	Sum utvidet resultat		2 670	343
3 229	30 308	TOTALRESULTAT		-41 440	-45 495

Tide ASA				Konsern	
2013	2012	EIENDELER	Note	2013	2012
		Anleggsmidler			
5 760	10 435	Varige driftsmidler	8	1 189 780	1 238 421
439 441	211 339	Investeringer i datterselskaper	9	-	-
2 756	1 586	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	10,20	3 476	2 506
973	1 494	Utsatt skattefordel	18	20 563	-
20 836	-	Andre langsiktige fordringer	20,21	9 722	11 586
469 766	224 854	Sum anleggsmidler		1 223 540	1 252 512
		Eiendeler holdt for salg			
3 648	5 673	Investeringer i datterselskaper	2,8,24	-	-
-	-	Tomter og bygninger	8,24	4 726	17 576
3 648	5 673	Sum eiendeler holdt for salg		4 726	17 576
		Omløpsmidler			
-	-	Varelager	11	34 210	17 336
1 049	2 506	Kundefordringer	12,20	131 577	126 001
11 172	202 363	Andre kortsiktige fordringer	12,20,21	61 827	67 001
1 709	1 442	Kontanter og bankinnskudd	17, 20	70 668	58 781
13 929	206 311	Sum omløpsmidler		298 282	269 119
487 344	436 838	SUM EIENDELER		1 526 547	1 539 208

Tide ASA				Konsern	
2013	2012	EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2013	2012
		EGENKAPITAL			
		Innskutt egenkapital			
20 304	20 304	Aksjekapital		20 304	20 304
295 418	295 418	Overkurs		295 418	295 418
315 721	315 721	Sum innskutt egenkapital	14	315 721	315 721
		Opptjent egenkapital			
99 270	96 463	Annen egenkapital		15 254	56 742
99 270	96 463	Sum opptjent egenkapital		15 254	56 742
414 991	412 184	Sum egenkapital		330 975	372 464
		Gjeld			
		Avsetning for forpliktelser			
18 519	18 239	Pensjonsforpliktelser	16	34 000	42 379
-	-	Utsatt skatt	18	-	2 377
18 519	18 239	Sum avsetning for forpliktelser		34 000	44 755
		Annen langsiktig gjeld			
-	-	Gjeld til kredittinstitusjoner	17	642 162	613 423
-	-	Derivater	20	8 564	11 479
-	-	Sum annen langsiktig gjeld		650 726	624 902
		Kortsiktig gjeld			
1 544	2 124	Leverandørgjeld	20	86 943	97 406
-	-	Betalbar skatt	18	3 985	1 429
1 580	818	Skyldige offentlige avgifter		70 541	61 612
-	-	Første års avdrag langsiktig gjeld	17	126 697	152 596
50 711	3 473	Annen kortsiktig gjeld	13,20,21	222 680	184 045
53 835	6 414	Sum kortsiktig gjeld		510 846	497 087
72 353	24 654	Sum gjeld		1 195 572	1 166 744
487 344	436 838	SUM EIENDELER		1 526 547	1 539 208

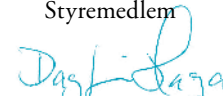
Bergen, 20. mars 2014


Steinar Madsen
Styreleder

Karstein Bremnes
Nestleder

Roald Georg Bergsaker
Styremedlem

Ragnhild Jansbu Fresvik
Styremedlem

Marianne Skår-Teigen
Styremedlem

Dagfinn Haga
Styremedlem

Christine Rødsæther
Styremedlem

Frode Sælen
Styremedlem

Roger Harketstad
Konsernsjef

Tide ASA					
	Note	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Balanse pr. 31. desember 2011		20 304	295 418	88 714	404 436
Årsresultat		-	-	30 308	30 308
Sum inntektsført		-	-	30 308	30 308
Utbetalt utbytte	15	-	-	-22 560	-22 560
Balanse pr. 31. desember 2012		20 304	295 418	96 463	412 184
Årsresultat		-	-	3 229	3 229
Sum inntektsført		-	-	3 229	3 229
Konsernbidrag		-	-	-422	-422
Balanse pr. 31. desember 2013		20 304	295 418	99 269	414 991

Konsern						
	Note	Aksjekapital	Overkurs	Omregningsdifferanse	Annen egenkapital	Egenkapital
Balanse pr. 31. desember 2011		20 304	295 418	-3 190	133 730	446 263
Føring over utvidet resultat	20	-	-	-1 703	-1 396	-3 099
Årsresultat		-	-	-	-45 837	-45 837
Sum inntektsført		-	-	-1 703	-47 233	-48 936
Korrigeringsført direkte over egenkapitalen		-	-	-	-2 304	-2 304
Utbetalt utbytte	15	-	-	-	-22 560	-22 560
Balanse pr. 31. desember 2012		20 304	295 418	-4 893	61 633	372 464
Føring over utvidet resultat	20,22	-	-	572	2 098	2 670
Årsresultat		-	-	-	-44 110	-44 110
Sum inntektsført		-	-	572	-42 012	-41 440
Korreksjoner i datterselskap		-	-	-	-49	-50
Utbetalt utbytte	17	-	-	-	-	-
Balanse pr. 31. desember 2013		20 304	295 418	-4 321	19 572	330 975

*) Det ble i regnskapsåret avdekket et avvik mellom bokførte og faktiske pensjonskostnader i 2012 på MNOK 8,1. Som en følge av dette ble pensjonskostnader i 2012 økt med MNOK 8,1 og annen kortsiktig gjeld økt tilsvarende. Skatteeffekten var på MNOK 2,2 og effekt på egenkapitalen for 2012 var MNOK 5,9. Inngående balanse og berørte noter er omarbeidet.

Fond for urealiserte gevinster			
	Konsern		
	Aksjer tilgj.	Rentebytte	Sum
Balanse pr. 31. desember 2011	-	-	-
Årets endring	-	-1 939	-1 939
Skatt årets endring	-	543	543
Urealiserte tap overført annen egenkapital	-	1 396	1 396
Balanse pr. 31. desember 2012	-	-	-
Årets endring	-	2 914	2 914
Skatt årets endring	-	-816	-816
Urealiserte tap overført annen egenkapital	-	-2 098	-2 098
Balanse pr. 31. desember 2013	-	-	-

Tide ASA				Konsern	
2013	2012		Note	2013	2012
		Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter			
3 913	30 070	Resultat før skattekostnad		-61 194	-63 462
1 692	2 213	Avskrivning varige driftsmidler	8	173 236	173 542
-	-	Nedskrivning varige driftsmidler	8	30 000	-
-6 508	35	Tap/(gevinst) ved salg av varige driftsmidler	8	-24 236	-6 214
-9 991	-35 542	Netto finansposter	7	30 972	34 944
-	-	Endring i varelager		-16 874	648
1 458	4 137	Endring i kundefordringer		-5 576	41 307
-580	-977	Endring i leverandørgjeld		-10 463	26 063
279	-148	Endring i pensjonsforpliktelser	18	-8 378	5 321
-	-	Endring i langsiktige fordringer		1 864	-990
-	-	Endring i annen kortsiktig gjeld	15	38 635	-37 531
-	-	Betalte skatter	20	-1 477	-1 429
-1 952	19 567	Endring i andre tidsavgrensingsposter		51 650	57 894
-11 689	19 355	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		198 158	230 093
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
9 976	-	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		57 320	10 890
-502	-498	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	8	-143 434	-66 702
-226 664	-	Utbetalinger ved investering i datterselskap	9	-	-
14 827	-	Innbetaling av lån fra datterselskap	21	-	-
-25 329	-	Utbetaling av lån til datterselskap	21	-	-
-	-	Netto kontanteffekt ved konsernetablering/fusjon		-3 033	-
-	532	Innbetalinger ved salg av aksjer		340	312
-1 170	-	Utbetalinger ved kjøp av aksjer		-1 170	-
10 311	6 129	Mottatte renter		2 279	477
1 674	1 219	Mottatt utbytte	11	1 674	2 683
-216 878	7 383	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-86 024	-52 340
		Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
-1 994	-1 610	Betalte renter		-34 862	-38 950
-	-	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	19	74 712	30 164
-	-	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	19	-130 129	-119 711
-	-	Utbetaling ved nedbetaling av kortsiktig gjeld		-7 402	-3 350
230 828	-2 436	Endring konsernkontoordning		-	-
-	-22 559	Utbetaling av utbytte	17	-	-22 560
228 835	-26 605	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-97 680	-154 407
268	133	Netto endring likvider gjennom året		14 455	23 346
-	-	Valutagevinst-/tap på kontanter og kontantekvivalenter		-2 568	-493
1 442	1 309	Betalingsmidler 01.01.		58 781	35 929
1 709	1 442	Betalingsmidler 31.12.		70 668	58 781
-	-	Bundne midler		-	-
-	-	Betalingsmidler i utenlandsk valuta		37 423	23 917

Betalingsmidler består av kontanter i kasse og i bank.

Noter



Innhold

34	Note 1	Regnskapsprinsipper
40	Note 2	Endringer i selskapets struktur
41	Note 3	Kontraktsinntekter og spesifikasjon av andre driftsinntekter
42	Note 4	Resultat per aksje
43	Note 5	Lønnskostnader, antall ansatte, ytelser og lån til ansatte
45	Note 6	Spesifikasjon av andre driftskostnader
45	Note 7	Netto finansposter
46	Note 8	Varige driftsmidler
48	Note 9	Datterselskaper
48	Note 10	Aksjer tilgjengelig for salg
48	Note 11	Varelager
49	Note 12	Kortsiktige fordringer
49	Note 13	Annen kortsiktig gjeld
50	Note 14	Aksjekapital, overkurs og aksjonærinformasjon
50	Note 15	Utbytte
51	Note 16	Pensjoner
53	Note 17	Rentebærende gjeld og pantsettelse
54	Note 18	Skattekostnad og utsatt skatt
55	Note 19	Garanti- og kausjonsansvar
56	Note 20	Finansielle instrumenter og risikostyring
62	Note 21	Nærstående parter
63	Note 22	Segmentinformasjon
65	Note 23	Operasjonelle leieavtaler
65	Note 24	Anleggsmidler holdt for salg
66	Note 25	Vesentlige estimater og usikkerheter
66	Note 26	Hendelser etter balansedagen

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Tide ASA er et norsk allmennaksjeselskap og ble stiftet 23. oktober 1880. Selskapet er notert på Oslo Børs med ticker TIDE, og har foretaksnummer 912 423 921. Selskapet har sitt hovedkontor i Møllendalsveien 1a, 5893 Bergen, Norge.

Tide ASA er morselskap i et konsern, og datterselskapene har igjen ytterligere datterselskaper. En oversikt over konsernselskapene finnes i note 9, mens konsernets virksomhet er nærmere forklart i note 22. Konsernselskapene blir i det videre samlet omtalt som Tide, mens morselskapet betegnes Tide ASA.

Tide er et av de største privateide transport-selskaper innen kollektivtransport i Norge og Danmark. Tide driver rutetrafikk med buss og turbussvirksomhet, samt opplevelses-reiser.

Dette årsregnskapet ble vedtatt av selskapsstyret 20. mars 2014.

Konsernet presenterer årsregnskapet i norske kroner (NOK), som også er funksjonell valuta i alle selskapene i konsernet med unntak av Tide Buss Danmark A/S som har danske kroner (DKK) som funksjonell valuta. Alle beløp i årsregnskapet er i hele tusen NOK, hvis ikke annet spesifikt er oppgitt.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsern- og selskapsregnskapet til Tide er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som fastsatt av EU, publisert av International Accounting Standards Board (IASB) og som er pliktige per 31. desember 2012. Til slutt i denne prinsippnoten er det tatt inn en oversikt over endringer i standarder og fortolkninger siste år, status på frivillige og kommende standarder og tolkninger og en kort omtale av hvordan Tide har forholdt seg til disse.

Historisk kost er lagt til grunn ved utarbeidelse av årsregnskapet med unntak av finansielle instrumenter tilgjengelig for salg og derivater. Disse er vurdert til virkelig verdi.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS fører til at ledelsen har benyttet forutsetninger som har påvirket estimater for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysninger om potensielle forpliktelser. Fremtidige hendelser kan medføre at forutsetningene endrer seg. Effekten av endringene vil bli regnskapsført når en med tilstrekkelig sikkerhet kan fastsette de nye estimatene i samsvar med gjeldende regnskapsregler. Se note 25 for ytterligere informasjon.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

I det følgende blir konsernets regnskapsprinsipper presentert. Disse er fulgt for alle

år som er omfattet av dette årsregnskapet, dersom ikke annet er positivt sagt.

A) KLASSIFISERING AV BALANSEPOSTER

Eiendeler som er knyttet til varekretsløpet er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer blir klassifisert som omløpsmidler dersom de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet. Andre eiendeler blir klassifisert som anleggsmidler.

For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

B) KONSOLIDERINGSPRINSIPP

Konsernregnskapet omfatter morselskapet og datterselskapene. Konsernregnskapet er utarbeidet som om konsernet var én økonomisk enhet. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap i konsernet, er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapene omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Konserndannelse

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale er betinget. Transaksjonsutgifter knyttet til virksomhetssammenslutninger kostnadsføres når de påløper. Identifiserbare eiendeler, og gjeld regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overdratte foretakets nettoeiendeler.

Dersom summen av vederlaget, balanseført beløp av ikke-kontrollerende eiere og virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet av tidligere eierinteresser overstiger virkelig verdi av identifiserbare nettoeiendeler i det oppkjøpte selskapet, balanseføres differansen som goodwill. Hvis summen er lavere enn selskapets nettoeiendeler, resultatføres differansen umiddelbart.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste og tap mellom konsernselskaper elimineres. Regnskapene til datterselskapene omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Omorganiseringer med uendret eierskap

Omorganiseringer med uendret eierskap videreføres i selskapsregnskapet til de verdiene investeringene var regnskapsført til umiddelbart før omorganiseringen.

Datterselskaper

Datterselskaper blir definert som investeringer der Tide har bestemmende innflytelse på

selskapets finansielle og operasjonelle strategi (kontroll). Bestemmende innflytelse oppnås når selskapet kan utøve kontroll over datterselskapet og har den økonomiske risikoen knyttet til investeringen, normalt gjennom eie av mer enn 50% av selskapskapitalen. Ved fastsettelsen av om det foreligger kontroll tas også virkningen av potensielle stemmeretter som kan utøves eller konverteres på balansedagen med i vurderingen. Datterselskaper konsolideres. Datterselskapene blir konsolidert fra det tidspunktet Tide får kontroll over selskapet og den økonomiske risikoen for investeringen er overført. Tilsvarende blir de utelatt fra konsolidering fra og med realisasjonstidspunktet, det vil si fra det tidspunkt kontroll og den økonomiske risikoen for investeringen er overført til kjøper.

Investeringer i datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet.

C) SEGMENTRAPPORTERING

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstakere. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen.

"Armlengdes avstand" er lagt til grunn for prising av interne varer og tjenester. Segmentresultat, eiendeler og forpliktelser inkluderer poster som relaterer seg direkte til segmentene. Dette inkluderer også inntekter og kostnader til konsernadministrasjon. Segmentinformasjonen er rapportert i samsvar med konsernets regnskapsprinsipper. Gevinster og tap fra konserninterne overføringer, konsernbidrag og utbytte er ikke inkludert i resultatene fra segmentene. Elimineringer i balansen omfatter i hovedsak interne fordringer og gjeld.

D) VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Realisert valutagevinst eller -tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i fremmed valuta til kursen på balansedagen resultatføres. Pengeposter i valuta er vurdert til kursen på balansedagen ved utgangen av regnskapsperioden. Dersom valutaposisjonen inngår i en dokumentert kontantstrømsikring, regnskapsføres gevinst eller tap som del av utvidet resultat.

Regnskaper for utenlandske virksomheter

Resultatregnskap og balanse for konsernselskaper med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte :

- (a) Eiendeler og gjeld for utenlandske virksomheter omregnes til norske kroner til valutakursen på balansedagen.
- (b) Inntekter og kostnader for utenlandske virksomheter omregnes til norske kroner ved å benytte årlig gjennomsnittskurs for hvert kvartal. Ved store transaksjoner og

NOTE 1 FORTS. >>

hendelser benyttes transaksjonskurs, da den vil gi et bedre estimat enn ved bruk av gjennomsnittskurs.

- (c) Omregningsdifferanser føres mot utvidet resultat og spesifiseres separat i oppstillingen over egenkapitalen.

Ved salg av hele eller deler av utenlandsk virksomhet omklassifiseres tilhørende omregningsdifferanse fra utvidet resultat og over resultatet som en del av gevinsten eller tapet ved salget.

E) INNETKTSFØRING

Inntekter blir inntektsført i den perioden de er opptjent, det vil si når risiko og kontroll er gått over på kjøper. Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, retur, rabatter og avslag.

Salg resultatføres når inntekten kan måles pålitelig, det er sannsynlig at de økonomiske fordelene knyttet til transaksjonen vil tilflyte konsernet og spesielle kriterier knyttet til de ulike formene for salg som nevnt under er oppfylt. Konsernet baserer estimatene for inntektsføring på historikk, vurdering av type kunde og transaksjon samt eventuelle spesielle forhold knyttet til den enkelte transaksjon.

Inntektene inkluderer i hovedsak følgende elementer:

Billettinntekter

Billettinntekter omfatter inntekter fra kommersiell passasjerfrakt, deriblant reiseliv, kystbuss, flybuss mm. Mesteparten av dette er kontantsalg med unntak av reiselivsinntekter som består hovedsakelig av kredittsalg via reisebyråer. Inntektsføring skjer i den perioden reisen er gjennomført og/eller tjenesten er levert.

Kontraktinntekter

Kontraktinntekter er i all hovedsak vederlag for kollektivtjenester i anbudskontrakter med det offentlige. Salg av tjenester resultatføres i den perioden leveransen utføres. For de fleste anbudskontrakter er inntektsføringen lineær, men den kan i enkelte tilfeller variere fra periode til periode. Kontraktinntekt blir balanseført som en fordring dersom inntektene ikke er innbetalt per årsskiftet.

Renteinntekter

Renteinntekter blir resultatført etter hvert som inntektene blir opptjent basert på den effektive-rente-metoden. Ved nedskrivning av lån og fordringer, reduseres fordringens balanseførte verdi til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er estimert fremtidig kontantstrøm diskontert med opprinnelig effektiv rente. Etter nedskrivning resultatføres renteinntekter basert på amortisert kost og opprinnelig effektiv rentesats.

Inntekter fra utbytte

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

F) OFFENTLIGE TILSKUDD

Driftstilskudd

Tilskudd som kompenserer for kostnader eller manglende inntekter blir resultatført i samme år som kostnaden eller den manglende inntekten tilskuddet er ment å kompensere resultatføres, og klassifiseres henholdsvis som kostnadsreduksjon eller driftsinntekt.

G) IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler består av markedsrelaterte eiendeler. Immaterielle eiendeler med begrenset økonomisk levetid regnskapsføres til anskaffelseskost. Slike eiendeler har begrenset utnyttbar levetid, og føres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte avskrivninger. De avskrives lineært over forventet økonomisk levetid, og behandles for øvrig på samme måte som varige driftsmidler i regnskapet.

Anskaffelseskost for disse eiendelene avskrives lineært over følgende perioder:

Markedsrelaterte eiendeler	1 – 5 år
----------------------------	----------

H) VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler med begrenset levetid regnskapsføres til anskaffelseskost. Disse blir avskrevet lineært over forventet økonomisk levetid. Varige driftsmidler er således vurdert til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer lånekostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Ikke-ferdigstilte varige driftsmidler regnskapsføres som anlegg under utføring. Når eiendeler er solgt eller avhendet, blir anskaffelseskost og akkumulerte av- og nedskrivninger tilbakeført. Eventuelle tap eller gevinster fra salget i forhold til bokført verdi umiddelbart før realisasjonen blir resultatført.

Pålopte utgifter til utskifting av deler av driftsmiddel blir balanseført når slike utgifter er forventet å gi konsernet økonomiske fordeler over flere fremtidige perioder, og utgiftene for utskiftede deler kan måles pålitelig. Alle andre utgifter blir resultatført i den perioden utgiftene påløper. Ved utskifting resultatføres gjenværende bokført verdi av de komponenter som skiftes ut.

Kostpris med fradrag for utraneringsverdi blir avskrevet lineært fra kjøpstidspunktet over forventet økonomisk levetid på følgende måte:

Utstyr og inventar	3 - 5 år
Busser	9 - 12 år
Eiendommer	25 år
Tomter	ingen avskrivning

Avskrivningsperiode og metode blir vurdert hvert år for å sikre at metoden og perioden som blir benyttet samsvarer med de økonomiske realitetene til anleggsmiddelet.

Tilsvarende gjelder for utraneringsverdier. Anlegg under utføring avskrives ikke.

Kjøp og salg av varige driftsmidler vurderes som en del av den ordinære driften til selskapet. Gevinst og tap ved salg blir klassifisert som driftskostnader i resultatregnskapet.

I) LEIEAVTALER OG LEIE AV VARIGE DRIFTSMIDLER
Leieavtaler der en ikke uvesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler (med fradrag for eventuelle økonomiske insentiver fra utleier) kostnadsføres lineært over leieperioden.

Konsernet leier varige driftsmidler som busser. Leieavtaler knyttet til varige driftsmidler hvor konsernet i hovedsak innehar all risiko og avkastning knyttet til eierskapet, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler balanseføres ved leieperiodens begynnelse til det laveste av virkelige verdi på leide driftsmidler og nåverdien av den samlede minimumsleie.

Hver leiebetaling allokeres mellom et avdragsmoment og et rentemoment på en slik måte at det oppnås en konstant rentekostnad på utestående balanseført leieforpliktelse. Rentekostnaden resultatføres som finanskostnad. Leieforpliktelsen, med fradrag for rentekostnadene, klassifiseres som kortsiktig eller langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner, avhengig av forfallstidspunkt. Varige driftsmidler anskaffet gjennom en finansiell leieavtale avskrives over forventet brukstid eller leieperioden dersom denne er kortere. Restverdi/gjenkjøpsverdi vil være nedre grense for eiendelenes bokførte verdi.

J) NEDSKRIVNING AV IKKE-FINANSIELLE ANLEGGSMIDDEL

Vurdering av verdifall blir gjort på en vurderingsenhet som genererer en selvstendig kontantstrøm. Ved indikasjoner på behov for nedskrivning relatert til anleggsmidler, vil det bli vurdert om gjenvinnbart beløp på anleggsmidlene relatert til den tilhørende vurderingsenheten overstiger regnskapsført verdi. Gjenvinnbart beløp beregnes som det høyeste av vurderingsenhetens bruksverdi og netto salgsverdi. Med bruksverdi menes nåverdien av fremtidig kontantstrømmer som forventes å oppstå fra vurderingsenheten mens netto salgsverdi defineres som markedsverdi på balansedagen minus antatte salgsgiffter. I de tilfeller anleggsmidlene i vurderingsenheten er bundet opp i kontrakter (f.eks. anbudskontrakter) og ikke kan realiseres uten at kontraktbrudd kan påberopes av avtalepart, benyttes bare bruksverdi som et alternativ for gjenvinnbart beløp.

Fremtidige kontantstrømmer omfatter vurderingsenhetens kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter før skatt tillegg tilhørende anleggsmidlers terminalverdi ved utløp av de kontrakter som eventuelt er grunnlaget for vurderingsenheten.

NOTE 1 FORTS. >>

Erstatningsinvesteringer inkluderes i de fremtidige kontantstrømmene ved beregning av bruksverdi, mens investeringer som øker kapasiteten holdes utenfor.

Dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn regnskapsført verdi, vil anleggsmidlene bli nedskrevet til denne verdien. Eventuell goodwill blir redusert først.

Nedskrivningen blir tilbakeført dersom grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede, med unntak for goodwill, som ikke har en slik tilbakeføringsadgang.

K) ANLEGGSMIDLER HOLDT FOR SALG

Anleggsmidler blir klassifisert som holdt for salg når deres balanseførte verdi i hovedsak vil bli realisert ved en salgstransaksjon og et salg er vurdert som svært sannsynlig. Klassifisering til holdt for salg skjer fra og med det tidspunktet anleggsmidlene er besluttet solgt og eiendelene er aktivt markedsført til en pris som er rimelig sett i forhold til eiendelenes virkelige verdi. Videre er det en betingelse for klassifisering som holdt for salg at salget forventes innregnet innen ett år etter beslutningen om salg er tatt og at det er usannsynlig at det vil bli gjort betydelige endringer i planene om salg, herunder at disse vil bli trukket tilbake. Fra tidspunktet for klassifisering til holdt for salg foretas ikke avskrivninger på eiendelene. Måling skjer til laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter, hvis balanseført verdi i hovedsak skal realiseres ved en salgstransaksjon og ikke fortsatt bruk.

L) FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter er definert som enhver kontrakt som både gir opphav til en finansiell eiendel for et foretak og en finansiell forpliktelse eller egenkapitalinstrument for et annet foretak. Finansielle instrumenter omfatter derivater, bankinnskudd, aksjeinvesteringer, fordringer, lån fra kredittinstitusjoner, skyldige offentlige avgifter, påløpte kostnader og leverandørgjeld. Forskuddsbetalte kostnader og inntekter er her unntatt.

Allt kjøp og salg av finansielle instrumenter blir regnskapsført på transaksjonsdagen.

Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonsutgifter. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonsutgiftene resultatføres. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Utlån og fordringer måles i senere perioder til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Et derivat er et finansielt instrument med alle følgende karakteristikker:

- Verdien på instrumentet blir endret som et resultat av endringer i rente, kurs eller pris på et underliggende objekt.
- Instrumentet krever ingen eller liten initial investering.
- Instrumentet blir gjort opp på en fremtidig dato.

Standarden skiller mellom seks kategorier av finansielle instrumenter, og klassifiseringen er avhengig av hensikten med investeringen. Hensikten blir vurdert av ledelsen i forkant av investeringen og i noen tilfeller ved hvert rapporteringstidspunkt.

For Tide er følgende kategorier finansielle instrumenter aktuelle:

1) FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er finansielle eiendeler holdt for handelsformål. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger. Derivater klassifiseres som holdt for handelsformål, med mindre de er en del av en sikring. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler.

2) UTLÅN OG FORDRINGER

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestembare betalinger og er ikke notert i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler,

med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Disse blir regnskapsført til amortisert kost redusert for tap på verdifall. Kundefordringer, andre fordringer og bankinnskudd er slike instrumenter. Effektiv rente på rentebærende instrumenter resultatføres under finansinntekter.

3) FINANSIELLE EIENDELER TILGJENGELIG FOR SALG

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler som man velger å plassere i denne kategorien eller som ikke tilhører noen annen kategori. Den inneholder alle finansielle eiendeler som ikke er klassifisert som utlån og fordringer eller som skal klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. For Tide er dette hovedsakelig investeringer i aksjer. De klassifiseres som anleggsmidler så sant ikke investeringen forfaller eller ledelsen ikke har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen. Når verdipapirer klassifisert som tilgjengelig for salg selges eller nedskrives, overføres samlet verdiregulering som er ført i utvidet resultat pr dette tidspunktet til resultatet som gevinst eller tap fra investeringer i verdipapirer.

Utbytte på aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg føres over resultatet, under finansinntekter, når konsernets rett til utbyttet er fastslått.

4) ØVRIGE FINANSIELLE FORPLIKTELSE

Disse forpliktelsene, herunder gjeld til kredittinstitusjoner, leverandørgjeld og påløpte kostnader, blir balanseført til virkelig verdi på etableringstidspunktet, inklusiv fradrag for eventuelle omkostninger ved låneopptak, og regnskapsføres senere til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden.

Måling av virkelig verdi

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert), bruker konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter i hovedsak nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår eller henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er

Klassifisering, verdimåling, verdsettelse og behandling av verdiendringer for finansielle instrumenter:

Klassifisering	Verdimåling/verdsettelse	
Kategorier	Utenfor sikring	Behandling av verdiendringer/amortisering
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi	Resultatet
Investeringer som holdes til forfall	Amortisert kost ¹	Resultatet
Utlån og fordringer	Amortisert kost ¹	Resultatet
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Virkelig verdi ¹	Utvidet resultat
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi	Resultatet
Øvrige finansielle forpliktelser	Amortisert kost	Resultatet

¹ Eiendeler i disse kategoriene skal testes for nedskrivning

NOTE 1 FORTS. >>

like. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst mulig grad selskapsespesifikk informasjon.

Verdifall på finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderer konsernet om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler.

(a) For eiendeler (aksjer) klassifisert som tilgjengelig for salg vil et betydelig eller langvarig fall i virkelig verdi under anskaffelseskost være en indikator på at aksjen er verdiforringet. Dersom slike objektive indikatorer foreligger for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, tas det samlede tapet – målt som differansen mellom anskaffelseskost og dagens virkelige verdi, fratrukket eventuelt tidligere resultatførte nedskrivninger – ut av egenkapitalen og regnskapsføres i resultatregnskapet. Verdiforringelse på aksjer og tilsvarende instrumenter ført i resultatregnskapet reverseres ikke gjennom resultatregnskapet.

(b) For eiendeler klassifisert til amortisert kost vil konsernet se ved hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler har falt i verdi. Tap ved verdifall innregnes bare dersom det er objektive indikasjoner på verdifall som er et resultat av en eller flere hendelser som har inntruffet etter førstegangsinnregningen (en tapshendelse) og denne tapshendelsen påvirker fremtidige estimerte kontantstrømmer på en måte som kan måles pålitelig. Dersom slike objektive indikasjoner foreligger for eiendeler klassifisert til amortisert kost, tas det samlede tapet – målt som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens effektive rente – til reduksjon av eiendelens balanseførte verdi og regnskapsføres i resultatregnskapet. Verdiforringelse på eiendeler klassifisert til amortisert kost ført i resultatregnskapet reverseres gjennom resultatregnskapet.

Sikring

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Konsernet øremerker enkelte derivater til sikring av variabilitet i kontantstrømmer knyttet til en særskilt risiko i en balanseført eiendel, forpliktelse eller svært sannsynlig planlagt transaksjon (kontantstrømsikring)

Regnskapsføring som sikring (sikringsbokføring) har til formål å ta høyde for motsvarende hendelser av verdiendringer i kontantstrømmene for sikringsinstrument og sikringsobjekt. Følgende krav må være

oppfylt for at sikringsbokføring skal kunne brukes:

- Sikringsrelasjonen må utpekes og dokumenteres ved etablering, inkl. foretakets målsetting og strategi for risikostyring.
- Sikringen må ved inngåelse forventes å være høyst effektiv gjennom sikringsperioden (80 % - 125 %).
- Ved sikring av fremtidige kontantstrømmer må den fremtidige transaksjonen som er underlagt sikring være høyst sannsynlig.
- Sikringseffektivitet må løpende kunne måles på en pålitelig måte.
- Faktisk sikringseffektivitet må måles og dokumenteres. Verdiendringen på sikringsinstrumentet må motvirke 80 % til 125 % av endringene i sikringsobjektet gjennom hele perioden.

Kontantstrømsikring

Ved sikring av fremtidige transaksjoner (kontantstrømmer) skal den effektive delen av gevinster eller tap på sikringsinstrumentet føres midlertidig over utvidet resultat og mot egenkapitalen. Når den sikrede transaksjonen skjer, blir egenkapitalføringen reversert og resultatført mot den posten sikringen gjelder i samme periode som den sikrede transaksjonen påvirker resultatet. Tilsvarende reversering og resultatføring gjennomføres dersom sikringen avbrytes eller regnes som ineffektiv. Markedsverdien på den inngåtte sikringsavtalen er beregnet med grunnlag i den pris som er fastsatt basert på aktuelle kurser i markedet på rapporteringsdagen.

Rentebytteavtaler

Formålet med rentebytteavtaler som konsernet har inngått er sikring av fremtidige rentekostnader på langsiktig gjeld. Sikringen blir følgelig behandlet som en kontantstrømsikring. Verdien på rentebytteavtalene inngår i regnskapsposten derivater.

M) VARELAGER

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFU-metoden. Anskaffelseskost for varelager omfatter alle kjøpsutgifter, bearbeidingsutgifter og andre utgifter som er påløpt for å bringe varene til deres sted/lokasjon og tilstand på balansedagen. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket salgskostnader.

Det blir gjennomført nedskrivning for påregnelig ukurans, det vil si differanse mellom kostpris og en lavere netto realisasjonsverdi.

N) KONTANTER OG KONTANTEKUIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer som straks og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra kjøpsdato. Kontanter og bankinnskudd inkluderer også

kassekreditt. Kassekreditt er klassifisert som kortsiktig gjeld i balansen.

Kontanter og bankinnskudd regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metoden.

O) KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER

Kundefordringer oppstår ved omsetning av varer eller tjenester som er innenfor den ordinære driftssyklusen. Dersom oppgjør forventes innen ett år eller mindre, klassifiseres fordringene som omløpsmidler. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres fordringene som anleggsmidler.

Kundefordringer og andre fordringer måles til virkelig verdi ved første gangs balanseføring. Ved etterfølgende måling vurderes kundefordringer til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metode dersom effekten av dette er vesentlig, fratrukket avsetning for inntruffet tap. Avsetning for tap regnskapsføres når det foreligger objektive indikatorer på at konsernet ikke vil motta oppgjør i samsvar med opprinnelige betingelser. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynlighet for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering og utsettelse og mangler ved betaling anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives. Avsetningen utgjør forskjellen mellom pålydende og gjenvinnbart beløp, som er nåverdien av forventede kontantstrømmer, diskontert med opprinnelig effektiv rente. Bokført verdi av kundefordringene reduseres ved bruk av en avsetningskonto, endringer i avsetningen resultatføres som andre driftskostnader. Når en kundefordring er tapt, blir den ført mot avsetningskontoen for tap på fordringer. Eventuelle senere innbetalinger på tidligere tapsførte fordringer resultatføres under andre driftskostnader.

P) AKSJEKAPITAL OG OVERKURS

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter som knytter seg direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner med fradrag for skatt, føres som reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen.

q) Kjøp og salg av egne aksjer

Ved tilbakekjøp av egne aksjer blir kjøpesummen inklusive direkte kostnader ført som reduksjon i egenkapitalen. Pålydende av egne aksjer blir ført til reduksjon av innskutt egenkapital, resten som reduksjon av opptjent egenkapital. Ved salg av egne aksjer føres netto mottatt beløp fra salget direkte mot opptjent egenkapital.

R) LEVERANDØRGJELD

Leverandørgjeld er forpliktelser til å betale for varer og tjenester som er levert fra leverandører til den ordinære driften. Leverandørgjeld er klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen ett år eller kortere. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres det som langsiktig. Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved første gangs balanse-

NOTE 1 FORTS. >>

føring. Ved etterfølgende måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden, dersom effekten er vesentlig.

S) GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER (LÅN)

Lån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres lånet til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metode. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrasket transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid som del av effektiv rente.

T) RESULTATER PER AKSJE

Resultat per aksje

Resultat per aksje er beregnet ved å dele den delen av årsresultatet og totalresultatet som er tilordnet selskapets aksjonærer med et veid gjennomsnitt av antall utstedte ordinære aksjer gjennom året, fratrukket egne aksjer.

Utvannet resultat per aksje

Ved beregning av utvannet resultat per aksje benyttes det veide gjennomsnitt av antall utstedte ordinære aksjer i omløp regulert for effekten av konvertering av alle potensielle aksjer som kan medføre utvanning. Det er to kategorier av potensielle aksjer som kan medføre utvanning; konvertibelt lån og aksjeopsjoner. Tide-konsernet har ingen av disse, og resultat per aksje og utvannet resultat per aksje er dermed like i Tide-konsernet.

U) PENSJONER

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger til forsikringselskaper, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger. Konsernet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner. I tillegg har konsernet noen få ytelsesbaserte pensjonsavtaler som finansieres direkte over drift.

Ytelsesbaserte ordninger

Pensjonskostnader og -forpliktelser blir beregnet av aktuar etter lineær opptjening. Utrekningene er basert på økonomiske forutsetninger for blant annet diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om mellom annet dødsrate og frivillig avgang.

Det balanseførte beløpet av pensjoner utgjør summen av netto pensjonsforpliktelse og akkumulerte estimatavik. Netto pensjonsforpliktelse er forskjellen mellom den beregnede brutto pensjonsforpliktelsen, som representerer en nåverdi av antatte fremtidige pensjonsutbetalinger, og pensjonsmidlene vurdert til virkelig verdi.

Dersom pensjonsmidlene overstiger pensjonsforpliktelsene er ordningen overfinansiert. Overfinansieringen blir balanseført i den grad det er sannsynlig at denne vil

kunne bli brukt til å innfri forpliktelsene i den aktuelle pensjonsordningen.

Estimatavik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene resultatføres over utvidet resultat. Se note 16 for virkning på konsernets regnskap som følge av ny IAS 19. Arbeidsgiveravgiften blir kostnadsført ut fra innbetalt pensjonspremie og endring i netto pensjonsforpliktelse i den enkelte pensjonsordning.

Innskuddsordning

Ved innskuddsplaner betaler konsernet innskudd til offentlig eller privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på obligatorisk, avtalemessig eller frivillig basis. Konsernet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd bokføres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

V) BETALBAR OG UTSATT SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både skatt som skal betales i perioden (betalbar skatt) og endring i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattemessige lover og regler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Det er lovverket i de land der konsernets datterselskaper eller tilknyttede selskaper opererer og genererer skattepliktig inntekt som er gjeldende for beregning av skattepliktig inntekt.

Det er ved hjelp av gjeldsmetoden beregnet utsatt skatt som 27 prosent (gjeldende skattesats) av de midlertidige forskjellene som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller er utlignet i den grad disse gjelder samme skatte-subjekt. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, er begrunnet med forventet fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan føres opp i balansen er oppført netto.

Skatt på konsernbidrag

Skatteeffekten knyttet til konsernbidrag avgitt på grunnlaget av regnskapsårets skattepliktige inntekt blir ført som reduksjon i betalbar skatt og reduksjon utsatt skattefordel/økning utsatt skatt. For mottatt konsernbidrag knyttet til regnskapsårets skattepliktige inntekt blir skatteeffekten ført som økning i betalbar skatt/reduksjon utsatt skattefor-

del og reduksjon utsatt skatt/økning utsatt skattefordel.

W) UTBYTTE/KONSERNBIDRAG

Foreslått utbytte inngår som en del av egenkapitalen frem til endelig vedtak om utbytte fastsettes på generalforsamlingen. Inntil vedtatt utbytte er utbetalt, blir dette regnskapsført som kortsiktig gjeld. Tilsvarende gjelder for avgitt konsernbidrag.

Avgitt konsernbidrag regnskapsføres i vedtaksåret som en økning av bokført verdi på investeringen i mottakende selskap dersom Tide ASA har direkte eierinteresser i dette selskapet. Dersom Tide ASA ikke har eierinteresser i mottakende selskap føres avgitt konsernbidrag til reduksjon i opptjent egenkapital.

Mottatt konsernbidrag resultatføres i vedtaksåret dersom Tide ASA har direkte eierinteresser i dette selskapet, og dette er hentet fra akkumulerte resultater i Tide ASAs eierperiode. Dersom konsernbidraget representerer tilbakebetaling av egenkapitalen på konsernetableringstidspunktet, føres mottatt konsernbidrag som reduksjon i investerings bokførte verdi.

Regnskapsføring av konsernbidrag gitt til eller fra andre enn det nærmeste selskapet blant selskaper i rett opp- eller nedadstigende linje er ikke omfattet av beskrivelsen over.

X) AVSETNINGER

En avsetning blir regnskapsført når, og bare når:

- selskapet har en gjeldende forpliktelse som følger av hendelser som har skjedd og
- det er sannsynlighetsovervekt for at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen,
- og størrelsen på beløpet kan måles pålitelig.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsrate før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som finanskostnad.

Avsetninger er gjennomgått hver balansedato og nivået reflekterer det beste estimatet på forpliktelsen.

Tapskontrakter

Konsernets virksomhet innebærer at det inngås en rekke kontrakter med det offentlige om levering av kollektivtjenester. For flere av disse kontraktene har konsernet en stor del av risikoen for utviklingen i flere kostnadsarter (for eksempel renter, lønn og drivstoff) uten at inntektene endres tilsvarende. Dette kan resultere i at kontraktene blir ulønnsomme dersom kostnadene øker i større omfang enn inntektene. Ved nedskriv-

NOTE 1 FORTS. >>

ningsindikatorer, herunder tap på driften, gjennomføres først en nedskrivningstest på anleggsmidlene i den aktuelle kontrakten etter IAS 36. Se nærmere omtale av dette i punkt 2.10. Deretter måler konsernet nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter i den enkelte kontrakt, hvorav estimerte utbetalinger omfatter alle uunngåelige fremtidige betalbare driftskostnader. Av- og nedskrivninger, finanskostnader og skatt inkluderes således ikke. I den grad den enkelte kontrakt regnes som en kontantgenererende enhet defineres dermed kontantstrømmen på samme måte som den som legges til grunn i nedskrivningstester for anleggsmidlene, med unntak av at anleggsmidlenes terminalverdi ved utløp av kontraktene ikke tas med. Salgsvederlag for eventuelle realisasjoner av anleggsmidlene inkluderes heller ikke i denne beregningen. Dersom beregningene viser en negativ nåverdi, regnskapsføres dette beløpet som en avsetning. Avsetningen reverseres i takt med eventuell reduksjon av negativ nåverdi i senere perioder.

Y) HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon om selskapets posisjoner på balansedagen er tatt hensyn til i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets posisjon på balansedagen, men som vil påvirke selskapets posisjon i fremtiden, opplyses om dersom dette er vesentlig.

OVERSIKT OVER ENDRINGER I IFRS SISTE ÅR

a) Nye og endrede standarder implementert i 2013

Fra 1. januar 2013 er følgende standarder tatt i bruk:

Endringer i IAS 1 Presentasjon av finansregnskap angående utvidet resultat. Endringen innebærer at poster i utvidet resultat skal grupperes etter hvorvidt de senere kan omklassifiseres til det tradisjonelle resultatet.

IAS 19 Ansattøyelser ble endret i juni 2011 med virkning fra 01.01.2013. Endringene medfører at alle estimatavvik føres i utvidet resultat etterhvert som disse oppstår (ingen korridor), umiddelbar resultatføring av alle kostnader ved tidligere perioders opptjening ved endring i ordningen, og et skifte fra rentekostnad på forpliktelsen og forventet avkastning på pensjonsmidlene til et netto rentebeløp der diskonteringsrenten benyttes på netto pensjonsforpliktelse (-eiendøl). Etter at konsernet avviklet alle sine fondsfinansierte ordninger høsten 2012, utgjør estimatavvikene mindre beløp. På bakgrunn av dette har ikke konsernet funnet det hensiktsmessig å omarbeide resultatoppstillingene slik at verdireguleringene fremgår av utvidet resultat. Beløpene fremgår likevel av note 16. Tilsvarende har ikke konsernet funnet det hensiktsmessig å korrigere sammenligningstallene for ikke bokført estimatavvik på fondsfinansierte ordninger ved inngangen til 2012, siden ordningene ble avviklet før ny standard trådte i

kraft og dermed ikke inngikk i balansen ved utgangen av 2012. Note 16 gir en oversikt over beløpsmessige effekter av endringene i IAS 19 på sammenligningstallene.

IFRS 13 Måling av virkelig verdi har som mål å styrke konsistensen og redusere kompleksiteten ved å gi en klar definisjon av virkelig verdi, og er en felles kilde for kravene til måling av virkelig verdi og noteopplysninger til bruk for alle standarder der virkelig verdi er anvendt. Standarden øker ikke bruken av virkelig verdi, men gir veiledning i hvordan den skal fastsettes når virkelig verdi kreves eller tillates av andre standarder.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse av noen av de endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger.

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 ble utgitt i november 2009, og oktober 2010 og november 2013. Den erstatter de deler av IAS 39 som omhandler tilsvarende problemstillinger. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i to kategorier: de som skal måles til virkelig verdi og de som skal måles til amortisert kost. Målekategori bestemmes ved første gangs regnskapsføring av eiendelen. Klassifiseringen avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle instrumenter og karakteristikken av kontantstrømmene til det enkelte instrumentet. For finansielle forpliktelser viderefører standarden stort sett kravene i IAS 39. Den største endringen er at i tilfeller der virkelig verdi-opsjonen er tatt i bruk for en finansiell eiendelforpliktelse, skal endringer i virkelig verdi som skyldes endring i enhetens egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat og ikke i det tradisjonelle resultatet, med mindre dette fører til en situasjon der sammenstilling ikke oppnås ("accounting mismatch"). IFRS 9 medfører en rekke endringer og forenklinger som vil føre til at mulighetene for bruk av sikringsbokføring vil øke. Konsernet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 9. Konsernet vil også vurdere virkningen av de resterende deler av IFRS 9 når disse er fullført. Ikrafttredelsesdatoen for IFRS 9 er ennå ikke bestemt, men vil ikke være tidligere enn 1. januar 2017.

IFRS 10 "Consolidated Financial Statements" er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden gir utvidet veiledning til vurderingen av om kontroll er til stede i de tilfeller hvor dette er vanskelig. Nytt kontrollbegrep i IFRS 10 vil ikke endre på dagens konsolideringsstruktur. Konsernet planlegger å anvende standarden for

regnskapsperioder som begynner 1. januar 2014 og senere.

IFRS 12 "Disclosures of Interest in Other Entities" inneholder opplysningskravene for økonomiske interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper, selskaper for særskilte formål "SPE" og andre ikke-balanseførte selskaper. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 12. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2014 og senere.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

NOTE 2 ENDRINGER I KONSERNETS STRUKTUR

AVGANG AV VIRKSOMHETER – 2013

Det har ikke vært avgang av virksomhet i 2013 eller 2012.

TILGANG AV VIRKSOMHETER

I juli 2013 kjøpte Tide Bus Danmark A/S, et 100 % eiet datterselskap av Tide ASA, samtlig aksjer i Rutebilselskabet Haderslev A/S Selskapet driver rutebilkjøring for trafikkselskapet Sydtrafik sør på Jylland og for Haderslev kommune. På tidspunktet for oppkjøpet hadde selskapet ca. 200 ansatte og opererte 105 busser.

Selskapet er konsolidert inn i konsernet fra og med 3. kvartal 2013.

Selskap	Tidspunkt for overtagelse	Land	Eierandel	Virksomhet
Rutebilselskabet Haderslev A/S	02.07.13	Danmark	100 %	Kollektivtransport buss
R H Transport Leasing GmbH	02.07.13	Danmark	100 %	Leasing av busser
Sum				

Kjøpesum er gjort opp ved selgerkreditt, og ved kontant betaling. På grunn av investeringenes størrelse presenteres ikke fulle balanseoversikter og det er heller ikke utarbeidet pro formainformasjon som om kjøpene hadde skjedd 01.01.13. Materielle merverdier er begrunnet med kjente transaksjoner for lignende busser. Merverdiene avskrives over forventet gjenværende levetid, fem år. Konsernets merverdianalyse viser:

(DKK 1.000)	R H Transport Leasing GmbH	Rutebilselskabet Haderslev A/S	Sum
Merverdi busser	-	2 454	2 454
Inntektsførte resultat fra de oppkjøpte selskapene i konsernet	-	3 858	3 858
Resultatførte merverdier i konsernet	-	-250	-250
Sum resultateffekt i konsernregnskapet for 2013	-	3 608	3 608
Resultatført omsetning i konsernregnskapet for 2013	-	66 438	66 438
Regnskapstall for hele året for de oppkjøpte selskapene			
Omsetning	4 621	135 845	140 466
Resultat	-582	3 348	2 766

Omsetningen i R H Transport Leasing GmbH er konsernintern, og elimineres i sin helhet i konsernregnskapet.

NOTE 3 KONTRAKTSINTEKTER OG SPESIFIKASJON AV ANDRE DRIFTSINTEKTER

Kontraktinntekter fra offentlige oppdragsgivere gis i forbindelse med inngåtte anbudskontrakter og kvalitetskontrakt.

	Konsern	
	2013	2012
Offentlige oppdragsgivere		
Fylker og kommuner	1 126 617	1 161 523
Fynbus/Sydtrafik (Danmark)	487 568	365 910
Sum kontraktinntekter	1 614 185	1 527 433
Endring fra forrige år	5,7 %	-3,1 %
Prosentandel av totale driftsinntekter	80,9 %	79,3 %

	Konsern	
	2013	2012
Geografisk fordeling		
Innenlandske oppdragsgivere	1 126 617	1 161 523
Utenlandske oppdragsgivere	487 568	365 910
Sum kontraktinntekter	1 614 185	1 527 433
Endring fra forrige år	5,7 %	-3,1 %
Prosentandel av totale driftsinntekter	80,9 %	79,3 %

Spesifikasjon av andre driftsinntekter

Tide ASA	2013	2012
Utleie av lokaler	5 589	12 674
Administrative tjenester	31 129	34 010
Andre driftsinntekter	2 601	421
Sum andre driftsinntekter	39 318	47 105

Konsern	2013	2012
Rep/service busser	24 076	19 953
Utleie av buss	32 015	25 983
Ekstra produksjon oppdragsgivere	-	24 894
Salg drivstoff	3 178	3 376
Utleie av lokaler	7 081	8 951
Administrative tjenester	-	11 056
Andre driftsinntekter	40 271	23 992
Sum andre driftsinntekter	107 234	118 205

NOTE 4 RESULTAT PR. AKSJE (NOK)

	Konsern	
	2013	2012
Årsresultat	-44 110 014	-45 836 627
Årsresultat per aksje (NOK)	-1,96	-2,03
Antall aksjer		
Antall utstedte aksjer 31.12.	22 559 556	22 559 556
Antall egne aksjer 31.12.	-	-
Veid gjennomsnitt av antall utstedte aksjer	22 559 556	22 559 556

Utvannet resultat pr. aksje

Ved beregning av utvannet resultat per aksje benyttes et veid gjennomsnitt av antall utstedte aksjer i omløp, regulert for effekten av konvertering av alle potensielle aksjer som kan medføre utvanning. Tide ASA har ikke hatt slike potensielle aksjer i periodene som er angitt. Utvannet resultat per aksjer er således identisk med resultat per aksje.

NOTE 5 LØNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, YTELSE OG LÅN TIL ANSATTE

Lønnskostnader	Tide ASA		Konsern	
Lønn	17 420	16 419	912 356	887 827
Arbeidsgiveravgift	2 758	1 631	115 254	117 392
Pensjonskostnader	4 250	5 257	67 805	70 077
Andre ytelser	4 998	118	30 223	44 115
Sum	29 426	23 424	1 125 639	1 119 411
Gjennomsnittlig antall årsverk	17	9	2 360	2 367

Oversikt over samlet godtgjørelse til konsernledelse, styret og revisor

Konsernledelse	2013			2012	
	Lønn	Natural- ytelser	Opptjente pensjons- rettigheter	Samlet godt- gjørelse	Samlet godt- gjørelse
Roger R.Harkestad ***) Konsernsjef	1 710	20	75	1 805	1 611
Lisbet K.Nærø *) Tidligere Konsernsjef	2 637	159	95	2 891	2 356
Øystein Disch Olsrød Finans- og økonomidirektør	1 148	20	76	1 244	103
Pål Erik Steen **) Tidligere Finans- og økonomidirektør	67	-	-	67	918
Flemming Jensen Adm. direktør Tide Bus Danmark AS	1 593	40	75	1 709	1 614
Janicke Stople HR-direktør	1 016	10	92	1 117	1 012
Jan Helge Sandvåg Teknisk sjef	919	10	63	992	-
Egil Nesse Daglig leder Tide Verksted AS	931	16	67	1 014	911
Konsernledelsen samlet Arbeidsgiveravgift	1 413	39	-	1 528	1 202
Sum godtgjørelse	11 434	313	541	12 366	9 727

Opptjente pensjonsrettigheter representerer her premie til innskuddsordning.

*) Gikk av som konsernsjef 11.12.2013

**) Ansatt deler av året 2012

***) Ansatt som ny konsernsjef 11.12.2013

Utvalgte ledere i konsernledelsen fikk utbetalt bonus i 2013 og 2012.

Det er ikke gitt lån/sikkerheter til styreleder, konsernsjef eller andre nærstående parter, se note 23 for ytterligere informasjon.

Konsernsjef har ved avtale om fratreden ett års etterlønn. Konsernsjef er med i ordinær pensjonsordning.

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personell

Styret har behandlet retningslinjene og hovedprinsippene for lederavlønning i konsernet. Disse er oppsummert slik:

- Konsernsjefens lønn vurderes årlig og fastsettes av styret i Tide ASA.
- Øvrige lønninger i konsernledelsen fastsettes av konsernsjefen. Konsernlederne lønnes individuelt, og lønnen vurderes og fastsettes årlig.
- Resultatbonusavtale foreligger for konsernledelsen. Det kan utbetales en årlig bonus etter avtalte kriterier på maksimalt to ganger månedslønnen.

Hovedkriteriene er knyttet opp mot resultatoppnåelse, personlig utvikling samt personalledelse og trivsel.

- Konsernledelsen er tilknyttet selskapets pensjons- og personalforsikringsordninger.
- Utvalgte ledere i konsernledelsen har avtale om ett års etterlønn ved avtale om fratredelse.
- Konsernlederne har ordning for hjemmekontor, mobiltelefon og aviser.
- Transportgodtgjørelse er etablert som erstatning for firmabilavtale.

Det er ingen tildeling av aksjer, tegningsretter, opsjoner eller andre former for godtgjørelse som er knyttet til aksjer eller utvikling av aksjekursen i konsernet.

Det kommer ingen andre variable elementer i godtgjørelsen eller særskilte ytelser i tillegg til basislønnen.

Styret er gjort kjent med alle elementer i fastsettelsen av lederlønnene.

NOTE 5 FORTS. >>

	Styrehonorar	
	2013	2012
Godtgjørelse til styret inklusiv revisjonsutvalg *)		
Steinar Madsen (styrets leder *)	270	237
Roald Georg Bergsaker	160	160
Knut Ravnå *)	155	137
Christine Rødsæther	125	125
Kristin Reitan Husebø	125	125
Frode Sælen *)	180	140
Harald Grimelund	125	69
Dagfinn Haga	125	-
Marit Engseth	-	125
Roy Rimestad	-	63
Karstein Bremnes	15	-
Ragnhild Jansbu Fresvik	-	-
Marianne Skår-Teigen	-	-
Magnar Kleveland	-	6
Sum godtgjørelse	1 280	1 186

	Bedriftsforsamling*)	
	2013	2012
Godtgjørelse til bedriftsforsamling		
Atle Johnsen (leder)	-	63
Johan Kåre Gjølme	-	3
Nina E. Johannessen	-	3
Otto Reidar Johannessen	-	3
Per Norvald Krogsæther	-	3
Torill Kvamme	-	6
Ingolf Marifjæren	-	6
Kjell K.Nesheim	-	6
Sigmund Rosnes	-	6
Viggo Smestad	-	3
Egil Arve Sveta	-	6
Edmund Harris Utne	-	6
Johannes Utne	-	6
Marianne Skår-Teigen	-	3
Tor M. Larsen	-	3
Anne Marit Hanøy	-	6
Asbjørn Hærø	-	6
Kari Merete Andreassen	-	6
Sum godtgjørelse alle medlemmer	-	144

*) Bedriftsforsamlingen ble avviklet på Generalforsamling i Tide ASA den 25.april 2013.

	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Godtgjørelse til revisor				
Lovpålagt revisjon	305	359	1 219	1 281
Andre attestasjonstjenester	5	-	13	17
Skatterådgiving	-	22	44	144
Andre tjenester	216	792	380	939
Sum godtgjørelse til valgt revisor (eksklusiv merverdiavgift)	526	1 173	1 656	2 381

NOTE 6 SPESIFIKASJON AV ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Tide ASA	2013	2012
Leie lokaler	7 535	13 077
Renhold, vedlikehold, utstyr	1 636	3 340
Lisenser og abonnement	1 287	3 821
Diverse honorar	1 448	3 023
Annonser, reklame, trykksaker etc.	2 202	468
Andre driftskostnader	6 679	3 177
Sum andre driftskostnader	20 786	26 906

Konsern	2013	2012
Drivstoff, smøreolje	270 549	236 476
Reparasjoner, vedlikehold, utstyr	71 570	70 602
Andre rutekostnader	175 331	156 773
Husleiekostnader	70 718	66 499
Fremmedtjenester	24 417	17 539
Andre driftskostnader	63 978	79 140
Sum andre driftskostnader	676 562	627 029

NOTE 7 NETTO FINANSPOSTER

Finansinntekter og -kostnader	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Renteinntekter	125	105	591	634
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	8 841	7 322	-	-
Gevinst salg aksjer*)	-	29 774	-	540
Realisert valutagevinst	2 427	30	786	30
Andre finansinntekter	1 674	1 219	2 581	1 163
Sum finansinntekt	13 066	38 450	3 958	2 367

Rentekostnad lån	-	-	29 832	32 998
Rentekostnad til foretak i samme konsern	1 081	1 298	-	-
Rentekostnad finansielle leieavtaler	-	-	1 598	613
Andre finanskostnader	1 994	1 610	3 499	3 698
Sum finanskostnader	3 075	2 908	34 930	37 310
Sum netto finansposter	9 991	35 542	-30 972	-34 944

Det er ikke balanseført finansutgifter på kvalifiserende eiendeler.

*) Se note 9

NOTE 8 VARIGE DRIFTSMIDLER

Tide ASA				
	Busser	Eiendommer	Inventar	Sum
Regnskapsåret 2012				
Balanseført verdi 01.01.	-	6 799	5 351	12 150
Tilgang	-	-	498	498
Årets avskrivninger	-	104	2 109	2 213
Balanseført verdi 31.12.	-	6 695	3 740	10 435
Pr. 31. desember 2012				
Anskaffelseskost	27 345	37 039	30 544	94 928
Akkumulerte avskrivninger	27 345	30 344	26 804	84 493
Balanseført verdi 31.12.	-	6 695	3 740	10 435
Regnskapsåret 2013				
Balanseført verdi 01.01.	-	6 695	3 740	10 435
Tilgang	-	149	354	502
Avgang	-	3 489	-	3 489
Årets avskrivninger	-	96	1 593	1 688
Balanseført verdi 31.12.	-	3 259	2 501	5 760
Pr. 31. desember 2013				
Anskaffelseskost	27 345	33 699	30 898	91 942
Akkumulerte avskrivninger	27 345	30 439	28 397	86 182
Balanseført verdi 31.12.	-	3 259	2 501	5 760

NOTE 8 FORTS. >>

Konsern	Leide busser	Busser	Eiendommer	Inventar	Sum
Regnskapsåret 2012					
Balanseført verdi 01.01.	12 610	1 313 837	27 923	25 579	1 379 949
Tilgang	37 413	12 817	13 144	3 328	66 702
Avgang	-	4 820	-	-	4 820
Årets avskrivninger	3 765	160 226	2 274	7 276	173 542
Årets nedskrivninger *)	-	-	-	-	-
Omregningsdifferanse	-	12 293	-	-	12 292
Balanseført verdi 31.12.	46 257	1 149 315	38 793	21 631	1 255 997
Varige driftsmidler holdt for salg	-	-	17 576	-	17 576
Netto balanseført verdi 31.12.	46 257	1 149 315	21 217	21 631	1 238 421
Pr. 31. desember 2012					
Anskaffelseskost	69 998	2 409 944	81 012	117 184	2 678 138
Akkumulerte avskrivninger	23 740	1 225 129	42 218	95 553	1 386 640
Akkumulerte nedskrivninger	-	35 500	-	-	35 500
Balanseført verdi 31.12.	46 257	1 149 315	38 794	21 631	1 255 997
Varige driftsmidler holdt for salg	-	-	17 576	-	17 576
Netto balanseført verdi 31.12.	46 257	1 149 315	21 217	21 631	1 238 421
Regnskapsåret 2013					
Balanseført verdi 01.01.	46 257	1 149 315	38 794	21 631	1 255 997
Tilgang	180	136 405	149	6 614	143 348
Avgang	-	24 095	12 557	-	36 652
Årets avskrivninger	5 039	160 265	2 222	5 236	172 762
Årets nedskrivninger *)	-	30 000	-	-	30 000
Omregningsdifferanse	5 130	29 443	-	-	34 574
Balanseført verdi 31.12.	46 528	1 100 804	24 164	23 010	1 194 505
Varige driftsmidler holdt for salg	-	-	4 726	-	4 726
Netto balanseført verdi 31.12.	46 528	1 100 804	19 438	23 010	1 189 779
Pr. 31. desember 2013					
Anskaffelseskost	75 308	2 514 828	68 604	123 799	2 782 538
Akkumulerte avskrivninger	28 780	1 348 524	44 441	100 789	1 522 533
Akkumulerte nedskrivninger	-	65 500	-	-	65 500
Balanseført verdi 31.12.	46 528	1 100 804	24 164	23 010	1 194 505
Varige driftsmidler holdt for salg	-	-	4 726	-	4 726
Netto balanseført verdi 31.12.	46 528	1 100 804	19 439	23 010	1 189 780

*) Nedskrivninger knytter seg til anbudskontrakter og busser som ikke er i bruk. Se note 25 for mer informasjon.

**) Varige driftsmidler holdt for salg er knyttet til eiendomsselskaper. Se note 24 for mer informasjon.

Investeringsforpliktelser pr. 31.12.2013:

Konsernet har ingen investeringsforpliktelser pr. 31.12.13.

NOTE 9 DATTERSELSKAPER

Datterselskaper	Forretnings kontor	Eier- og stemmeandel	Balansført verdi datter	Balansført verdi datter-datter
Tide Buss AS	Bergen	100 %	371 019	-
Tide Bus Danmark A/S	Odense	100 %	66 297	-
Tide Reiser AS (stiftet 2010)	Bergen	100 %	100	-
Tide Eiendom Hordaland AS *)	Bergen	100 %	3 648	-
Tide Eiendom Voss AS	Bergen	100 %	2 025	-
Sum alle datterselskaper			443 089	39 946
Investeringer i datterselskaper holdt for salg *)			3 648	-
Sum ekskl. datterselskaper holdt for salg			439 441	39 946

*) Se note 26

I 2013 har Tide ASA foretatt følgende kapitalinnskudd i datterselskaper;

1. Kapitalinnskudd i Tide Buss AS med 200 000 tnok med virkning 12.12.13.
 2. Kapitalinnskudd i Tide Bus Danmark A/S med 26 664 tnok med virkning 02.07.13.
- Transaksjonene ble behandlet av generalforsamlingene i selskapene.

I 2012 solgte Tide Buss AS aksjene i Tide Bus Danmark A/S til Tide ASA for 39 634 tnok. På samme tidspunkt kjøpte selskapet aksjene i Tide Verksted AS fra Tide ASA for 39 626 tnok. Transaksjonene ble behandlet av generalforsamlingene i selskapene.

NOTE 10 AKSJER TILGJENGELIG FOR SALG

	Tide ASA		Konsern	
	Virkelig verdi			
	2013	2012	2013	2012
Andre aksjer	2 756	1 586	3 476	2 506
Sum aksjer tilgjengelig for salg	2 756	1 586	3 476	2 506

NOTE 11 VARELAGER

Konsern	2013	2012
Diesel	6 349	5 437
Smøreolje	972	925
Dekk, deler og rekvisita	27 339	11 901
Ukurans	-450	-928
Sum	34 210	17 336

NOTE 12 KORTSIKTIGE FORDRINGER

	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Kundefordringer				
Kundefordringer til pålydende	1 049	2 506	132 951	127 365
Avsetning tap	-	-	1 374	1 365
Sum	1 049	2 506	131 577	126 001
Resultatførte tap i året				
Årets konstaterte tap	-	-	518	584
Innkomet på tidligere tapsførte fordringer	-	-30	-	-78
Endring i avsetning tap på fordringer	-	-	-48	-565
Sum	-	-30	470	-59

	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Andre kortsiktige fordringer				
Forskuddsbetalte utgifter	-	-	6 810	6 811
Opptjente inntekter	2 535	-	40 961	42 012
Tilskudd	-	-	331	316
Sjåfør oppgjør	-	-	3 823	12 881
Konsernfordringer	7 485	200 877	-	-
Til gode merverdiavgift	1 153	-	5 632	1 644
Andre kortsiktige fordringer	-	1 486	4 270	3 338
Sum	11 172	202 363	61 827	67 001

NOTE 13 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Annen kortsiktig gjeld				
Opptjente feriepenger og variable lønnskostnader	1 517	904	119 998	93 062
Konserngjeld	47 547	1 234	-	-
Kortdatabase	-	-	-	1 000
Utestående oppgjør til oppdragsgivere	-	-	19 566	31 470
Påløpte renter	-	-	3 752	5 013
Skyldig mva	-	-	13 379	11 078
Andre påløpte kostnader	1 648	1 334	65 985	42 422
Sum	50 711	3 473	222 680	184 045

NOTE 14 AKSJEKAPITAL, OVERKURS OG AKSJONÆRINFORMASJON

Tide ASA		
Aksjekapital og overkurs	31.12.2013	31.12.2012
Antall aksjer	22 559 556	22 559 556
Pålydende	kr 0,90	kr 0,90
Aksjekapital	20 304	20 304
Overkurs	295 418	295 418
Sum	315 721	315 721
Aksjonærstruktur i Tide ASA 31.12.13	Antall aksjer	Eierandel
Det Stavangerske Dampskibsselskab AS	11 000 572	48,76 %
Folke Hermansen AS	6 250 000	27,70 %
Sparebanken Vest	2 175 600	9,64 %
YTF Avd 80	539 820	2,39 %
Hagland Invest AS	147 700	0,65 %
Middelboe AS	89 076	0,39 %
Nordea Liv Norge AS	58 600	0,26 %
Voss Kommune	37 000	0,16 %
Mar-Theco AS	32 877	0,15 %
Kinobygg A/S	25 110	0,11 %
Johannes Utne	22 100	0,10 %
Arnlaug Flesland Standal	22 090	0,10 %
Inger Flesland Strass	21 950	0,10 %
Håvard Magnus Liland	15 340	0,07 %
Jan Ingolf Eliassen	13 425	0,06 %
Forenede Forvaltning AS	13 104	0,06 %
Bente Dahle	12 341	0,05 %
Dag Henning Larsen	12 000	0,05 %
Amble Invest AS	10 810	0,05 %
Bjørn Ove Børnes	10 730	0,05 %
Sum 20 største aksjonærer	20 510 245	90,92 %
Øvrige aksjonærer	2 049 311	9,08 %
Totalt antall aksjer	22 559 556	100,00 %
Aksjer eid av styremedlemmer inkl. nærstående i Tide ASA	31.12.2013	31.12.2012
Frode Sælen	2 620	2 620
Harald Grimelund (tiltrådt i 2011)	1 440	1 440
Dagfinn Haga (tiltrådt i 2012)	130	130
Karstein Bremnes	2 100	-
Sum antall aksjer	6 290	4 190
Aksjer eid av ledende ansatte inkl. nærstående i Tide ASA	31.12.2013	31.12.2012
Egil A.Nesse	360	360
Sum antall aksjer	360	360

NOTE 15 UTBYTTE

Tide ASA		
Utbetalt utbytte:	2013	2012
NOK per aksje	-	1,00
Utbetalt utbytte NOK (eks. egne aksjer)	-	22 559 556
Foreslått utbytte til godkjenning i generalforsamlingen (ikke regnskapsført som en forpliktelse per 31.12.):	2013	2012
NOK per aksje	-	-
Samlet utbytte NOK	-	-

NOTE 16 PENSJONER

Tjenestepensjonsordninger i Tide konsern

Tide konsern har innskuddsbaserte foretakspensjonsordninger i livsforsikringselskap for alle ansatte. Foretakspensjonsordningene oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Ansatte i de norske konsernselskapene opptjener rettigheter i en innskuddsbasert pensjonsordning. Årlige innskudd til alderspensjon utgjør for hvert medlem 5% av lønn i intervallet 1G til 6G, og 8% av lønn i intervallet 6G til 12G. Ordningen inkluderer uførepensjon (62% av pensjonsgrunnlaget) og barnpensjon. Det ytes innskuddsfritak ved arbeidsuførhet. Den ansatte yter en egenandel på 2 %.

Ytellesbaserte pensjonsforsikringer til ansatte overtatt i forbindelse med virksomhetsoverdragelse (NettBuss Trondheim AS)

Virksomhetsoverdragelsen medførte videreføring av to lukkede ytelsesordninger for de ansatte som ble virksomhetsoverdratt fra NettBuss Trondheim AS. Det ble etablert en kompensasjonsordning som sikrer at Tide Buss AS får dekket merkostnadene utover en premie dersom de ansatte var medlemmer av en kollektiv innskuddsordning med vilkår og risikodekninger som avtalt i Bussbransjeavtalen. Regnskapsmessig bruttoføres pensjonsforpliktelsen som en ytelsesordning, men finansieringen gjennom kompensasjon føres som en fordring mot oppdragsgiver, AtB AS. I resultatregnskapet fremgår ordningen med en kostnad lik nevnte tilskuddsplan. Ordningene omfatter 20 personer, hvorav 18 er aktive.

Avtalefestet pensjon

Tide konsern har selskaper som er tilknyttet ordningen med avtalefestet førtidspensjon (AFP). Ny AFP-tilskottslov ble vedtatt 19. februar 2010 og trådte i kraft straks. Gammel AFP i privat sektor ble lukket og erstattet av den nye ordningen ved utgangen av 2010.

Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, hvor foretakene skal innregne sin proporsjonale andel av ordningens forpliktelser, midler og kostnad. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon for måling av ordningen eller et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering mellom de deltakende foretak i ordningen. Ordningen innregnes derfor som en innskuddsordning. Hvorvidt det senere er grunnlag for balanseføring av forpliktelsene i denne ordningen, er avhengig av om det finnes en konsekvent og pålitelig allokeringsnøkkel og om det nødvendige datagrunnlaget kan fremskaffes.

Tide-selskapene som var tilsluttet Fellesordningen under den gamle AFP-ordningen, er pålagt premie og egenandeler for å sluttfinansiere pensjonsutgifter i den gamle ordningen. Denne underdekningen er avsatt for i det enkelte selskapsregnskap, og er estimert å utgjøre kr 1.180 inklusive arbeidsgiveravgift pr arbeidstaker som benyttet seg av den gamle ordningen. Avsetningen utgjør 14 tnok for Tide ASA og 2,1 millioner for konsernet pr 31.12.2013.

Driftspensjoner

Konsernet har noen forpliktelser knyttet til lønn over 12G og avtaler om førtidspensjonering som finansieres og utbetales over driften. Dette utgjør i alt 10 personer for morselskapet og 34 personer for konsernet. Gjennomsnittlig alder på disse i morselskapet er 69,2 år.

Pensjon til konsernsjef

Konsernsjef har ikke egen pensjonsordning, se note 5.

Arbeidsgiveravgift

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

Avvikling av ytelsesbaserte pensjonsforsikringer i Tide ASA, Tide Buss AS og Tide Verksted AS med virkning fra 30.november 2012

Tide besluttet i 2012 å avvikle de fondsfinansierte ytelsesbaserte pensjonsforsikringene etter Lov om Foretakspensjon i Tide ASA, Tide Buss AS og Tide Verksted AS og erstatte disse med tilskuddsplaner. Regnskapsmessig ble ytelsesordningene oppgjort i henhold til regnskapsregler for avvikling av pensjonsordninger. Avviklingen ga etter daværende regler en negativ resultat effekt (kostnad) på 19,2 millioner for konsernet og 1,6 millioner for Tide ASA i 2012.

IAS 19 regulerer regnskapsføring av pensjoner etter IFRS. Pr 01.01.13 ble denne endret slik at regnskapsføring av estimatavvik må skje straks disse er kjent. Dette innebærer at Tide skulle ha endret sammenligningstallene i kolonnen for 2012 slik at sammenligningstallene uttrykker pensjonene basert på regelverket som trådte i kraft 01.01.13. Tide avviklet som nevnt sine fondsfinansierte ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser før dette tidspunktet, i 2012, og har ikke tilsvarende pensjonsordninger i 2013. På denne bakgrunn har ikke Tide omarbeidet sine sammenligningstall i årets regnskap. Dersom Tide hadde omarbeidet sammenligningstallene, ville dette ha gitt en høyere pensjonsforpliktelse pr 01.01.12 og en tilsvarende høyere resultat effekt (inntektsføring) i gevinststoppgjøret ved avviklingen av ordningen i løpet av 2012. Egenkapitalen ved utgangen av 2012 ville ikke vært påvirket av en slik omarbeidelse. I beløp ville effekten vært som følger:

	Tide ASA			Konsern		
	2012	Effekt av nye regler	2012 korrigert	2012	Effekt av nye regler	2012 korrigert
Lønnskostnad	23 424	-2 860	20 564	1 119 411	-21 837	1 097 574
Gevinst ved avvikling av pensjonsordninger		-2 325	-2 325		-72 635	-72 635
Skattekostnad	-238	1 452	1 214	-17 625	26 452	8 827
Årsresultat	30 308	3 733	34 041	-45 837	68 020	22 183
Resultat pr aksje				-2,03	3,02	0,99

Effekten som allerede var reflektert i fjorårstallene basert på daværende regler er skilt ut på en egen linje sammen med effekten av regelendringen.

NOTE 16 FORTS. >>

Tide ASA						
	2013			2012		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Balanseført forpliktelse						
Pensjonsytelser	-	18 519	18 519	-	18 239	18 239
Kostnader belastet resultatregnskapet						
Innskuddsbaserte pensjonsytelser	-	-	3 845	-	-	549
Pensjonsytelser	-	405	405	2 315	2 392	4 707
Sum	-	405	4 250	2 315	2 392	5 256

Konsern						
	2013			2012		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Balanseført forpliktelse						
Pensjonsytelser	8 605	25 395	34 000	10 985	31 394	42 379
Kostnader belastet resultatregnskapet						
Innskuddsbaserte pensjonsytelser	-	-	65 279	-	-	29 712
Pensjonsytelser	1 373	1 153	2 526	37 048	3 317	40 365
Sum	1 373	1 153	67 805	37 048	3 317	70 077

	Tide ASA	Tide konsern
Ytelsesbaserte pensjonsordninger	560	826
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	1 218	26 818
Avtalefestet pensjon	957	16 206
Sum	2 735	43 850

NOTE 17 RENTEBÆRENDE GJELD OG PANTSETTELSE

Gjeld sikret med pant	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Gjeld sikret med pant	-	-	667 406	731 007
Bokført verdi av pantsatte eiendeler				
Fordringer	-	-	116 982	116 409
Kjøretøy og annet driftsløst	-	-	833 595	990 414
Sum	-	-	950 577	1 106 823

Langsiktig gjeld	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Pantelån	-	-	719 200	731 007
Forpliktelse fra finansielle leiekontrakter	-	-	35 521	35 151
Annen langsiktig gjeld	-	-	14 195	-
Ikke rentebærende gjeld (depositum)	-	-	150	150
Sum langsiktig gjeld	-	-	769 066	766 307
Første års avdrag langsiktig gjeld	-	-	126 697	152 596
Sum langsiktig gjeld ekskl. første års avdrag	-	-	642 369	613 711
Amortisering av lånekostnader	-	-	207	288
Sum langsiktig gjeld ekskl. første års avdrag og amortisering	-	-	642 162	613 423

Langsiktig gjeld i TNOK er 495.463 pr. 31.12.13, resterende gjeld er i TDKK. Balanseført verdi tilsvarer virkelig verdi med unntak av amortisering av lånekostnader. Gjeld knyttet til balanseførte leieavtaler gjelder finansiering av busser.

Rente

Effektiv rentesats (vektet gjennomsnitt) utgjør 4,48 % i 2013 mot 4,07 % i 2012. Tide har inngått flere rentebytteavtaler for å redusere risiko knyttet til flytende rente, se note 20.

Finansielle lånebetingelser

Konsernet har et vilkår knyttet til lånebetingelser mot hovedbank om at samlet rentebærende gjeld i forhold til EBITDA ikke skal overstige 4 ved utløp av hvert kvartal. Lånevilkåret er tilfredsstillt gjennom året.

Nedbetalingsplan	Pantelån		Finansielle leieavtaler	
	Tide ASA	Konsern	Tide ASA	Konsern
2014	-	121 789	-	4 908
2015	-	146 088	-	5 023
2016	-	120 955	-	5 009
2017	-	92 625	-	4 962
2018	-	66 252	-	5 072
Sum år 2014- 2018	-	547 709	-	24 974
Gjeld som forfaller senere enn 5 år	-	171 491	-	10 548
Sum rentebærende langsiktig gjeld	-	719 200	-	35 521

Rentebærende gjeld	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner/pantegjeld	-	-	592 503	578 411
Langsiktig gjeld knyttet til balanseførte leieavtaler	-	-	35 520	35 151
Første års avdrag langsiktig gjeld eks. renter	-	-	126 697	152 596
Annen langsiktig gjeld	-	-	14 195	-
Konsernintern rentebærende gjeld	27 749	-	-	-
Brutto rentebærende gjeld	27 749	-	768 915	766 157
Rentebærende eiendeler	1 709	1 442	70 668	58 781
Konsernintern rentebærende fordring	-	39 412	-	-
Netto rentebærende gjeld/(eiendeler)	26 040	-40 854	698 246	707 376

Trekkrettigheter

Tilgjengelig ubenyttet trekkrettighet i konsernet var på 137 MNOK pr. 31.12.13 (150 MNOK pr. 31.12.12).

Finansielle leieavtaler (konsern)

Finansielle leieavtaler er benyttet ved anskaffelse av busser. Leieavtalene gjelder vanligvis for ni år, med mulighet til å fornye avtalene når de går ut. Leieavtalene inneholder ikke restriksjoner på selskapets utbytte- eller finansieringsmuligheter.

NOTE 17 FORTS. >>

Oversikt over fremtidig minimumsleie	Nåverdi		Nominell verdi	
	2013	2012	2013	2012
Forfall innen 1 år	8 357	4 141	8 774	4 348
Forfall mellom 1 og 5 år	43 595	15 221	50 516	18 030
Forfall senere enn 5 år	21 914	8 842	30 595	12 773
Fremtidig minimumsleie	73 866	28 203	89 885	35 150
Fremtidig finanskostnad	9 022	6 258	9 022	6 258

NOTE 18 SKATT

Endring i balanseført utsatt skatt	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Balanseført verdi 01.01.	-1 494	-1 255	2 377	19 463
Resultatført utsatt skatt i perioden	316	-403	-23 741	-21 616
Utsatt skatt ført direkte mot egenkapitalen	205	164	801	4 530
Balanseført verdi 31.12.	-973	-1 494	-20 563	2 377

Tide ASA								
Endring i utsatt skatt	Driftsmidler	Goodwill	Pensjoner	Konsern bidrag	Gevinst- og tapskonto	Underskudd til fremføring	Annet	Sum
Utsatt skatt 31.12.2011	-2 028	-208	-5 148	-	6 918	-790	2	-1 255
Resultatført i perioden	82	68	41	-	-1 384	790	-	-403
Belastet egenkapitalen	-	-	-	164	-	-	-	164
Utsatt skatt 31.12.2012	-1 946	-140	-5 107	164	5 534	-	2	-1 494
Resultatført i perioden	-517	55	107	-	671	-	-	316
Belastet egenkapitalen	-	-	-	205	-	-	-	205
Utsatt skatt 31.12.2013	-2 463	-85	-5 000	369	6 205	-	2	-973

Tide ASA									
Endring i utsatt skatt	Driftsmidler	Goodwill	Pensjoner	Gevinst- og tapskonto	Derivater	Immaterielle eiendeler	Annet		Sum
Utsatt skatt 31.12.2011	50 837	773	-13 165	16 018	-2 588	6 319	-27 975	-10 758	19 463
Resultatført i perioden	13 893	68	-1 481	-1 113	-	-	-30 102	-2 881	-21 616
Ført over utvidet resultat	-	-	-	-	-542	-	-	-	-542
Ført direkte mot egenkapitalen	-	-	-	-	-	-	4 023	-	4 023
Belastet egenkapitalen	-	-	-	-	-	-	-	1 049	1 049
Utsatt skatt 31.12.2012	64 730	841	-14 646	14 905	-3 130	6 319	-54 054	-12 590	2 377
Resultatført i perioden	-1 226	55	2 687	3 768	40	-	-28 610	-454	-23 741
Ført over utvidet resultat	-	-	-	-	801	-	-	-	801
Belastet egenkapitalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utsatt skatt 31.12.2013	63 504	896	-11 959	18 673	-2 289	6 319	-82 664	-13 044	-20 563

NOTE 18 FORTS. >>

	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Betalbar skatt	383	164	6 609	5 452
Skattekostnad på mottatt konsernbidrag	-	-164	-	-
Endring utsatt skatt	301	-238	-23 741	-21 616
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-	-	48	-1 461
Sum skattekostnad	684	-238	-17 084	-17 625
Betalbar skatt av skattepliktig inntekt	383	164	3 985	1 429
Betalbar skatt på konsernbidrag	-383	-164	-	-
Sum betalbar skatt i balansen	-	-	3 985	1 429
Avstemming av nominell mot faktisk skattekostnad	2013	2012	2013	2012
Resultat før skatt	3 913	30 070	-61 194	-63 462
Forventet skattekostnad	1 096	8 420	-17 134	-17 769
Effekt av ulik skattesats mellom land	-	-	-251	146
Skatteeffekt av følgende poster:				
Permanente forskjeller	-447	-8 658	-313	-2
Endring i utsatt skatt som følge av endret skattesats	36		567	-
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-	-	48	-
Skattekostnad	684	-238	-17 084	-17 625
Permanente forskjeller				

NOTE 19 GARANTI- OG KAUSJONSANSVAR

	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Husleiegaranti	2 500	2 500	2 500	2 500
Andre	8 000	8 000	8 000	8 000
Sum	10 500	10 500	10 500	10 500

Tide ASA er solidarisk ansvarlig selvskyldnerkausjonist sammen med datterselskaper for konsernkontoen overfor Nordea.

NOTE 20 FINANSIELLE INSTRUMENTER OG RISIKOSTYRING

Formål og art

Tide benytter finansielle instrumenter til flere formål, herunder å fremskaffe kapital til investeringer i konsernets virksomhet. Konsernet står foran kapitalintensive investeringer i forbindelse med anbudsutsettelse i kollektivnæringen (buss) de kommende årene. Anvendelse av finansielle instrumenter vurderes forløpende av konsernledelsen. Foruten fremmedkapital og konserninterne lån, benyttes egenkapital ved finansiering av investeringer.

Virkelig verdi av Tides finansielle instrumenter

Balansført verdi av selskapets finansielle instrumenter er i all hovedsak til amortisert kost og virkelig verdi. Virkelig verdi av finansielle eiendeler klassifisert som "tilgjengelig for salg" er fastsatt som siste kjente omsetningsverdi på balansedagen. Virkelig verdi av rentebytteavtaler er estimert til nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, beregnet ved bruk av swaprenten på balansedagen. Den virkelige verdien på disse avtalene innhentes fra selskapets bankforbindelse. Se under for ytterligere informasjon. Balansført verdi av kontanter og kontantekvivalenter er tilnærmet lik virkelig verdi tatt hensyn til instrumentenes korte forfallstid. Tilsvarende er tilfelle for virkelig verdi av kortsiktige fordringer og gjeld. For rentebærende langsiktige fordringer, er virkelig verdi vurdert til fordringens bokførte verdi.

Finansielle instrumenter etter kategori	Tide ASA 2013				
	Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet	Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost	Derviaten benyttet for sikringsformål	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-	2 756	2 756
Andre langsiktige fordringer	-	20 836	-	-	20 836
Kundefordringer	-	1 049	-	-	1 049
Andre kortsiktige fordringer	-	11 172	-	-	11 172
Kontanter og bankinnskudd	-	1 709	-	-	1 709
Sum	-	34 765	-	2 756	37 521

Forpliktelser	Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.	Derviaten benyttet for sikringsformål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Leverandørgjeld	-	-	1 544	1 544
Annen kortsiktig gjeld	-	-	50 185	50 185
Sum	-	-	51 728	51 728

Finansielle instrumenter etter kategori	Tide ASA 2012				
	Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet	Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost	Derviaten benyttet for sikringsformål	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-	1 586	1 586
Kundefordringer	-	2 506	-	-	2 506
Andre kortsiktige fordringer	-	202 363	-	-	202 363
Kontanter og bankinnskudd	-	1 442	-	-	1 442
Sum	-	206 311	-	1 586	207 897

Forpliktelser	Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.	Derviaten benyttet for sikringsformål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Leverandørgjeld	-	-	2 124	2 124
Annen kortsiktig gjeld	-	-	3 035	3 035
Sum	-	-	5 159	5 159

NOTE 20 FORTS. >>

Finansielle instrumenter etter kategori	Konsern 2013				
	Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet	Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost	Derivater benyttet for sikringsformål	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-	3 476	3 476
Andre langsiktige fordringer	-	9 722	-	-	9 722
Kundefordringer	-	131 577	-	-	131 577
Andre kortsiktige fordringer	-	55 017	-	-	55 017
Kontanter og bankinnskudd	-	70 668	-	-	70 668
Sum	-	266 984	-	3 476	270 460

Forpliktelses	Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.	Derivater benyttet for sikringsformål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner (eksl leasing)	-	-	667 406	667 406
Annen langsiktig gjeld	-	-	14 195	14 195
Finansiell leasing	-	-	35 521	35 521
Depositum og annen langsiktig gjeld	-	-	150	150
Derivater	-	8 564	-	8 564
Leverandørgjeld	-	-	86 943	86 943
Annen kortsiktig gjeld	-	-	222 680	222 680
Sum	-	8 564	1 026 895	1 035 459

Finansielle instrumenter etter kategori	Konsern 2012				
	Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet	Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost	Derivater benyttet for sikringsformål	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-	2 506	2 506
Andre langsiktige fordringer	-	11 586	-	-	11 586
Kundefordringer	-	126 001	-	-	126 001
Andre kortsiktige fordringer	-	60 190	-	-	60 190
Kontanter og bankinnskudd	-	58 781	-	-	58 781
Sum	-	256 558	-	2 506	259 064

Forpliktelses	Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.	Derivater benyttet for sikringsformål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner (eksl leasing)	-	-	731 007	731 007
Finansiell leasing	-	-	35 151	35 151
Depositum og annen langsiktig gjeld	-	-	150	150
Derivater	-	11 479	-	11 479
Leverandørgjeld	-	-	97 406	97 406
Annen kortsiktig gjeld	-	-	184 045	184 045
Sum	-	11 479	1 047 759	1 059 238

NOTE 20 FORTS. >>

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi pr. 31. desember 2013:	Tide ASA - Nivå			
	1	2	3	Sum
Eiendeler				
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	2 756	2 756
Sum	-	-	2 756	2 756

Eiendeler	Konsern - Nivå			Sum
	1	2	3	
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	3 476	3 476
Sum	-	-	3 476	3 476

Eiendeler	Konsern - Nivå			Sum
	1	2	3	
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	8 564	-	8 564
Sum	-	8 564	-	8 564

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi pr. 31. desember 2012:	Tide ASA - Nivå			
	1	2	3	Sum
Eiendeler				
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	1 586	1 586
Sum	-	-	1 586	1 586

Eiendeler	Konsern - Nivå			Sum
	1	2	3	
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	2 506	2 506
Sum	-	-	2 506	2 506

Eiendeler	Konsern - Nivå			Sum
	1	2	3	
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	11 479	-	11 479
Sum	-	11 479	-	11 479

Nivåinndeling for måling av virkelig verdi er som følger:

Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.

Nivå 2: Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte eller indirekte utledet fra en notert pris.

Nivå 3: Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder.

Risiko knyttet til kapitalforvaltning

Tides mål med hensyn til kapitalforvaltning er å opprettholde en optimal kapitalstruktur for å sikre tilgang til , og opprettholde en kapitalstruktur som bidrar til å tilfredsstillende drift og som maksimerer verdier for eierne. Tide har en målsetting om å opprettholde en kapitalstruktur hvor egenkapitalandelen normalt er på 30%. Denne målsetting vil kunne fravikes i perioder med høyt investeringsbehov. Egenkapitalandelen per 31.desember 2013 var 21,7 %. Til sammenligning var egenkapitalandelen per 31. desember 2012 24,2%.

Tide ASA har en aksjonærpolitikk som tilsier at Tide-aksjen skal gi en attraktiv avkastning og bidra til aksjonærenes verdier. Dette er et utgangspunkt når styret skal foreslå utbytte. I det enkelte år kan imidlertid utbyttegraden variere avhengig av kontantstrømutvikling,

investeringsplaner og finansieringsbehov. Tide har som mål å ha en utbyttegrad på 30 %. Tide delte ikke ut utbytte i 2012, og foreslår en utdeling på 0 krone per aksje i 2013. Dette tilsvarer en utdeling på 0% av konsernets årsresultat i 2013 og 2012.

Netto rentebærende gjeld per 31.desember 2013 utgjorde 698 millioner kroner mot 707 millioner kroner per 31.desember 2012. I note 17 fremkommer forfallsstruktur på rentebærende gjeld og en oversikt over finansielle covenants knyttet til rentebærende gjeld. Konsernet er i dag hovedsakelig finansiert gjennom pantelån fra banker. Alternativ finansiering, lånetilgang og lånetingelser analyseres og vurderes kontinuerlig i forbindelse med anbuds konkurransene Tide deltar i. Finansielle covenants er styrende i forhold til valg av finansieringsform.

Gearing per årskiftet:

	Balansført verdi	
	2013	2012
Netto rentebærende gjeld	698 246	707 376
Total kapital	1 526 547	1 539 208
Gearing	46 %	46 %

NOTE 20 FORTS. >>**Finansielle risikofaktorer**

Tide blir gjennom sine aktiviteter eksponert for ulike typer finansiell risiko: Markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Tides overordnede plan for styring av finansiell risiko fokuserer på å redusere risikoen knyttet til finansielle transaksjoner og poster.

Risikostyringen i Tide ivaretas av en sentral funksjon i overensstemmelse med retningslinjer godkjent av styret i Tide ASA. Funksjonen identifiserer, måler, vurderer sikring og rapporterer finansielle risiko til datterselskapene i Tide.

Markedsrisiko**a) Valutarisiko**

Tide eksponeres for valutarisiko knyttet til det danske datterselskapet Tide Bus Danmark A/S som er et heleid datterselskap av Tide Buss AS. Risikoen er knyttet til omregning fra DKK til NOK, samt et svært begrenset antall transaksjoner med eksterne parter, beløpsmessig av uvesentlig karakter.

Dersom NOK i forhold til DKK var 10% sterkere/svakere pr. 31. desember 2013 og alle andre variabler var konstante, ville dette føre til et lavere/høyere resultat før skatt på 0,8 millioner ved omregning fra DKK til NOK, og høyere/lavere egenkapital på 3,4 million.

Utover dette, har Tide ingen løpende transaksjoner i utenlandsk valuta.

b) Priserisiko

Konsernet er eksponert for svingninger i priser på innsatsfaktorer, hvor drivstoff er den viktigste. Ved større svingninger i drivstoffprisene, åpner konsernets avtaler med offentlige oppdragsgivere opp for å avregne deler av variasjonene. I 2013 og 2012 hadde selskapet ingen sikringsavtaler for drivstoff.

Annen priserisiko er knyttet til svingninger i aksjer for investeringer og andeler. Denne risikoen er begrenset til balanseført beløp av disse postene.

c) Renterisiko

Tides renterisiko er knyttet til langsiktige lån og bankinnskudd. Lån med flytende rente medfører en renterisiko for Tides kontantstrøm som delvis reduseres av den motsatte effekten av kontantekvivalenter med flytende rente. Fastrenteinstrumenter eksponerer Tide for virkelig verdi risiko og anvendes i henhold til Tides retningslinjer på dette området.

Selskapet vurderer løpende bruk av rentebytteavtaler for lån med variabel rente vurdert ut fra Tides retningslinjer. Det avgjørende for å vurdere inngåelse av rentebytteavtaler vil være hvorvidt anbudskontraktene inneholder reguleringsmekanismer som dekker renteendringer på sikt.

Andel av lån med rentebytteavtale til bokført verdi pr. 31.12:	Balanseført verdi	
	2013	2012
Instrumenter med rentebytteavtale		
Finansiell gjeld	183 659	218 789
Instrumenter med variabel rente		
Finansiell gjeld	535 127	511 929
Finansiell leasing	35 520	35 151
Finansielle eiendeler	70 668	58 781
Sum finansielle instrumenter etter renteprofil	683 637	707 088

Den faste renten i konsernets avtaler varierer mellom 3,7% og 5,2%. Alle rentebytteavtalene har løpende oppgjør av renter på samme dato som underliggende lån (sikringsobjekt). Oppgjørene skjer dels kvartalsvis og dels halvårlig.

Sensitivitetsanalyse av kontantstrøm for instrumenter med variabel rente (forpliktelser):

En endring av renten med 100 basispunkter (bp) på balansedagen ville ha økt (redusert) egenkapitalen og resultat før skatt med beløpene som vist under. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante. Analysen er utført på samme grunnlag for begge år, og er beregnet på 12 måneders basis. Effekt av rentebytteavtaler er ikke inkludert i tabellen.

	Resultat		Egenkapital	
	100 pb økning	100 pb reduksjon	100 pb økning	100 pb reduksjon
2013				
Instrumenter med variabel rente	-4 810	4 810	-3 463	3 463
Kontantstrøms sensitivitet (netto)	-4 810	4 810	-3 463	3 463
2012				
Instrumenter med variabel rente	-5 119	5 119	-3 686	3 686
Kontantstrøms sensitivitet (netto)	-5 119	5 119	-3 686	3 686

NOTE 20 FORTS. >>

Kreditrisiko

Kreditrisiko representerer det regnskapsmessige tap som ville oppstå hvis eksterne parter ikke overholder sin del av kontrakten og er knyttet til finansielle instrumenter som kontanter og kontantekvivalenter, kundefordringer, andre fordringer og finansielle derivater.

Tide er eksponert for risiko for den kontantbeholdningen som er plassert i konsernets hovedbank, samt i øvrige banker som benyttes av konsernets selskaper. Tide vil søke alternative plasseringsmuligheter i de tilfeller hvor selskapets kontantbeholdning overstiger det nivå som er nødvendig for å møte forretningsbehovene. Tide anser risiko for tap av kontantbeholdningen som lav ved utgangen av 2013. Tide følger med på utviklingen i finansmarkedene generelt. I de tilfeller det er indikasjoner på økt risiko for tap vil Tide følge opp egne bankers kredittrating i den hensikt å treffe nødvendige tiltak for å redusere risikoen.

Tide er også eksponert for kreditrisiko knyttet til kundefordringer samt transaksjoner i forbindelse med billettsalg. Kreditrisiko knyttet til billettsalg er minimal, siden oppgjør i all hovedsak er kontant. Kreditrisikoen for kundefordringene er også lav, siden motpart i det vesentlige er offentlige kunder. Maksimal risikoeksponering er balanseført verdi av de finansielle eiendelene i balansen.

Kreditrisiko knyttet til derivater gjelder ved utgangen av 2013 de rentebytteavtaler selskapet har inngått. Rentebytteavtale og underliggende låneavtale er inngått med bank i samme konsern. Tide anser derfor risiko for tap som lav.

Kreditrisiko knyttet til andre fordringer anses også lav da de vesentligste postene gjelder avsetninger for opptjente, ikke-fakturerte inntekter fra oppdragsgivere (fylkeskommunene) og avgifter til gode fra staten.

Balanseført verdi av kundefordringer fordelt etter geografisk region og kundetype:

Eksponering for kreditrisiko:	Tide ASA	
	2013	2012
<i>Geografisk region</i>		
Innenlandske kunder	1 049	2 506
Utenlandske kunder	-	-
Sum kundefordringer	1 049	2 506
<i>Kundetype</i>		
Kommuner, fylker og stat	-	-
Andre	1 049	2 506
Sum kundefordringer	1 049	2 506

Aldersfordeling av kundefordringer pr. 31.12 (Tide ASA):

Aldersfordeling av kundefordringer pr. 31.12 (Tide ASA):	Brutto 2013	Verdifall 2013	Netto 2013	Brutto 2012	Verdifall 2012	Netto 2012
Ikke forfalt	-	-	-	-	-	-
Forfalt 0 - 30 dager	666	-	666	2 000	-	2 000
Forfalt 31 - 60 dager	-	-	-	306	-	306
Forfalt mer enn 61 dager	384	-	384	201	-	201
Sum kundefordringer	1 049	-	1 049	2 506	-	2 506

Eksponering for kreditrisiko:	Konsern	
	2013	2012
<i>Geografisk region</i>		
Innenlandske kunder	122 574	123 141
Utenlandske kunder	9 003	2 859
Sum kundefordringer	131 577	126 001
<i>Kundetype</i>		
Kommuner, fylker og stat	105 773	107 204
Andre	25 804	18 796
Sum kundefordringer	131 577	126 001

Eksponering for kreditrisiko:	Brutto 2013	Verdifall 2013	Netto 2013	Brutto 2012	Verdifall 2012	Netto 2012
Ikke forfalt	116 067	-	116 067	114 107	-	114 107
Forfalt 0 - 30 dager	9 621	-	9 621	7 889	-	7 889
Forfalt 31 - 60 dager	5 252	-	5 252	2 899	-	2 899
Forfalt mer enn 61 dager	2 011	1 374	636	2 520	1 415	1 106
Sum kundefordringer	132 951	1 374	131 577	127 414	1 415	126 001

NOTE 20 FORTS. >>**Likviditetsrisiko**

Kontantstrøm følges opp av selskapets økonomiavdeling og en sentral funksjon i Tide ASA. Tide har etablert en konsernkontoordning hvor samtlige selskaper i konsernet deltar i. Nettobeholdning i konsernkontoordningen, positiv/negativ, blir bokført som kortsiktig fordring/gjeld i selskapsregnskapene. Konsernet har ubenyttede trekkfasiliteter, som også er tilgjengelig for Tide Buss AS på tilsammen

NOK 150 mill. Det blir løpende gjennomført vurderinger av kontanter og kontantekvivalenter til å møte driftsrelaterte forpliktelser og lånebehov i forbindelse med investeringer. Selskapet har oppfylt sine forpliktelser ved forfall i 2013.

Forfallsstrukturen på selskapets forpliktelser er listet opp i note 19.

Profil forfall finansielle forpliktelser inklusiv rentebetalinger:

2013	0 - 6 mnd.	6 - 12 mnd.	År 2-3	År 4-5	Mer enn 5 år
Finansielle forpliktelser					
Pantelån	60 895	60 895	267 043	158 877	167 624
Finansielle leieavtaler	2 454	2 454	10 033	10 033	14 414
Leverandørgjeld og annen gjeld	86 943	-	-	-	-
Kassekreditt	-	25 000	-	-	-
Sum	150 291	88 348	277 075	168 911	182 038

2012	0 - 6 mnd.	6 - 12 mnd.	År 2-3	År 4-5	Mer enn 5 år
Finansielle forpliktelser					
Pantelån	99 347	52 507	187 586	226 367	165 200
Finansielle leieavtaler	2 174	2 174	9 013	9 017	9 017
Leverandørgjeld og annen gjeld	97 406	-	-	-	-
Sum	198 927	54 681	196 599	235 384	174 217

NOTE 21 NÆRSTÅENDE PARTER

AKSJONÆRER

Stavangerske Dampskibsselskab AS (DSD) er største aksjonær i Tide ASA med en eierandel på 48,76%. DSD er datterselskap av Folke Hermansen AS som eier 27,7% i Tide ASA, og den samme eiergupperingen kontrollerer dermed 76,5% av aksjene i Tide ASA.

KONSERNSELSKAPER

Konsernselskapene kjøper tjenester av Tide ASA innen administrasjon, økonomi, finans og IT. Administrasjonen er samlet i Møllendalsveien 1a, og konsernselskapene dekker sin del av kostnadene knyttet til leie av lokaler.

LEDENDE ANSATTE

Opplysninger vedrørende ledende ansatte inkluderer tilsvarende forhold for de ledende ansattes personlige og juridiske nærstående. Se også note 5 for ytterligere informasjon.

Transaksjoner med nærstående parter:	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Salg av varer og tjenester				
Konsernselskaper	41 699	36 949	-	-
Sum salg varer og tjenester	41 699	36 949	-	-
Kjøp av varer og tjenester				
Konsernselskaper	1 100	2 297	-	-
Hovedaksjonær - Det Stavangerske Dampskibsselskab AS	30	23	30	23
Sum kjøp av varer og tjenester	1 130	2 320	30	23

Transaksjoner med nærstående parter:	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Fordringer på nærstående parter:				
Konsernselskaper	28 321	200 877	-	-
Sum fordringer på nærstående parter	28 321	200 877	-	-
Gjeld til nærstående parter:				
Konsernselskaper	47 544	1 242	-	-
Sum gjeld til nærstående parter	47 544	1 234	-	-

Fordringer på nærstående parter kommer hovedsakelig fra salg av tjenester, og forfaller til betaling på ordinære betingelser. Fordringene er usikrede og ikke rentebærende.

Lån til nærstående parter:

Tide ASA	Konsernselskaper		Ledende ansatte		Sum	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Balanseført verdi 01.01.	14 834	-	-	-	14 834	-
Lån gitt i løpet av året	25 329	14 834	-	-	25 329	14 834
Lån tilbakebetalt i løpet av året	14 827	-	-	-	14 827	-
Balanseført verdi 31.12.	25 336	14 834	-	-	25 336	14 834

Det er ytt lån til nærstående parter i konsernet i 2013 og 2012. Godtgjørelse til ledende ansatte for øvrig, se note 5.

NOTE 22 SEGMENTINFORMASJON

VIRKSOMHETSOMRÅDER

Kjernevirksomheten til Tide konsernet er busstransport for offentlige og private kunder; herunder ekspress- og flybusskjøring. Tide driver også turkjøring og har aktivitet innenfor reiselivssegmentet, hvor selskapet leverer opplevelsesreiser i Norge og Europa.

Tide-konsernet rapporterer følgende to virksomhetsområder for 2013 :

- Tide Buss Norge - rutebussvirksomhet, tur- fly- og ekspressbusskjøring, reiselivsvirksomhet og verkstedtjenester
- Tide Buss Danmark - rutebussvirksomhet, tur- fly- og ekspressbusskjøring, reiselivsvirksomhet og verkstedtjenester

TIDE BUSS NORGE

Kjernevirksomheten til Tide Buss er busstransport for offentlige og private kunder i Hordaland, Rogaland og Sør-Trøndelag. Tide Buss deltar aktivt i konkurranser om nye anbudskontrakter i Norge. Tide Buss AS har 1.792 ansatte og selskapet opererer 1.001 busser.

Tide Buss AS driver også tur- og ekspressbusskjøring, samt flybussen i Bergen og i Haugesund. Gjennom aktivitetene under merkevaren Tide Reiser ivaretar selskapet salg og markedsføring knyttet til utleie av busser, samt salg av opplevelsesreiser i Norge og Europa.

Tide Verksted et et datterselskap av Tide Buss AS, og driver i hovedsak med reparasjon og vedlikehold av tyngre kjøretøy. Selskapet leverer primært verkstedtjenester til Tide Buss AS, men selger også tjenester til eksterne kunder. Selskapet har verkstedsanlegg på Husnes, Odda, Voss, Lonevåg, Nyborg, Straume, Fana og Mannsverk. Det er 66 ansatte i selskapet.

TIDE BUSS DANMARK

Kjernevirksomheten til Tide Bus Danmark er busstransport for offentlige og private kunder på Fyn og sør på Jylland. I tillegg suppleres det med en mindre andel bestillingskjøring. Tide Buss deltar aktivt i konkurranser om nye anbudskontrakter i Danmark. Tide Bus Danmark A/S har til sammen 867 ansatte og selskapene opererer 447 busser.

ØVRIG VIRKSOMHET

Øvrig virksomhet består av selskaper og aktiviteter som hver for seg ikke er betydelige nok til å bli rapportert som egne segment. De er rapportert under andre avdelinger og består i hovedsak av konsernadministrasjon. Konsernheter og fellesfunksjoner omfatter eiendomsvirksomhet, konsernregnskap, finans og IT.

GEOGRAFISKE OMRÅDER

Konsernet deler sine aktiviteter inn i to geografiske regioner, basert på hvor virksomheten drives og hvor anleggene er lokalisert; Norge og Danmark.

Segment	Tide Buss Norge		Tide Buss Danmark	
	2013	2012	2013	2012
Totale segmentinntekter	1 473 960	1 523 218	511 135	387 205
Inntekter mellom segmenter	-	-	-	-
Segmentinntekter	1 473 960	1 523 218	511 135	387 205
Netto salgsgvinst	2 890	6 198	148	51
Segmentkostnader	1 373 591	1 419 931	453 072	352 625
EBITDA	103 259	109 485	58 211	34 631
Avskrivninger varige driftsmidler	129 186	137 436	42 063	33 119
Nedskrivninger	30 000	-	-	-
Driftsresultat	-55 926	-27 951	16 148	1 512
Netto finans	-33 348	-34 790	-7 773	-6 403
Resultat *)	-89 275	-62 741	8 375	-4 891
Eiendeler	1 185 832	1 321 519	397 800	262 577
Gjeld	864 561	1 138 128	358 542	256 818
Investeringer	22 403	32 046	118 110	34 158

NOTE 22 FORTS. >>

Segment	Andre avdelinger og eliminerings		Sum konsern	
	2013	2012	2013	2012
Totale segmentinntekter	9 002	14 593	1 994 097	1 925 016
Inntekter mellom segmenter	-	-	-	-
Segmentinntekter	9 002	14 593	1 994 097	1 925 016
Netto salgsgevinst	21 199	-35	24 236	6 214
Segmentkostnader	18 657	13 638	1 845 320	1 786 208
EBITDA	11 543	920	173 013	145 022
Avskrivninger varige driftsmidler	1 987	2 995	173 236	173 542
Nedskrivninger	-	-	30 000	-
Driftsresultat	9 556	-2 076	-30 222	-28 520
Netto finans	10 149	6 249	-30 972	-34 943
Skattekostnad	17 084	17 625	17 084	17 625
Resultat *)	36 789	21 798	-44 110	-45 838
Eiendeler	-57 084	-44 889	1 526 547	1 539 208
Gjeld	-27 351	-228 202	1 195 572	1 166 744
Investeringer	2 921	498	143 434	66 702

*) Resultat vises før skatt for segmentene Buss Norge og Buss Danmark.

Geografisk segment	Segmentinntekter		Segmenteiendeler		Investering i varige driftsmidler	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Norge	1 487 963	1 542 612	1 128 748	1 276 630	25 324	32 544
Danmark	511 135	387 205	397 800	262 577	118 110	34 158
Annet/elimineringer	-5 000	-4 800	-	-	-	-
Sum	1 994 098	1 925 016	1 526 547	1 539 208	143 434	66 702

NOTE 23 OPERASJONELLE LEIEAVTALER

Tide som leietaker

Årlige kostnader	Avtalens varighet	Utløpsdato	Tide ASA		Konsern	
			2013	2012	2013	2012
Kontorlokaler/Bussanlegg	10 år/løpende	2014-2020	6 673	10 647	82 506	57 372
Årlige kostnader brutto			6 673	10 647	82 506	57 372
Årlige leieinntekter fra fremleie			5 010	5 742	5 010	5 742
Årlige kostnader netto			1 663	4 905	77 496	51 630

Fremtidig minimumsleie knyttet til leieavtaler som ikke kan kanselleres forfaller som følger:	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Innen 1 år	2 304	6 773	47 733	50 820
2 år	1 152	6 942	44 638	49 491
3 år	-	3 558	41 530	44 356
4 år	-	-	42 045	39 042
5 år	-	-	29 278	39 759
Etter 5 år	-	-	12 568	35 680
Sum	3 456	17 274	217 792	259 148

Tide som utleier

Fremleie av kontorlokaler

Tide ASA fremleide deler av leiearealet i Møllendalsveien 1a i Bergen til to eksterne leietakere i 2013 og 2012

Leieavtalene løp ut 31.12.2013 grunnet endring i leieavtale med huseier fra 01.01.2014. Tide ASA vil fra dette tidspunkt leie lokaler til eget bruk, og ikke for fremleie.

Årlig leieinntekt	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Samlet minimumsleie fra fremleieavtalene	5 010	5 742	5 010	5 742

Fremtidig minimumsleie knyttet til fremleieavtaler som ikke kan kanselleres forfaller som følger:	Tide ASA		Konsern	
	2013	2012	2013	2012
Innen 1 år 2014	50	5 788	50	5 788
1 år til 5 år 2015-2019	20	6 118	20	6 118
Etter 5 år	-	1 553	-	1 553
Sum	70	13 459	70	13 459

NOTE 24 ANLEGGSMIDLER HOLDT FOR SALG

Tide ASA har ikke solgt eiendomsselskaper i 2013. Morselskapet har klassifisert ett eiendomsselskap som eiendeler holdt for salg pr. 31.12.13. Dette er et ledd i selskapets strategi om å avhende eiendommer som ikke er strategiske for kjernevirksomheten.

Tide Eiendom Voss AS var klassifisert som eiendeler holdt for salg pr. 31.12.12, men er reklassifisert til anleggsmidler pr. 31.12.13 både i morselskapet og konsernet. Resterende selskap klassifisert som eiendeler holdt for salg er Tide Eiendom Hordaland AS som planlegges solgt.

Aksjene i Tide Eiendom Voss AS er presentert som eiendeler holdt for salg i morselskapet, mens bokført verdi av varige driftsmidler i selskapet er presentert som eiendeler holdt for salg i konsernet.

Tide Eiendom Hordaland AS har solgt flere eiendommer og en tomt i 2013. Salgene har medført en regnskapsmessig gevinst på MNOK 14,7 i 2013.

NOTE 25 VESENTLIGE ESTIMATER OG USIKKERHETER

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er det brukt finansielle forutsetninger som er vurdert til å være realistiske, samt regnskapsestimater etter beste skjønn. Estimatenes er foretatt av ledelsen under hensyn til den aktuelle usikkerheten knyttet til de underliggende forhold. Dette gjelder særlig for beregning av avskrivninger og nedskrivninger (note 8/9). Det vil kunne oppstå situasjoner eller endringer i markedsforhold som kan medføre endrede estimater, og dermed påvirke konsernets eiendeler, gjeld, egenkapital og resultat. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringen oppstår. Hvis endringene har effekt på fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Tide har vurdert usikkerhet knyttet til følgende poster:

Varige driftsmidler og virkelig verdi

Driftsinntektene i Tide er i stor grad knyttet til langsiktige kontrakter (anbud) med betydelige investeringer i varige driftsmidler. Pr 31.12.13 er det foretatt en vurdering av verdien av selskapets varige driftsmidler hvor det kan være indikasjon på varig verdifall (IAS 36). For å etterprøve balanseførte verdier på varige driftsmidlene er det foretatt beregning av bruksverdi. Bruksverdi er beregnet for hver kontantstrømsgenererende enhet (KGE). Basert på selskapets interne rapporteringsområder og hva som er identifisering av uavhengige inngående kontantstrømmer er hvert anbud en KGE. Beregning av bruksverdiene er foretatt på de anbudene som det kan være risiko for varig verdifall på anleggsmidlene.

Generelt vil det alltid være usikkerhet knyttet til de fremtidige kontantstrømmene i anbudskontraktene på grunn av endringer i ruteopplegg og usikkerhet knyttet til fremtidig kostnadsutvikling. Tide forsøker å påvirke usikkerheten knyttet til ruteopplegget gjennom dialog med oppdragsgiver og endringspriser. De fleste anbudskontraktene med offentlige oppdragsgivere inneholder reguleringsklausuler for å avregne deler av variasjonene i blant annet dieselpriene.

Bruksverdiene er kalkulert som nåverdien av netto forventede fremtidige kontantstrømmer for hvert anbud. I de fremtidige kontantstrømmene er avtalte kontraktsinntekter og budsjetterte driftskostnader i kontraktens levetid lagt til grunn. Utover dette er det innregnet årlige handlingsplaner for kostnadsbesparelser og økt effektivitet i kontraktens levetid. Graden av budsjettoppnåelse og oppnåelse av effektene i handlingsplanene har stor betydning for beregning av bruksverdiene. I modeller med fremskriving av kontantstrømmer over flere år er kontantstrømmene beheftet med usikkerhet omkring oppnåelse. Til grunn for kontantstrømmene er lagt selskapets beste skjønn, underbygget med risikovurderinger og sensitiviteter.

Ved utløpet av kontraktene er det lagt til grunn en gjenkjøpsverdi av brukte busser basert på erfaringer og restverdigarantier fra leverandører.

I samtlige av våre kontrakter på de aktuelle anbudene ligger det opsjoner om forlengelse av kontraktene på 2-3 år som kan utøves av oppdragsgiver. Konsernet vurderer at det er sannsynlighetsovervekt for at disse opsjonene blir utøvet og har således lagt dette til grunn i de fremtidige kontantstrømmene.

I de fremtidige kontantstrømmene er lagt til grunn en årlig vekstrate på 2,5 %.

Sensitivitet:

For å illustrere usikkerheten som ligger i slike beregninger, er det foretatt sensitivitetsanalyser på utvalgte faktorer i beregningen. Oversikten under viser hvilken effekt de ulike faktorene har hver for seg beregnet i form av endringer i netto nåverdi samlet sett på de anbudene som det er vurdert kan være risiko for varig verdifall på anleggsmidlene:

Endring i faktor	2013		2012	
	Varians nåverdi/bokført verdi	Estimat akkumulert nedskrivning	Varians nåverdi/bokført verdi	Estimat akkumulert nedskrivning
Rente +1%	-20,5	47,5	-28,0	41,5
Rente -1%	20,5	38,5	28,0	29,5
EBITDA, + 1% av omsetning	41,5	38,5	119,0	8,5
EBITDA, - 1% av omsetning	-41,5	59,0	-119,0	83,5
Utelatelse av 1. opsjonsår	-45,0	57,0	-51,0	46,5
Utelatelse av 2. opsjonsår	-88,0	80,0	-103,0	69,5

NOTE 26 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ingen hendelser etter balansedag.



Til generalforsamlingen i Tide ASA

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Tide ASA som består av selskapsregnskap som viser et årsresultat på TNOK 3 229 og konsernregnskap som viser et årsresultat på TNOK - 44 110. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap, avstemming av egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Tide ASAs finansielle stilling per 31. desember 2013, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.



Revi

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bødføringsskikk i Norge.

Bergen, 10. april 2014

PricewaterhouseCoopers AS


Espen Nymark Andersen
Statsautorisert revisor

Eierstyring og selskapsledelse



EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Styret i Tide ASA vil i det følgende redegjøre for eierstyring og selskapsledelse i Tide i 2013. Redegjørelsen gis i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 23. oktober 2012, med endringer som vedtatt 21. desember 2013.

REGNSKAPSLOVEN PARAGRAF 3-3B, 2. LEDD (REDEGJØRELSE OM FORETAKSSTYRING)

Beskrivelsen nedenfor angir hvordan regnskapslovens paragraf 3-3b, 2. ledd er dekket av Tide. Inndelingen henviser til nummerering i paragrafen.

1. Angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som benyttes av Tide

Strukturen for eierstyring og selskapsledelse i Tide er basert på norsk lov. Tide følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

2. Opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nummer 1 er offentlig tilgjengelig

Den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på www.nues.no. Regnskapsloven er tilgjengelig på www.lovdatab.no

3. Begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nummer 1

Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert i forbindelse med redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves (se under)

4. Beskrivelse av hovedelementene i Tides systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Se punkt 10 under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves.

5. Vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5

Allmennaksjelovens kapittel 5 omhandler generalforsamlingen. Tide har ingen vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker fra bestemmelsene i kapittel 5.

6. Sammensetningen av styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene, samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjoner og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid.

Se punktene 6,7,8 og 9 under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves.

7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer

Se punkt 8 under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves.

8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis.

Se punkt 3 under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves.

NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan Tide etterfølger de 15 punktene i norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Strukturen følger anbefalingen med likelydende overskrifter og nummerering. Redegjørelsen omfatter samtlige punkt i anbefalingen og eventuelle avvik fra anbefalingen er forklart.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Avvik: Ingen

Styret i Tide ASA (Tide) ser det som viktig å opprettholde et ryddig og ansvarlig forhold mellom selskapets eiere, styrende organer og ledelse. Styret i Tide har vedtatt retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse i Tide. Formålet med disse er å sikre tillit til Tides styre og ledelse, samt tilrettelegge for langsiktig verdiskaping til beste for aksjonærer, ansatte, andre interessenter og samfunnet for øvrig.

Styret har fastsatt retningslinjer for etikk og samfunnsansvar som gjelder for alle selskaper i Tide konsernet. Disse er tilgjengeliggjort for hver enkelt ansatt gjennom personalhåndboken.

TIDES VERDIER ER:

- Respekt og likeverd

Våre medarbeidere, kunder og samarbeidspartnere skal bli behandlet med likeverd og respekt.

- Åpenhet og ærlighet

Vi skal ha en åpen og ærlig dialog med våre medarbeidere, kunder og samfunnet.

- Positivitet og godt humør

Våre medarbeidere skal kjennetegnes ved at en er positiv og i godt humør.

- Ansvar og engasjement

Vi skal alle ta ansvar for å nå de målene vi har satt oss – fordi vi bryr oss.

2. VIRKSOMHETEN

Avvik: Ingen

Tides virksomhet og formål er beskrevet i vedtektenes § 3 Selskapets formål er å drive transport- og reiselivsvirksomhet, og annen tilknyttet virksomhet. Tide ASA sin kjernevirksomhet er rutekjøring i Hordaland, Rogaland og Trondheim. Selskapet driver også ekspress-busskjøring, samt flybussene i Bergen og i Haugesund. Gjennom merkevaren Tide Reiser ivaretar Tide salg og markedsføring av tur- og reisevirksomhet.

Tides strategier og målsetninger skal være innenfor selskapets vedtekter. Styret fastsetter selskapets strategier – og involverer selskapets ledelse for å sikre operasjonalisering og entydig forståelse av strategi og målsetninger. Tides strategi og målsetninger er omtalt i årsrapporten.

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Avvik: Ingen

Tides registrerte aksjekapital er 20,3 millioner kroner, fordelt på 22,6 millioner aksjer hver pålydende 0,9 kroner. Egenkapitalen var pr. 31. desember 2013 på 331 millioner kroner, dette gir en egenkapitalprosent på 21,7 %. Styrets målsetting er at Tide skal ha en egenkapitalandel på ca. 30 %. Styret anser en egenkapitalandel på 21,7 % for å være forsvarlig ut i fra risiko ved og omfang av virksomheten i konsernet. Tide ASA har en aksjonærpolitikk som tilsier at Tide-aksjen skal gi en attraktiv avkastning og bidra til aksjonærenes verdier. Dette er et utgangspunkt når styret skal foreslå utbytte. I det enkelte år kan imidlertid utbyttegraden variere avhengig av kontantstrøm utvikling, investeringsplaner og finansieringsbehov. På denne bakgrunn er det ikke foreslått å utbetale utbytte basert på 2013 regnskapet.

4. LIKEBEHANDLING AV AKSJEEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Avvik: Ingen

Tide har én aksjeklasse. Vedtektene, styret og ledelsen legger vekt på at alle aksjonærer skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Alle aksjer har lik stemmerett.

Vesentlige aksjetransaksjoner mellom Tide og nærstående parter vil, dersom det er aktuelt, søkes gjort på bakgrunn av børskurs eller oppdaterte, uavhengige verdilurderinger av tredjepart. Tilsvarende gjelder for kjøp av egne aksjer. Det er ikke gjennomført slike aksjetransaksjoner siste regnskapsår. Transaksjoner med nærstående er nærmere redegjort for i note 21 i årsregnskapet.

Det er utarbeidet retningslinjer som sikrer at styremedlemmer og ledende ansatte melder fra til styret hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av Tide.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE >>

5. FRI OMSETTELIGHET

Avvik: Ingen

Med de begrensninger som er fastsatt ved lov, kan Tides aksjer overdras og erverves fritt.

6. GENERALFORSAMLING

Avvik: Ingen

Selskapets øverste organ er generalforsamlingen. Tide oppfyller allmennaksjelovens krav og NUES anbefalinger knyttet til gjennomføring av generalforsamling i selskapet. Styret søker å legge til rette for at flest mulig aksjeeiere kan utøve sine rettigheter ved å delta i selskapets generalforsamling, og at generalforsamlingen er en effektiv møteplass for aksjeeiere og styret.

7. VALGKOMITÉ

Avvik: Ingen

Selskapet skal i følge vedtektenes § 6 ha en valgkomité på fire personer bestående av en leder og tre medlemmer valgt av generalforsamlingen. De ansatte har rett til å tiltre valgkomitéen med ett medlem ved valgkomitéens innstilling av leder og nestleder i styret. Funksjonstiden i valgkomitéen er to år, og medlemmene kan gjenvelges.

Valgkomitéen skal fremme forslag til aksjonærvalgte medlemmer til styret og innstille på godtgjørelse for styrets medlemmer. Valgkomitéen skal i størst mulig grad tilstrebe at dens forslag til aksjeeiervalgte medlemmer i styret gjenspeiler aksjonærsammensetningen i selskapet.

Valgkomiteen består fra 24. april 2013 av følgende medlemmer:

- Atle Johnsen, leder
- Erik Eik
- Ingolf Marifjæren
- Stein Klakegg

8. STYRES SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Avvik: Ingen

Styrets sammensetning gjenspeiler i den grad det er mulig aksjonærsammensetningen i selskapet.

Selskapet skal etter vedtektenes § 5 ha et styre på mellom 7 og 9 medlemmer, hvorav inntil 3 medlemmer velges av og blant de ansatte. Generalforsamlingen velger styrets øvrige medlemmer, herunder styrets leder og nestleder. Representanter fra den daglige ledelsen er ikke medlem av styret. Styret er satt sammen av personer med ulik kompetanse og erfaringsbakgrunn.

Styret består i dag av 8 medlemmer og har følgende sammensetning:

- Steinar Madsen – styreleder
- Karstein Bremnes - nestleder
- Roald Georg Bergsaker
- Dagfinn Haga *)
- Christine Rødsæther
- Ragnhild Jansbu Fresvik
- Marianne Marihøno Jarnsaksa Skår-Teigen
- Frode Sælen *)

*) Valgt av og blant de ansatte.

9. STYRETS ARBEID

Avvik: Ett mindre avvik (kompensasjonsutvalg, se tredje siste avsnitt)

STYRETS OPPGAVER:

Styret har det overordnede forvaltningsansvar for den virksomhet selskapet driver og fører tilsyn og kontroll med den daglige ledelse og selskapets virksomhet. Styret skal generelt ta avgjørelser i alle saker som er av uvanlig art eller stor betydning. Styrets hovedfokus skal være på strategi og forretningsutvikling. Strategiplanen revideres årlig og behandles normalt i første halvår i forkant av budsjettprosessen i konsernet. Styret skal fastsette selskapets budsjett for kommende år og retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Styret utarbeider en egen møteplan.

STYREINSTRUKS:

I henhold til aksjelovgivningens bestemmelser har styret fastsatt en styreinstruks som gir nærmere regler og retningslinjer om styrets arbeid og saksbehandling.

FINANSIELL RAPPORTERING:

Styret mottar månedlig rapportering, hvor selskapets økonomiske og finansielle status kommenteres.

REVISJONSUTVALG:

Styret har nedsatt et eget revisjonsutvalg. Det har tre medlemmer som er valgt blant og av styrets medlemmer. Revisjonsutvalget har som hovedoppgave å overvåke konsernets internkontrollsystemer, påse at revisor er uavhengig og at regnskapet gjenspeiler konsernets resultat og stilling i samsvarende med god regnskapskikk. Utvalget har vurdert risiko- og økonomistyring i sentrale deler av konsernets virksomhet.

REVISJONSUTVALGET BESTÅR I DAG AV FØLGENDE MEDLEMMER:

- Karstein Bremnes, leder
- Steinar Madsen
- Frode Sælen

KOMPENSASJONSUTVALG:

Styret har ikke eget kompensasjonsutvalg. Dette er vurdert, og sett i lyset av virksomhetens størrelse og art har styret ikke funnet det formålstjenlig med kompensasjonsutvalg. Samtlige styremedlemmer er uavhengige av daglig ledelse og styrets vurdering er at saker som gjelder godtgjørelse til ledende ansatte behandles grundig og uavhengig med dagens ordning.

STYRELEDER:

Styreleder skal sikre at styret fungerer godt og at det oppfyller sine forpliktelser.

STYRETS EGENEVALUERING:

Styret evaluerer årlig sin egen arbeidsform, sammensetning og kompetanse.

10. RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL**Avvik: Ingen****GENERELT:**

Styret foretar tilsyn med at selskapet har en god intern kontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til omfanget og arten av virksomheten. Selskapets verdigrunnlag og etiske retningslinjer er et viktig fundament for den interne kontrollen.

Gjennomgang av risikoområder og intern kontroll:

Selskapets viktigste risikoområder gjennomgås årlig av styret både i forbindelse med strategiprosessen og budsjettprosessen. Oppfølging av risikoområdene foretas deretter i styret eller delegeres til revisjonsutvalget.

Tide har ingen internrevisjonsavdeling, men økonomiavdelingen gjennomfører interne gjennomganger av intern kontrollen på ad hoc basis

Internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen:

Tide har etablert prosesser og kontrolltiltak som skal sørge for kvalitetssikring av finansiell rapportering. Blant annet er det etablert regler for fullmakter, arbeidsdeling, avstemming, endringshåndtering, IT- kontroller og ledelsesgjennomganger. Reglene er dels dokumentert i Tides økonomihåndbok og i kvalitetssystemet.

Tide baserer seg på ad hoc intern gjennomganger av intern kontroll og den revisjon selskapets eksterne revisor gjennomfører. Ekstern revisor evaluerer eventuelle svakheter knyttet til internkontroller i forbindelse med sin presentasjon av revisjonen for revisjonsutvalget og styret.

Sentrale nøkkeltall og -informasjon innenfor regnskap, drift og HMS rapporteres månedlig til styret og blir således gjenstand for kontinuerlig oppfølging gjennom året. Det er fastsatt egne rutiner for regnskapsrapportering som innebærer at samtlige avdelinger rapporterer egne avdelingsregnskap til Tides sentrale økonomiavdeling. Det er innført månedlige regnskapsmøter der utvalgte avdelinger presenterer sine

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE >>

nøkkeltall og resultater for sentral økonomiavdeling og daglig leder for den juridiske enheten.

Den juridiske enhetens resultat presenteres for konsernsjef og finansdirektør før endelig rapport sendes til styret. Revisjonsutvalget gjennomgår kvartalsvis finansiell rapportering for Tide-konsernet og avgir innstilling til styret. Utvalget foretar en gjennomgang av skjønnsmessige vurderinger og estimater i tillegg til eventuelle endringer i regnskapspraksis. Sentralt i resultatgjennomgangen på samtlige nivåer står mål- og budsjettoppnåelse, oppfølging eller utarbeidelse av tiltak, risikohåndtering, samt framtidsutsikter og prognose.

Styret vektlegger å etablere gode kontrollrutiner på områder av vesentlig betydning. Kontrollrutinene er basert på definerte roller og ansvarsområder for konsernsjef, styret i datterselskapene og daglige ledere i datterselskapene. Det er utarbeidet et eget styringsdokument for formålet, i tillegg til fullmaktsstrukturer for kontraktsinngåelse, investeringsplaner og vesentlige investeringer. Avhengig av verdien på kontrakten eller investeringen vil styret behandle denne som enten orienterings- eller beslutningssak. Sakene presenteres etter fastlagte maler med fokus på risikoområder og sensitivitetssanalyser.

Tide har en egen prosedyre for varsling av kritikkverdige forhold. Rutinen inngår i selskapets personalhåndbok og skal bidra til at brudd på lovregler og Tides verdier, etiske retningslinjer og personalpolitiske regelverk blir kommunisert til riktig nivå i organisasjonen.

For de passive selskapene Kystbussen AS, Neste Blåne AS, Tide Bane AS og Tide Reiser AS er eksterne revisorer fravalgt. Årsregnskapet for de øvrige selskapene i Tide-konsernet revideres av eksterne revisorer.

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET OG LEDENDE ANSATTE

Avvik: Ingen

Godtgjørelse til styret fastsettes av generalforsamlingen etter innstilling fra valgkomiteen. Godtgjørelsen reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig, og selskapet har ingen opsjonsordninger for styret. For godtgjørelse til styret vises det til note 5 i årsregnskapet.

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Avvik: Ingen

Styret har utarbeidet retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Retningslinjene er vedtatt av generalforsamlingen.

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Avvik: Ett mindre avvik (særskilte retningslinjer for kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen, se siste avsnitt)

Et bærende prinsipp i selskapets publisering av offentlig informasjon er kravet til likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet, herunder at alle aktører vil få tilgang til den samme informasjonen samtidig.

Selskapets finansielle kalender er publisert på Oslo Børs, selskapets internettside og under kapittelet om aksjonærinformasjon i denne årsrapporten. Den finansielle kalenderen inneholder datoer for viktige hendelser som generalforsamling, publisering av delårsrapporter med mer.

Årsregnskaper og delårsrapporter publiseres på Oslo Børs og på selskapets hjemmesider så snart disse er ferdig utarbeidet og godkjent.

For øvrig publiserer selskapet børsinformasjon og andre pressemeldinger på selskapets internettside, www.tide.no, under fanen Om Tide – Finans/Investor. Styret har ikke funnet det formålstjenlig å fastsette særskilte retningslinjer for selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen utover de rammer som følger av verdipapirlovgivningen, regnskapsloven og børsregelverket.

14. SELSKAPSOVERTAKELSE

Avvik: Ingen

Styret vil ikke søke å hindre eller blokkere overtakelsestilbud av selskapets operasjoner eller aksjer hvis det ikke foreligger spesielle grunner for det. I en eventuell oppkjøpssituasjon vil likebehandling av aksjonærene være det bærende prinsippet for styrets opptreden. De detaljerte anbefalingene i den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse vil bli fulgt dersom en mulig overtagelsessituasjon inntreffer.

15. REVISOR

Avvik: Ingen

Revisor presenterer årlig en revisjonsplan for revisjonsutvalget og ledelsen i de ulike konsernenhetene. Revisjonsplanen inneholder de planlagte hovedtrekk for gjennomføringen av det kommende års revisjonsarbeid, med vekt på risikovurderinger og – avklaringer med selskapets ledelse.

Revisor deltar under revisjonsutvalgets og styrets gjennomgang av årsregnskapet. Vesentlige forhold, endringer og eventuelle uenigheter gjennomgås av revisor i disse møtene. Revisor er til stede på generalforsamlingens gjennomgang av årsregnskapet. Revisors vurdering av selskapets intern kontroll gjennomgås årlig med revisjonsutvalget, med særlig fokus på identifiserte svakheter og forbedringsforslag.

Minst ett av møtene mellom styret og revisor gjennomføres uten at daglig leder eller andre fra administrasjonen er til stede.

Generalforsamlingen fastsetter godtgjørelse til revisor. For øvrig vises det til note 5 i årsregnskapet, for ytterligere detaljer om siste års kostnadsførte godtgjørelse til revisor.

I forbindelse med gjennomgangen av årsregnskapet bekrefter revisor overfor styret at revisor oppfyller fastsatte uavhengighetskrav. I tillegg redegjør revisor overfor revisjonsutvalget for hvilke tjenester utenom revisjon som er levert selskapet. Gjennom året har revisjonsutvalget ansvaret for å godkjenne de tjenester revisor leverer og honorarer for disse.



Årsrapport 2013 | Tide ASA

www.tide.no Møllendalsveien 1a, Postboks 6300, 5893 Bergen